

BOLIGSOCIALE INDSATSER OG HUSLEJESTØTTE

EN EFFEKTEVALUERING AF LANDSBYGGEFONDENS 2006-2010-PULJE

16:27

VIBEKE JAKOBSEN
MALENE RODE LARSEN

16:27

BOLIGSOCIALE INDSATSER OG HUSLEJESTØTTE

EN EFFEKTEVALUERING AF LANDSBYGGEFONDENS
2006-2010-PULJE

VIBEKE JAKOBSEN
MALENE RODE LARSEN

KØBENHAVN 2016

SFI - DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

BOLIGSOCIALE INDSATSER OG HUSLEJESTØTTE. EVALUERING AF
LANDSBYGGEFONDENS 2006-2010-PULJE.

Afdelingsleder: Lisbeth Pedersen
Afdelingen for beskæftigelse og inklusion

ISSN: 1396-1810

ISBN: 978-87-7119-397-8

e-ISBN: 978-87-7119-398-5

Layout: Hedda Bank

Forsidefoto: Ole Bo Jensen

Oplag: 300

Tryk: Rosendahls a/s

© 2016 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Hertuf Trolles Gade 11

1052 København K

Tlf. 33 48 08 00

sfi@sfi.dk

www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

INDHOLD

	FORORD	7
	SAMMENFATNING	9
1	EVALUERINGENS FORMÅL OG BAGGRUND	25
	Om 2006-2010-puljen	26
	Målinger af resultater og effekter	30
	Koncentration af ressourcervage: er det et problem, og kan områdebaserede indsatser hjælpe?	33
	Tidligere evalueringer af områdebaserede indsatser	34
	Tidligere resultater fra evaluering af 2006-2010-puljen	36
	Læsevejledning	39
2	DATA, ANALYSEDESIGN OG METODE	41
	Data	42
	Analysedesign	45

	Metode	55
3	EFFEKTER PÅ BEBOERSAMMENSÆTNINGEN	69
	Effekter af boligsociale indsatser på beboersammensætningen	70
	Effekter af boligsociale indsatser på arbejdsmarkedstilknytningen og indkomstniveauet	72
	Effekter af huslejestøtten på beboersammensætningen	87
	Opsamling	90
4	EFFEKTER PÅ BEBOERNES LIVSSITUATION – SOCIOØKONOMISKE FORHOLD	93
	Effekter af boligsociale indsatser på arbejdsmarkedstilknytningen og indkomstniveauet	96
	Effekter af boligsociale indsatser på kriminalitetstilbøjeligheden	105
	Opsamling	110
5	EFFEKTER PÅ TIL- OG FRAFLYTTERE – SOCIOØKONOMISKE FORHOLD	115
	Effekter af boligsociale indsatser på demografiske og socio- økonomiske forhold blandt tilflytterne	116
	Effekter af boligsociale indsatser på demografiske og socio- økonomiske forhold blandt fraflytterne	123
	Opsamling	127
6	UDVIKLINGEN I BEBOERNES LIVSSITUATION – BEBOERNES EGNE VURDERINGER AF BOLIGOMRÅDET	129
	Relationer til andre beboere i boligområdet	131
	Forholdet mellem beboere og de personer, der arbejder for boligområdets beboere	133
	Tryghed og trivsel i boligområdet	134

Deltagelse i aktiviteter i boligområdet	137
Opsamling	141
BILAG	145
Bilag 1 Spørgeskemaundersøgelse blandt beboere	146
Bilag 2 Bilagstabeller til kapitel 3 og 4	151
Bilag 3 Bilagstabeller til kapitel 6	153
LITTERATUR	161
SFI-RAPPORTER SIDEN 2015	165

FORORD

Landsbyggefondens 2006-2010-pulje har til formål at øge den sociale sammenhængskraft i udsatte boligområder, dels gennem sociale indsatser og dels ved at øge områdernes konkurrenceevne på boligmarkedet. I perioden 2006-2010 har Landsbyggefondens uddelt 2,2 mia. kr. til boligsociale indsatser og huslejestøtte.

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd står sammen med Rambøll Management Consulting for evalueringen af Landsbyggefondens 2006-2010-pulje. Denne rapport, som har til formål at undersøge resultaterne og effekterne af indsatserne under 2006-2010-puljen, er den femte og sidste rapport fra SFI og Rambølls evaluering. I rapporten undersøger vi: (1) Effekten af boligsociale indsatser og huslejestøtte på beboersammensætningen, målt ved en række demografiske og socioøkonomiske forhold, (2) Effekten af boligsociale indsatser på beboernes livssituation, målt på en række socioøkonomiske forhold, (3) Effekten af boligsociale indsatser på socioøkonomiske karakteristika blandt personer, der flytter henholdsvis til og fra boligområderne, og (4) Udviklingen i beboernes livssituation i boligområder med en boligsocial indsats, målt ved beboernes egne vurderinger af deres boligområde.

Undersøgelsen er finansieret af Landsbyggefondens. Til undersøgelsen har der været tilknyttet en følgegruppe, som takkes for konstruktive kommentarer og diskussioner undervejs. Rapporten er desuden ble-

vet læst og kommenteret af forsker Henrik Lindegaard Andersen, KORA, der takkes for værdifulde kommentarer.

Rapporten er skrevet af seniorforsker og projektleder Vibeke Jakobsen og videnskabelig assistent Malene Rode Larsen. Begge er ansat ved SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

København, november 2016

AGI CSONKA

SAMMENFATNING

Formålet med Landsbyggefondens 2006-2010-pulje er at forebygge og modvirke ghettoiseringstendenser i den almene boligsektor. I perioden 2006-2010 har Landsbyggefonden uddelt 2,2 mia. kr. til boligsociale indsatser og huslejestøtte. Puljen er overordnet anvendt til to typer af indsatser:

- Sociale indsatser med henblik på at forebygge og modvirke en negativ udvikling i boligområder
- Huslejestøtte med henblik på at regulere boligudgiften, således at huslejen ikke stiger de kommende år, men forbliver på et niveau, hvor huslejen er konkurrencedygtig med boliger af samme standard og kvalitet uden for de berørte boligområder.

I denne rapport undersøger vi, hvorvidt de boligsociale indsatser og huslejestøtten under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje har ført til ændringer i forhold til beboersammensætningen og beboernes livssituation. Mere konkret undersøger vi følgende:

1. Effekten af boligsociale indsatser og huslejestøtte på beboersammensætningen, målt på en række demografiske og socioøkonomiske forhold

2. Effekten af boligsociale indsatser på beboernes livssituation, målt på en række socioøkonomiske forhold
3. Effekten af boligsociale indsatser på socioøkonomiske karakteristika blandt personer, der flytter henholdsvis til og fra boligområderne
4. Udviklingen i beboernes livssituation i boligområder med en boligsocial indsats, målt på beboernes egne vurderinger af deres boligområde.

Det vil sige, at vi undersøger effekten af boligsociale indsatser på beboersammensætningen, på sammensætningen af til- og fraflyttere og på beboernes livssituation. Desuden undersøger vi effekten af huslejestøtte på beboersammensætningen.

Landsbyggefonden er i 2016 i gang med at dele en ny pulje af midler ud til boligsociale indsatser (2015-2018-puljen). Der er tale om en tredje pulje af boligsociale midler, idet der også blev uddelt midler i forbindelse med en anden puljeuddeling i perioden 2011-2014 (2011-2014-puljen). Denne rapport er en evaluering af 2006-2010-puljen, og evalueringens resultater kan ikke umiddelbart overføres til 2011-2014-puljen og 2015-2018-puljen.

INDSATSER, AKTIVITETER OG MÅLGRUPPER UNDER 2006-2010-PULJEN

Ved ansøgningen om midler til boligsociale indsatser under 2006-10-puljen har det været et krav, at der udarbejdes en boligsocial helhedsplan for boligområdet, hvor det blandt andet fremgår, hvilke indsatsområder man planlægger at arbejde indenfor, og hvordan man mener, indsatserne kan understøtte hinanden.

Helhedsplanerne er kendetegnet ved en helhedsorienteret og bredspektret områdebaseret indsats, bestående af otte overordnede indsatsområder, inden for hvilke en række konkrete aktiviteter er udmøntet. De otte indsatsområder er følgende (andelen af helhedsplaner, der har aktiviteter inden for et givet indsatsområde, er angivet i parentes):

- børn, unge og familie (93 pct.)
- det sociale liv i boligområdet (88 pct.)
- boligområdets omdømme (77 pct.)
- beboerdemokrati/beboer-inddragelse (76 pct.)
- beskæftigelse og uddannelse (70 pct.)

- beboernes sundhed (64 pct.)
- socialt udsatte (59 pct.)
- etniske minoriteter (46 pct.).

De mest udbredte indsatsområder er ”børn, unge og familie” og ”det sociale liv” – omkring 90 pct. af helhedsplanerne har aktiviteter inden for disse områder. Det mindst udbredte indsatsområde er ”etniske minoriteter” – knap 50 pct. af helhedsplanerne har aktiviteter inden for dette område.

De enkelte indsatsområder er sammensat af en række forskellige aktiviteter. Eksempler på aktiviteter under 2006-2010-puljen er væresteder og klubber, lektiehjælp, jobvejledning, aktiviteter til etniske minoritetskvinder (fx cykelkurser), fællesspisning og sports- og motionsaktiviteter. Nogle af aktiviteterne hører under flere indsatsområder. Det gælder fx motionsaktiviteter, som både hører under ”det sociale liv” og ”beboernes sundhed”.

Målgruppen varierer for aktiviteterne. Nogle gange er målgruppen en afgrænset gruppe af beboere, fx teenagedrenge. Andre gange er aktiviteterne ikke målrettet en afgrænset gruppe, men rettet mod ”alle beboere” i boligområdet. Ser vi på tværs af helhedsplanernes indsatsområder, er den hyppigst forekommende målgruppe ”alle beboere” (dvs. at der ikke er en afgrænset målgruppe for aktiviteterne), mens den næsthyppest forekommende målgruppe er unge i aldersgruppen 7-17 år. Til gengæld er der så godt som ingen aktiviteter, der udelukkende har mænd eller børn i aldersgruppen 0-6 år som målgruppe.

Der er forskelle på graden af målgruppeorientering på tværs af de otte indsatsområder. De indsatsområder, der er sammenfaldende med kommunale kerneopgaver, nemlig ”børn, unge og familie”, ”beskæftigelse og uddannelse”, ”beboernes sundhed” og ”socialt udsatte”, har som oftest ret afgrænsede målgrupper. For kun ca. 9 pct. af aktiviteterne under disse indsatsområder er målgruppen således ”alle beboere”, mens dette er tilfældet for 69 pct. af aktiviteterne under de øvrige indsatsområder (Rhod, Sonne-Frederiksen & Larsen, 2014). Afgrænsede målgrupper er dog ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der under et bestemt indsatsområde alene arbejdes med fx børn og unge. Det gælder fx indsatsområdet ”beskæftigelse og uddannelse”, hvor der både er aktiviteter målrettet børn og unge, herunder fritidsjobvejledning og lommepengeprojekter samt lektiecafé, men også aktiviteter målrettet udsatte ledige

voksne, fx jobvejledning og jobparatgørende kurser. Da aktiviteterne under hvert indsatsområde har meget forskellige målgrupper, måler vi i denne rapport effekterne for en bred gruppe af beboere (fx alle 18-64-årige beboere i analyserne af beskæftigelseeffekter). Boligafdelingerne, som har modtaget støtte under 2006-2010-puljen, fordeler sig på 62 kommuner landet over: 26 pct. i Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune, 10 pct. i de øvrige storkøbenhavnske kommuner, 19 pct. i Aarhus, Aalborg, Odense og Esbjerg kommuner og 44 pct. i de øvrige kommuner.

DATA

Datagrundlaget for de fleste analyser i denne rapport er registerdata. Vi har data fra Danmarks Statistiks registre om alle beboere i de almene boligafdelinger i perioden 2004-2013 samt de personer, der er henholdsvis til- og fraflyttet de almene boligafdelinger i denne periode. Disse data er koblet til data fra Landsbyggefonden, og vi kan dermed se, hvilke almene boligafdelinger (og lejere) der er omfattet af helhedsplanerne under 2006-2010-puljen eller har modtaget en bevilling til huslejestøtte i perioden 2006-2010.

For hver helhedsplan har vi oplysninger om tidspunktet for tildeling af en boligsocial bevilling og/eller huslejestøtte til de enkelte boligafdelinger og størrelsen af den samlede bevilling. Vi har derimod ikke oplysninger om, hvorledes bevillingen er fordelt over de enkelte år. Vi har heller ikke viden om, hvilke beboere der har deltaget i en konkret aktivitet, hvor stor en andel af beboerne der har deltaget i aktiviteterne inden for en given boligafdeling, eller hvor intensivt de i givet fald har deltaget i disse aktiviteter. Derudover har vi ikke viden om, hvilke konkrete aktiviteter under de overordnede indsatsområder der er gennemført inden for de enkelte helhedsplaner. Som konsekvens heraf undersøger vi helt overordnet effekten af, om en boligafdeling har fået en boligsocial bevilling/huslejestøtte eller ej.

Vi har endvidere spørgeskemadata, indsamlet blandt beboere i 14 udvalgte almene boligområder, som har fået en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde under 2006-2010-puljen, som fandt sted i 2010. Beboerne er interviewet i 2010 og 2015. Spørgeskemadataene er koblet til en række registerdata fra Danmarks Statistik og data fra Landsbyggefonden.

ANALYSEDESIGN

Grundlæggende vil vi i en effektmåling gerne observere, hvordan en målgruppe bliver påvirket af en given indsats. Det optimale ville være, hvis vi kunne observere den samme målgruppe både efter, at den har modtaget indsatsen, og som om den ikke havde modtaget indsatsen. Det er selvsagt ikke muligt. Løsningen på det problem er at finde en gruppe af individer (kaldet ”kontrolgruppen”), som ikke har modtaget indsatsen, men som ligner individerne i indsatsgruppen meget. Vi antager så, at kontrolgruppen opfører sig som indsatsgruppen ville have gjort, hvis den ikke havde fået indsatsen. Denne antagelse er den såkaldte identificerende antagelse. Når den identificerende antagelse er på plads, kan vi sammenligne indsats- og kontrolgruppen med hensyn til udviklingen i en række udfaldsmål, fx udviklingen i sandsynligheden for at være i beskæftigelse, og herudfra måle, om der har været en effekt af indsatsen.

Til at undersøge effekterne af de boligsociale indsatser og huslejestøtte anvender vi to forskellige kontrolgruppedesign:

- Effektmåling 1 (effekt på kort sigt): Her udnytter vi, at de almene boligafdelinger under 2006-2010-puljen fik tilsagn om en boligsocial bevilling og/eller huslejestøtte på forskellige tidspunkter og dermed også efterfølgende har implementeret indsatserne på forskellige tidspunkter. Vi sammenligner boligafdelinger, der fik en bevilling i 2007 (indsatsgruppen) med boligafdelinger, der fik en bevilling i 2010 (kontrolgruppen).
- Effektmåling 2 (effekt på kort og længere sigt): Her anvender vi ”matching-metoden” til at danne en kontrolgruppe ud fra (beboere i) boligafdelinger i den almene boligsektor, som ikke fik en bevilling under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje. Vi danner dels en kontrolgruppe til de (beboere i) boligafdelinger, som fik en bevilling i 2007, og dels en kontrolgruppe til de (beboere i) boligafdelinger, som fik en bevilling i 2008. Det vil sige, at vi sammenligner de boligafdelinger, der fik en bevilling i henholdsvis 2007 og 2008 med hver sin kontrolgruppe, dannet ud fra (beboere i) boligafdelinger i den almene boligsektor, som ikke har fået en bevilling.

I effektmåling 1 kan vi kun måle effekterne på kort sigt (for perioden 2008-2009), mens vi kan måle effekterne på både kort og længere sigt i effektmåling 2 (for perioden 2008/2009-2013). Grunden til, at vi alligevel

anvender effektmåling 1, er, at vi formoder, at vi har en kontrolgruppe, der i større omfang ligner indsatsgruppen i effektmåling 1 end i effektmåling 2, og dermed at kontroldesignet er bedre i effektmåling 1 end i effektmåling 2. Da boligafdelingerne, som har fået en bevilling i 2007 og 2010, er udvalgt på baggrund af de samme kriterier, forventer vi således, at de ligner hinanden på en række observerbare karakteristika samt på en række uobserverbare karakteristika. Med uobserverbar menes, at vi ikke har oplysningerne om karakteristikaene i vores data. I modsætning til effektmåling 1 har vi i effektmåling 2 netop ikke en kontrolgruppe, der, som indsatsgruppen, er blevet udvalgt på baggrund af en række kriterier.

Vi anvender en "Difference-in-Differences" (DiD)-model til at sammenligne indsatsgruppen og kontrolgruppen med hensyn til udviklingen i et givent udfaldsmål. I en sådan model identificerer man effekten ved at sammenligne den gennemsnitlige ændring i udfaldsmålet, før og efter at indsatsen er igangsat for henholdsvis indsatsgruppen og kontrolgruppen. En forudsætning for, at vi kan sige noget om effekten af indsatsen, er, at udviklingen i udfaldsmålet er ens for indsatsgruppe og kontrolgruppe, før indsatsen igangsættes. Er denne "før"-udvikling ens, kan man tale om en "common trends", som antages at ville fortsætte ved fravær af en indsats. Ændres denne tilnærmelsesvis ens "før"-udvikling mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen sig imidlertid til at blive forskellig efter indsatsen, vil vi således sige, at ændringen skyldes en effekt af indsatsen.

En stor fordel ved et godt kontrolgruppedesign er, at man tager højde for en række udefrakommende forhold som konjunkturerne. Konjunkturerne påvirker fx mulighederne for at hjælpe boligområdet udsatte borgere i beskæftigelse. Den første del af indsatsperioden for 2006-2010-puljen, det vil sige 2008 og 2009, er netop kendetegnet ved at være sammenfaldende med perioden, hvor den økonomiske krise satte ind. Idet både vores indsatsgruppe og kontrolgruppe er påvirket af konjunkturerne, vil konjunkturerne – med et optimalt kontrolgruppedesign – imidlertid ikke påvirke resultaterne af effektanalyserne.

Udviklingen i beboernes livssituation i boligområder med en boligsocial indsats – målt ved beboernes egne vurderinger af deres boligområde – undersøges på baggrund af spørgeskemadata som en før- og eftermåling. Det vil sige, at vi her ikke har en kontrolgruppe, men udelukkende en måling af indsatsgruppen, før indsatsen igangsættes, og ved indsatsens afslutning.

SAMMENFATNING AF RAPPORTENS RESULTATER

I det følgende sammenfatter vi resultaterne af rapportens analyser vedrørende: (1) effekterne af de boligsociale indsatser og huslejstøtte på beboersammensætningen, (2) effekterne af de boligsociale indsatser på de enkelte beboeres livssituation, målt ved en række socioøkonomiske forhold, (3) effekterne af de boligsociale indsatser på karakteristika ved de personer, der flytter henholdsvis til og fra boligområderne, og (4) resultaterne af analyserne af udviklingen i beboernes egne vurderinger af deres boligområde.

Der er en række forbehold, som man skal tage højde for i tolkningen af resultaterne af effektanalyserne. For det første er det i forbindelse med effektmålingerne og tolkningen heraf vigtigt at være opmærksom på, at vi formentlig undervurderer de mulige effekter i analyserne af indsatsernes effekt på de berørte beboeres livssituation. Da vi ikke har oplysninger om, hvilke og hvor mange beboere der har deltaget i de boligsociale aktiviteter, ”smører” vi så at sige i disse analyser de mulige effekter ud over samtlige beboere og finder gennemsnitseffekter for samtlige beboere, uagtet at nogle beboere ikke, eller kun i begrænset omfang, har deltaget i én eller flere konkrete aktiviteter. Dette giver selvsagt anledning til usikkerheder i målingen af de reelle effekter på de berørte beboeres livssituation, herunder vanskeliggør det muligheden for i det hele taget at finde effekter. At vi ser på gennemsnitseffekter, betyder samtidig, at et eventuelt fravær af effekter på overordnet plan ikke udelukker, at der på lokalt plan, fx inden for den enkelte helhedsplan, er opnået en effekt.

For det andet kan de udsatte boligområders anvendelse af forskellige udlejningsredskaber og anvisningsmodeller, som må forventes at påvirke til- og fraflytninger og dermed beboersammensætningen, variere mellem indsatsområderne og kontrolområderne. Vi har ikke i effektanalyserne haft mulighed for at tage højde for eventuelle forskelle i anvendelsen af udlejningsredskaber og anvisningsmodeller mellem indsatsområderne og kontrolområderne.

For det tredje kan kommunerne og boligorganisationerne også have foretaget andre indsatser (end dem, som er finansieret af 2006-2010-puljen) i nogle af boligområderne, og disse har vi heller ikke haft mulighed for at tage højde for i effektanalyserne.

For det fjerde har vi i analyserne af huslejstøtte, som ofte anvendes til at reducere huslejestigninger i forbindelse med renoveringspro-

jekter, ikke haft mulighed for at tage højde for de alternative finansieringsmuligheder i forbindelse med renoveringer (ud over renoveringsstøtte, som vi kontrollerer for).

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER OG HUSLEJESTØTTE PÅ BEBOERSAMMENSÆTNINGEN

Vi har undersøgt effekten af de boligsociale indsatser og huslejestøtte, der er blevet givet i forbindelse med 2006-2010-puljen, på beboersammensætningen med hensyn til arbejdsmarkedsstatus, indkomst, uddannelse og etnisk oprindelse.

En evaluering af en tidligere områdebaseret indsats (Regeringens Byudvalg) kan ikke påvise effekter af indsatserne på beboersammensætningen (Christensen, 2015). I analyserne i denne rapport finder vi dog tegn på positive effekter. Resultaterne af effektmåling 1 (hvor vi sammenligner boligområder, der har fået bevilling i 2007 og 2010) tyder på, at der på kort sigt er nogle positive effekter af de boligsociale indsatser på beboersammensætningen i forhold til arbejdsmarkedstilknytning. Andelen af 18-64-årige beboere, som er i beskæftigelse, og andelen af 18-64-årige beboere, der er dagpenge- eller kontanthjælpsmodtagere, udvikler sig mere positivt for indsatsgruppen end for kontrolgruppen umiddelbart efter indsatsstart. Det vil sige, at de boligsociale indsatser, ifølge denne effektmåling, bidrager til, at en større andel af beboerne i området er i beskæftigelse.

Effekterne er dog ikke robuste over for, hvilket kontrolgruppedesign vi anvender. I effektmåling 2 (hvor vi sammenligner områder, der har fået en bevilling, med områder, der ikke har fået en bevilling) finder vi hverken kortsigtede effekter på andelen i beskæftigelse eller på andelen af dagpenge- eller kontanthjælpsmodtagere. I effektmåling 2 finder vi heller ikke på længere sigt nogle effekter på andelen i beskæftigelse eller på andelen af dagpenge- eller kontanthjælpsmodtagere. En undtagelse er dog, at andelen af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere er blevet relativt mindre i 2013 set i forhold til 2006 (det vil sige umiddelbart før indsatsen igangsættes) for de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, sammenlignet med deres kontrolgruppe. Som beskrevet tidligere har vi dog en formodning om, at kontrolgruppedesignet er bedre i effektmåling 1 end i effektmåling 2, og derfor mener vi samlet, at analyserne tyder på kortsigtede, posi-

tive effekter på beboersammensætningen i forhold til arbejdsmarkedstilknytning.

Vi kan ikke på baggrund af effektmåling 1 og 2 påvise nogle effekter af de boligsociale indsatser på beboersammensætningen hvad angår indkomst og uddannelse.

Til gengæld viser effektmåling 1 og effektmåling 2, som tager udgangspunkt i boligområder, der har fået en bevilling i 2007, at andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse siden 2006 er steget relativt mere i de boligafdelinger, der modtog boligsociale indsatser, end i boligafdelingerne i kontrolgruppen. Som det vil fremgå af sammenfatningen senere, afspejler dette resultat, at de boligsociale indsatser mindsker sandsynligheden for, at personer med ikke-vestlig oprindelse flytter fra boligområdet.

Tidligere undersøgelser viser, at etniske minoriteter er overrepræsenteret i almene boliger, og at denne overrepræsentation kun i et vist omfang kan forklares ved et lavt beskæftigelsesniveau og en lav gennemsnitsindkomst blandt etniske minoriteter. Derfor må der være andre forklaringer på etniske minoriteters overrepræsentation i almene boliger end svag socioøkonomisk baggrund (Andersen, 2006a). Én mulig forklaring på overrepræsentationen er, at bosætning nær familie og venner – og i en vis udstrækning nær landsmænd – er et vigtigt motiv for etniske minoriteter til at bosætte sig i almene boligområder. En anden mulig forklaring er, at etniske minoriteter i mindre omfang end resten af befolkningen har adgang til private udlejningsboliger. Sidstnævnte hænger sammen med, at etniske minoriteter ofte mangler et netværk, der kan skabe adgang til private udlejningsboliger, og at de i et vist omfang diskrimineres på markedet for private udlejningsboliger (Andersen, 2006a og 2006b). Hvis etniske minoriteter har en særlig præference for at bo tæt på deres netværk, er det måske også naturligt, at de i højere grad end personer med dansk oprindelse bliver boende i det almene boligområde, hvis fx trivslen og relationerne mellem beboerne forbedres af de boligsociale indsatser.

På baggrund af effektmåling 1 og 2 finder vi ingen effekter af huslejstøtte på beboersammensætningen, hverken på kort eller længere sigt, med undtagelse af andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse, men denne effekt kan meget vel være drevet af effekten fra de boligsociale indsatser. I forbindelse med effekterne af huslejstøtte er det vigtigt at være opmærksom på, at vi her som udgangspunkt har et ganske lille datagrundlag, hvilket i sig selv vanskeliggør muligheden for at finde stati-

stisk signifikante effekter. Derudover har vi – som tidligere nævnt – ikke haft mulighed for at tage højde for betydningen af øvrige finansieringsmuligheder i forbindelse med fysiske forbedringer i boligafdelingerne og dermed nærme os et mål for den rene effekt af huslejestøtten på beboersammensætningen.

EFFEKTER PÅ BEBOERNES LIVSSITUATION – SOCIOØKONOMISKE FORHOLD
Vi har undersøgt effekten af de boligsociale indsatser på beboernes livssituation ud fra en række socioøkonomiske forhold: arbejdsmarkedsstatus, indkomst, uddannelse og kriminalitet (sigtelser og domme).

Udgangspunktet for analyserne er de personer, der gennem hele undersøgelsesperioden har haft bopæl i boligområder, henholdsvis i indsatsgruppen og kontrolgruppen. Dermed har vi undersøgt en udvalgt gruppe, der ikke nødvendigvis er repræsentativ for samtlige beboere i boligområdet, og resultaterne er ikke nødvendigvis gældende for de personer, der er flyttet til og fra boligområdet i undersøgelsesperioden. Vi har gjort sådan for på bedst mulig vis at sikre os, at de personer, vi ønsker at måle effekterne af de boligsociale indsatser for, også har været udsat for indsatsen i hele indsatsperioden.

2006-2010-puljen ser på nogle punkter ud til at have ændret på individernes arbejdsmarkedstilknytning i positiv retning. Dette stemmer godt overens med resultaterne vedrørende beboersammensætningen. Det skal bemærkes, at udviklingen i arbejdsmarkedstilknytningen ikke er ens for indsatsgruppen og kontrolgruppen, før indsatsen blev igangsat. Det vil sige, at forudsætningen bag vores statistiske model egentlig ikke holder (se tidligere afsnit om analysedesign, herunder ”common trends”). Udviklingen, før indsatsen er igangsat, har typisk været mere negativ i indsatsgruppen end i kontrolgruppen. En dårligere ”før”-udvikling i arbejdsmarkedstilknytningen er dog i nogle af vores målinger blevet vendt til en bedre ”efter”-udvikling, sammenlignet med individerne i deres kontrolgruppe. Vi tillader os derfor at konkludere, at effektmåling 1 viser en positiv effekt af de boligsociale indsatser på 18-64-årige beboeres sandsynlighed for at være i beskæftigelse på kort sigt.

Hvad angår effektmåling 2, finder vi for individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med anden bevillingsrunde (2008), en positiv beskæftigelseseffekt på kortere og længere sigt. Også her er en dårligere ”før”-udvikling i beskæftigelsessandsynligheden blevet vendt til en bedre ”efter”-udvikling, sammenlignet med individer-

ne i deres kontrolgruppe. For individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med første bevillingsrunde, (2007), finder vi ikke nogen effekt.

De positive effekter, hvad angår arbejdsmarkedstilknytning, har imidlertid ikke givet sig udslag i tilsvarende positive effekter med hensyn til den årlige disponible indkomst – hverken i effektmåling 1 eller 2. Vi finder heller ingen positive effekter på uddannelse eller kriminalitet.

Forskellige aktører i de boligområder, der har modtaget støtte under 2006-2010-puljen (projektledere, forretningsførere, kommuner og afdelingsbestyrelser), er i 2010 og 2013 blevet bedt om at besvare et spørgeskema om deres vurdering af resultaterne af indsatserne. De forhold, som aktørerne vurderer, i mindst omfang er blevet påvirket af indsatserne, er beboernes arbejdsmarkedstilknytning og beboernes sundhed (Aner m.fl., 2013). Analyserne i denne rapport finder dog tegn på positive effekter på beboernes beskæftigelse, dette endda til trods for, at beskæftigelsesindikatoren er et meget ambitiøst udfaldsmål (men det mål, vi har haft mulighed for at anvende), idet mange indsatser i boligområder formentlig mere har til formål at få udsatte borgere tættere på arbejdsmarkedet end at få udsatte borgere i decideret beskæftigelse.¹

At der kan være positive effekter af områdebaserede indsatser på beboernes arbejdsmarkedstilknytning, understøttes af en tidligere evaluering af Regeringens Byudvalg, som blev implementeret midt i 1990'erne. Regeringens Byudvalg er blevet evalueret med et design, der på nogle måder minder om effektmåling 1 i denne undersøgelse. I evalueringen er der taget udgangspunkt i de boligområder, der søgte midler fra Regeringens Byudvalg for perioden 1994-1998. De boligområder, der fik afslag på midler, er anvendt som kontrolgruppe, og de områder, der fik en bevilling, er anvendt som indsatsgruppe. Designet adskiller sig dog fra effektmåling 1 ved, at personer, der flyttede fra området efter indsatsens start, også indgår i datagrundlaget. Konklusionen på evalueringen af Regeringens Byudvalg er, at indsatserne har haft en positiv effekt på beboernes arbejdsmarkedstilknytning, idet sandsynligheden for at være i ordinær beskæftigelse er steget, og sandsynligheden for at være arbejdsløs er faldet for beboerne (Christensen & Geerdsen, 2016).

---

1. Se fx Graversen (2011) og Bach (2012) for en diskussion af nogle af de udfordringer, der er i forhold til at få udsatte borgere i beskæftigelse, og hvordan man alternativt kan måle progression i forhold til borgernes arbejdsmarkedsparathed.

Som nævnt tidligere, påvirker konjunkturerne mulighederne for at hjælpe boligområdets udsatte borgere i beskæftigelse. I denne undersøgelse er både kontrol- og indsatsgruppen imidlertid påvirket af konjunkturerne, og derfor skulle konjunkturerne – med et godt kontrolgruppedesign – ikke kunne påvirke resultaterne af effektanalyserne. Hvis vores kontrolgruppedesign derimod ikke er optimalt, kan det dog meget vel være, at indsatsgruppen hhv. kontrolgruppen bliver forskelligt påvirket af lavkonjunkturen fra og med sidste halvdel af 2008, hvilket vil skævvride resultaterne af effektanalyserne. Hvis beboerne i indsatsområderne fx er mere udsatte og dermed mere negativt påvirkede af lavkonjunkturen i 2009-2013 end personerne i kontrolgruppen, vil det betyde, at eventuelle reelle positive effekter af de boligsociale indsatser på beboernes beskæftigelsessandsynlighed modvirkes af den negative effekt af konjunkturerne. Derved vil de målte effekter af de boligsociale indsatser undervurdere de reelle effekter.

EFFEKTER PÅ TIL- OG FRAFLYTTERE – SOCIOØKONOMISKE FORHOLD

Endelig har vi undersøgt effekterne af de boligsociale indsatser på, hvem der flytter til og fra de udsatte boligområder. Vi har alene fundet det hensigtsmæssigt at evaluere effekterne på kort sigt ved at sammenligne udviklingen i beboersammensætningen ved brug af effektmåling 1. Det vil sige, at vi udelukkende ser på effekterne i 2008 og 2009 for boligområder, der har fået en bevilling i 2007.

De boligsociale indsatser, der er blevet bevilget i forbindelse med helhedsplanerne under 2006-2010-puljen, ser ud til at have givet anledning til tilflytning af beboere, der er mere ressourcestærke, hvad angår arbejdsmarkedstilknytning – dog kun på helt kort sigt. Vi finder således, at sandsynligheden for, at en tilflytter (18-64 år) er i beskæftigelse, er større i 2008 end i 2006 blandt tilflytterne til indsatsområderne. Samtidig er sandsynligheden for, at en tilflytter (18-64 år) er på dagpenge eller på kontanthjælp, mindre i 2008 end i 2006 blandt tilflytterne til indsatsområderne. Vi finder dog ingen forskel på 2006 og 2009 med hensyn til tilflytternes arbejdsmarkedstilknytning.

Vi finder ingen kortsigtede effekter på hverken tilflytternes årlige disponible indkomst, unge tilflytters kriminalitetstilbøjelighed, målt ved den gennemsnitlige sandsynlighed for at være blevet henholdsvis sigtet og dømt for en række kriminelle forhold. Vi finder heller ingen kortsig-

tede effekter på sandsynligheden for, at tilflytterne har ikke-vestlig oprindelse.

Effekterne på fraflyttere adskiller sig fra effekterne på tilflyttere. Indsatsområderne adskiller sig ikke fra kontrolområderne, når det gælder udviklingen efter indsatsstart i fraflytternes sandsynlighed for at være beskæftiget, at være på dagpenge/kontanthjælp eller at være blevet sigtet/dømt for en række kriminelle forhold. Områderne adskiller sig heller ikke, når det gælder fraflytternes årlige disponible indkomst. Derimod er den gennemsnitlige sandsynlighed for at have en ikke-vestlig oprindelse faldet mere umiddelbart efter indsatsstart blandt fraflyttere fra indsatsområderne, sammenlignet med fraflytterne fra kontrolområderne. Denne forskel i udvikling er dog kortvarig, idet vi ingen effekt finder i 2009.

På baggrund af resultaterne kan vi konkludere, at noget tyder på, at der er en række kortsigtede effekter af de boligsociale indsatser på tilflytternes arbejdsmarkedstilknytning i 2008, mens der ingen effekter findes for fraflytternes arbejdsmarkedstilknytning. Dette stemmer umiddelbart overens med de kortvarige, positive effekter, vi fandt på beboersammensætningen vedrørende arbejdsmarkedstilknytning. Ligeledes finder vi, at sandsynligheden for, at personer med en ikke-vestlig baggrund flytter fra området, er faldet som følge af indsatserne, hvilket også stemmer overens med effekterne på beboersammensætningen, hvor vi fandt, at andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse siden 2006 er steget relativt mere i de boligafdelinger, der modtog boligsociale indsatser, end i boligafdelingerne i kontrolgruppen

UDVIKLING I BEBOERNES LIVSSITUATION - DERES EGNE VURDERINGER AF BOLIGOMRÅDET

Til sidst har vi set på udviklingen i beboernes egne vurderinger af deres boligområde. Vi har taget udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse blandt beboere i boligområder, som alle fik en boligsocial bevilling i 2010 i forbindelse med tredje bevillingsrunde. Vores data har bestået af to målinger af beboernes vurdering af deres boligområde: en førmåling i 2010 og en eftermåling i 2015. Vi har ikke haft nogen kontrolgruppe, bestående af beboere i en række ellers sammenlignelige almene boligområder uden en boligsocial bevilling under 2006-2010-puljen at sammenligne udviklingen med.

Udfordringen i en sådan før- og eftermåling, som vi anvender her, er således, at der ikke kan tages højde for, hvordan gruppen ville

have udviklet sig, hvis ikke den havde modtaget en indsats. Det vil sige, at det er svært at slutte, at det er de boligsociale indsatser, der er årsagen til eventuelle ændringer over tid.

Vi finder, at flere beboere deltager i aktiviteter i boligområdet i 2015 end i 2010. Det gælder meget forskellige aktiviteter som beboerfester, sportslige aktiviteter, kulturelle og sociale aktiviteter i øvrigt samt beboermøder. Et andet udtryk for det højere aktivitetsniveau i boligområderne er, at andelen, som mener, at der er for få aktiviteter i boligområdet til børn og unge, ældre, etniske minoriteter og personer uden arbejde, er faldet markant fra 2010 til 2015. Beboerne har generelt et positivt syn på de personer, der arbejder for boligområdet (gårdmænd og viceværter, boligsociale medarbejdere, afdelingsbestyrelsen og boligorganisationen), og dette positive syn er i et vist omfang blevet forbedret fra 2010 til 2015. Vi ser også en svag stigning fra 2010 til 2015 i andelen af beboere, der mener, at beboerne har indflydelse på ændringer eller nye aktiviteter, hvis de ønsker det.

Beboerne føler sig i højere grad trygge i deres boligområde og oplever mindre hærværk og anden kriminalitet i 2015 end i 2010. Til trods for, at beboerne føler sig mere trygge i deres boligområde i 2015, sammenlignet med 2010, er der ikke sket ændringer i beboernes opfattelse af deres boligområdes ry. Til gengæld er der flere i 2015 end i 2010, som vurderer, at deres boligområde er bedre end sit ry. Det vil sige, at flere af beboerne faktisk oplevede, at deres boligområde blev bedre fra 2010 til 2015.

Alt i alt ser der ud til at have været en ganske entydig positiv udvikling i de boligområder, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med Landsbyggefondens 2006-2010-pulje, på de forhold, vi har undersøgt i spørgeskemaundersøgelsen. Dette er i overensstemmelse med resultaterne af lignende analyser med udgangspunkt i tidligere områdebaserede indsatser (se fx Andersen 2003). Det er også i overensstemmelse med vurderingen fra projektledere, forretningsførere, kommuner og afdelingsbestyrelser, der i 2010 og 2013 er blevet bedt om at besvare et spørgeskema om deres vurdering af resultaterne af indsatserne. De vurderede blandt andet, at indsatserne har øget aktivitetsniveauet, forbedret samarbejdsrelationerne og øget trivselen i området, hvilket understøtter beboernes vurdering af den positive udvikling i deres boligområde (Aner m.fl., 2013). Aktørerne og beboerne er altså enige i, at indsatserne har haft en positiv indvirkning på boligområderne i forhold til relationer og trivsel.

Da vi som nævnt ikke har haft en kontrolgruppe, er det imidlertid meget svært at afgøre, hvorvidt og i hvilket omfang den udvikling, vi har set i beboernes vurdering af deres boligområde, skyldes de boligsociale indsatser eller andre forhold, og dermed om vi ville have set samme udvikling uden en boligsocial indsats. Det øgede aktivitetsniveau i boligområderne, som vi kan læse ud af tallene, kan dog sandsynligvis tilskrives aktiviteter, der er igangsat i forbindelse med helhedsplanerne.

Det er også vigtigt at huske i forbindelse med tolkningen af resultaterne, at vi har set på en selekteret gruppe af beboere. Dels har vi kun set på de beboere, der har boet i samme boligområde i mindst fem år (og som vi beskriver i kapitel 5 om effekter på til- og fraflyttere, er beboeromsætningen ganske høj fra år til år, fx skiftede lige knap 20 pct. af de personer, der boede i et af boligområderne under 2006-2010-puljen i 2004, adresse i løbet af 2004), og disse personer kan meget vel adskille sig fra de beboere, som bor/har boet i deres boligområde i en kortere periode. Dels har bortfaldsanalysen blandt andet vist, at personer med en svag socioøkonomisk baggrund, personer med en anden etnisk oprindelse end dansk og mænd er underrepræsenterede blandt de beboere, der har besvaret spørgeskemaet. Man kan fx forestille sig, at beboere med svag socioøkonomisk baggrund generelt vil deltage mindre i aktiviteterne i boligområdet end de mere ressourcestærke beboere. I så fald vil vi overvurdere andelen af beboere, som har deltaget i aktiviteterne. Om vi har overvurderet eller undervurderet den positive udvikling i beboernes oplevelse af deres boligområde, afhænger af, om fx beboere med svag socioøkonomisk baggrund har oplevet en mere eller mindre positiv udvikling end de øvrige beboere, og vi har ikke haft mulighed for at undersøge, om det er tilfældet.

KONKLUSION

Samlet kan vi konkludere, at det på baggrund af effektmålingerne i denne rapport tyder på, at der er positive effekter af de boligsociale indsatser under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje. Som beskrevet ovenfor er vores analyseresultater dog ikke robuste over for valg af analysedesign, og blandt andet derfor skal resultaterne tolkes med forsigtighed. Derudover undervurderer vi formentlig de mulige effekter af indsatserne i analyserne på de berørte beboeres livssituation, da vi som nævnt ”smører” de mulige effekter ud over samtlige beboere og finder gennemsnitseffek-

ter for samtlige beboere, uagtet at nogle beboere ikke, eller kun i begrænset omfang, har deltaget i én eller flere konkrete aktiviteter.

Effektmålingerne tyder blandt andet på, at de boligsociale indsatser:

1. Har haft positive effekter på beboernes beskæftigelses sandsynlighed (i hvert fald på kort sigt)
2. Har betydet, at boligområderne bedre har kunnet tiltrække nye beboere, som er i beskæftigelse
3. Har betydet, at beboersammensætningen har udviklet sig således, at andelen af beboere i beskæftigelse er øget.

Effektmålingerne tyder også på, at de boligsociale indsatser har betydet, at etniske minoriteter i mindre omfang fraflytter boligområderne, og at andelen af beboere med etnisk minoritetsbaggrund er steget.

Vi har ikke fundet nogen positive effekter af de boligsociale indsatser på beboernes og på til- og fraflytteres indkomst, uddannelsesniveau og tilbøjelighed til at begå kriminalitet. Vi har heller ikke fundet nogen effekter af huslejestøtte. Sidstnævnte analyser lider under et meget lille datagrundlag, samt at vi ikke har haft mulighed for at tage højde for betydningen for analyseresultaterne af øvrige finansieringsmuligheder i forbindelse med fysiske forbedringer i boligafdelingerne.

Endelig viser analyserne, at beboerne i områder, der har fået en boligsocial indsats under 2006-2010-puljen, selv oplever, at deres boligområde har udviklet sig i en positiv retning. Beboerne oplever fx, at antallet af aktiviteter i deres boligområde er steget, at de har fået flere relationer til de andre beboere, at de føler sig mere trygge i deres boligområde, og at de oplever, at deres boligområde er blevet bedre.

EVALUERINGENS FORMÅL OG BAGGRUND

Denne rapport er den sidste af fem rapporter fra SFI og Rambølls evaluering af Landsbyggefondens 2006-2010-pulje til boligsociale indsatser og huslejenedsættelse/-støtte. Formålet med evalueringen er for det første at belyse resultaterne og effekterne af de boligsociale indsatser og huslejestøtten under 2006-2010-puljen. For det andet er formålet at undersøge, hvilke forhold inden for organiseringen af de boligsociale indsatser, der henholdsvis fremmer og hæmmer implementeringen og dermed resultaterne af det boligsociale arbejde. Evalueringen består derfor overordnet af en effektevaluering og en procesevaluering.

Den første rapport fra SFI og Rambølls evaluering bestod af en kortlægning af de støttede boligområder og programevalueringen af puljen (Christensen m.fl., 2010). Anden rapport evaluerede organiseringen af de boligsociale indsatser (Nielsen, Mølgaard & Dybdal, 2012). Tredje rapport var en midtvejsevaluering, der havde til formål at belyse foreløbige resultater af de boligsociale indsatser samt belyse forhold i organiseringen af indsatser, der kan hæmme eller fremme resultaterne af indsatserne (Aner m.fl., 2013). Fjerde rapport omhandlede forsøg med udlejningsredskaber og anvisningsmodeller og undersøgte, hvordan disse kan være redskaber til at regulere beboersammensætningen i udsatte boligområder (Christensen m.fl. 2015a). Der er endvidere i 2014 udkommet to temahæfter: ”Rundt om boligsociale indsatser” og ”Områdesekretaria-

ter – kort fortalt” (Rambøll Management Consulting, 2014a og 2014b) og et temahæfte i 2015: ”Kort og Klart: Erfaringer med at ændre socialt mix i udsatte boligområder” (Christensen m.fl., 2015b).

I denne femte og sidste rapport er hovedvægten lagt på resultat- og effektevalueringen.

OM 2006-2010-PULJEN

I dette afsnit beskriver vi først, hvilke målsætninger der var for 2006-2010-puljen. Dernæst beskriver vi kort de overordnede indsatsområder/temaer under 2006-2010-puljen og giver nogle eksempler på aktiviteter og målgrupper for aktiviteterne.

MÅLSÆTNINGER FOR 2006-2010-PULJEN

Der ligger to boligaftaler til grund for Landsbyggefondens 2006-2010-pulje. Den ene er den såkaldte ”ghettoaftale”, der blev indgået i 2005 mellem Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre. Den anden boligaftale blev indgået i 2006 mellem de samme partier.

Formålet med Landsbyggefondens 2006-2010-pulje er at forebygge og modvirke ghettoiseringstendenser i den almene boligsektor. Målsætningerne er:

- at skabe en mere balanceret beboersammensætning
- at bryde den negative sociale arv for børn og unge
- at øge beskæftigelsen blandt boligområdets beboere
- at tiltrække ressourcerstærke beboere fra andre dele af boligmarkedet
- at øge udsatte boligområders konkurrencedygtighed.

Der er en politisk forventning om, at man ved at gøre en indsats på disse områder kan modvirke og forebygge ghettoiseringstendenser. Landsbyggefondens 2006-2010-pulje anvendes overordnet til to typer af indsats:

- Sociale indsatser med henblik på at forebygge og modvirke en negativ udvikling i boligområder
- Huslejestøtte med henblik på at regulere boligudgiften, således at huslejen ikke stiger de kommende år, men forbliver på et niveau,

hvor huslejen er konkurrencedygtig med boliger af samme standard og kvalitet.²

Boligområder har skullet søge om at få midler fra 2006-2010-puljen (se Christensen m.fl. (2010) for mere information om ansøgningsproceduren). Vurderingen af boligområdernes behov for støtte bestod af en kvantitativ vurdering af blandt andet følgende forhold: huslejeniveauet, beboersammensætningen, herunder bebyggelsens sociale problemer, andel ledige lejemål, fraflytningsfrekvensen, opsamlet driftsunderskud, henlæggelsesbeløb til vedligeholdelse, renoveringsbehov, lejlighedssammensætning, bebyggelsens størrelse og forekomst af hærværk og anden kriminalitet (Landsbyggefonden, 2006).

INDSATSER, AKTIVITETER OG MÅLGRUPPER

Ved ansøgningen om midler til boligsociale indsatser under 2006-2010-puljen har det været et krav, at der udarbejdes og indsendes en hovedansøgning med relevante oplysninger om boligområdet samt en foreløbig helhedsplan for boligområdet med kommunalbestyrelsens tilslutning, evt. med forbehold for kommunalbestyrelsens tilslutning (Christensen m.fl., 2010). Af helhedsplanen skal det blandt andet fremgå, hvilke indsatsområder man planlægger at arbejde indenfor, og hvordan man mener, at indsatserne kan understøtte hinanden. Hensigten med helhedsplanerne er således først og fremmest, at de skal sikre en styring af det boligsociale arbejde, gerne gennem udarbejdelse af en køreplan for projektet.

Helhedsplanerne er som oftest udarbejdet af den pågældende boligorganisation, men der kan også have været flere parter involveret i udarbejdelsen – typisk boligorganisation, afdelingsbestyrelser og kommune. I andre tilfælde er de udarbejdet af et eksternt konsulentfirma. Helhedsplanerne er kendetegnet ved at planlægge en helhedsorienteret og bredspektret områdebaseret indsats, bestående af otte overordnede indsatsområder, inden for hvilke der er udmøntet en række konkrete aktiviteter (Aner m.fl., 2013). De otte indsatsområder er vist i tabel 1.1, som også viser, andelen af helhedsplaner med aktiviteter inden for de

---

² Desuden er det en del af 2006-boligaftalen, at Landsbyggefonden, ud over at administrere uddelingen af midler, også faciliterer erfaringsudveksling og sikrer, at viden om effektive indsatser udbredes til boligområdernes aktører.

udvalgte indsatsområder. De mest udbredte indsatsområder er ”børn, unge og familie” og ”det sociale liv” – omkring 90 pct. af helhedsplanerne har aktiviteter inden for disse områder. Det mindst udbredte indsatsområde er ”etniske minoriteter” – knap 50 pct. af helhedsplanerne har aktiviteter inden for dette område.

TABEL 1.1

Andelen af helhedsplaner, der er tildelt støtte fra Landsbyggefondens 2006-2010-pulje med aktiviteter inden for udvalgte indsatsområder. Procent.

Indsatsområder:	Andel af helhedsplaner, pct.
Børn, unge og familie	93
Det sociale liv i boligområdet	88
Boligområdets omdømme	77
Beboerdemokrati/beboerinddragelse	76
Beskæftigelse og uddannelse	70
Beboernes sundhed	64
Socialt udsatte	59
Etniske minoriteter	46

Anm.: Baseret på spørgeskemaundersøgelsen blandt projektledere i 2013.
Kilde: Aner m.fl. [2013].

Indsatserne er sammensat af en række forskellige aktiviteter. Tabel 1.2 indeholder en oversigt over de hyppigst forekommende aktiviteter under hvert indsatsområde (se også Christensen m.fl. 2010). Eksempler på aktiviteter vist i oversigten er fx væresteder og klubber, lektiehjælp, aktiviteter til etniske minoritetskvinder (fx cykelkurser), fællesspisning og sports- og motionsaktiviteter.³

Målgruppen varierer for aktiviteterne. Nogle gange er der en afgrænset målgruppe, fx teenagedrenge. Andre gange er aktiviteterne ikke rettet mod en afgrænset gruppe men mod ”alle beboere” i boligområdet. Den største målgruppe på tværs af helhedsplanernes indsatsområder er ”alle beboere”, mens unge i aldersgruppen 7-17 år udgør den næststørste målgruppe. Til gengæld er der så godt som ingen aktiviteter, der udelukkende har mænd eller børn i aldersgruppen 0-6 år som målgruppe (Rhod, Sonne-Frederiksen & Larsen, 2014).

³ Se endvidere Rhod, Sonne-Frederiksen & Larsen (2014), som indeholder en beskrivelse af aktiviteter i helhedsplanerne, finansieret af 2006-2010-puljen.

TABEL 1.2

Eksempel på aktiviteter, som er typiske inden for hvert indsatsområde¹⁾²⁾

Børn, unge og familie:

Kriminalitetspræventivt samarbejde med fx kommune og /eller SSP
Aktiviteter for at få børn og unge ind i eksisterende klubber
Oprettelse af værested for børn og unge
Oprettelse af egne klubber i boligområdet

Det sociale liv i boligområdet:

Beboeraktiviteter, fx fester
Informationscenter
Beboerhus/fælleshus
Sports- og motionsaktiviteter

Boligområdets omdømme:

Informationscenter
Invitation til byens/kvarterets beboere til aktiviteter i boligområdet
Beboerblad

Beboerdemokrati/beboerinddragelse:

At give voksne beboere ansvar for planlægning og udførelse af aktiviteter
Aktiviteter som beboerblad, som gør afdelingsbestyrelsens arbejder mere synligt
At give børn og unge ansvar for planlægning og udførelse af aktiviteter

Beskæftigelse og uddannelse:

Lektieklub for børn, unge og/eller voksne
Støtte til, at børn, unge og voksne kan finde fritidsjob
EDB-værksted, computerrum til sprog- og it-undervisning
Uddannelsesvejledning

Beboernes sundhed:

Sports- og motionsaktiviteter for børn og unge
Sports- og motionsaktiviteter for voksne
Rådgivning om sundhed, kost og motion

Socialt udsatte grupper:

Opsøgende arbejde i forhold til socialt udsatte
Særlige aktiviteter for udsatte unge voksne (18-24-årige)
Kurser/møder for socialt udsatte

Etniske minoriteter:

Aktiviteter til unge, der har specifikt til formål at øge integrationen
Aktiviteter til kvinder, der har specifikt til formål at øge integrationen, fx cykelkurser
Særlig lektiehjælp til etniske minoriteter

---

1. Denne oversigt er baseret på spørgeskemadata, indsamlet blandt andet projektledere i februar 2010.

2. Den samme aktivitet kan godt høre hjemme under flere indsatsområder.

Kilde: Christensen m.fl. (2010).

Der er forskelle på graden af målgruppeorientering på tværs af de otte indsatsområder. De indsatsområder, der er sammenfaldende med kom-

munale kerneopgaver, nemlig ”børn, unge og familie”, ”beskæftigelse og uddannelse”, ”beboernes sundhed” og ”socialt udsatte”, har som oftest ret afgrænsede målgrupper. For kun ca. 9 pct. af aktiviteterne under disse indsatsområder er målgruppen således ”alle beboere”, mens dette er tilfældet for 69 pct. af aktiviteterne under de øvrige indsatsområder (Rhod, Sonne-Frederiksen & Larsen, 2014).

Afgrænsede målgrupper er dog ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der under et bestemt indsatsområde alene arbejdes med fx børn og unge. Det gælder fx indsatsområdet ”beskæftigelse og uddannelse”, hvor der både er aktiviteter, målrettet børn og unge, herunder fritidsjobvejledning og lommepegeprojekter samt lektiecafé, men også aktiviteter, målrettet udsatte ledige voksne, fx fremskudt beskæftigelsesindsats, jobvejledning og jobparatgørende kurser.

MÅLINGER AF RESULTATER OG EFFEKTER

Som det fremgår af ovenstående, er målsætningerne med Landsbyggefondens 2006-2010-pulje både at påvirke sammensætningen af beboere i de udsatte boligområder og at forbedre de enkelte beboeres muligheder for at klare sig godt, fx i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

I målingerne af resultater og effekter af de boligsociale indsatser under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje undersøger vi derfor både effekter på beboersammensætningen og effekter på de enkelte beboeres livssituation. Angående huslejestøtte undersøger vi kun effekter på beboersammensætningen, da huslejestøtte netop har til formål at bidrage til at forbedre de udsatte boligområders konkurrencedygtighed i forhold til det øvrige boligmarked.⁴ Mere konkret undersøger vi i denne rapport følgende:

1. Effekten af boligsociale indsatser og huslejestøtte på beboersammensætningen, målt ved en række demografiske og socioøkonomiske forhold
2. Effekten af boligsociale indsatser på beboernes livssituation, målt på en række socioøkonomiske forhold

---

4. Det kan også være relevant at se på effekten af huslejestøtte på til- og fraflytninger. Dette gør vi dog ikke, da vi ikke finder nogen effekt af huslejestøtte på beboersammensætningen (jf. kapitel 3).

3. Effekten af boligsociale indsatser på socioøkonomiske karakteristika blandt personer, der flytter henholdsvis til og fra boligområderne
4. Udviklingen i beboernes livssituation i boligområder med en bolig-social indsats, målt ved beboernes egne vurderinger af deres bolig-område.

Til at undersøge spørgsmål 1-3 anvender vi først og fremmest data fra Landsbyggefonden og registerdata fra Danmarks Statistik. Vi anvender registerdata for perioden 2004-2013. Helhedsplanerne⁵ er, som beskrevet ovenfor, kendetegnet ved helhedsorienterede og bredspektrede indsatser. Dette betyder, at det er relevant at evaluere effekterne af de boligsociale indsatser på en bred vifte af udfaldsmål.

Til besvarelsen af spørgsmål 1 har vi foretaget analyserne på et tværsnit af samtlige beboere i de pågældende områder (boligafdelinger) for hvert år i vores analyseperiode. Vi undersøger effekter på beboersammensætningen med hensyn til arbejdsmarkedstilknytning, indkomst, uddannelse og etnisk oprindelse.

Udviklingen i beboersammensætningen afhænger dels af udviklingen for de beboere, der bor i området igennem hele perioden, og dels af karakteristika hos til- og fraflyttere. Om fx andelen i beskæftigelse stiger i et boligområde for en periode, afhænger både af, hvordan beskæftigelsessituationen udvikler sig blandt de personer, der bor i boligområdet i hele perioden, og hvad der karakteriserer til- og fraflyttere. Spørgsmål 1, 2 og 3 hænger dermed sammen.

Til besvarelsen af spørgsmål 2 tager vi udgangspunkt i de beboere, som bor i det samme boligområde både før og efter, at indsatsen er igangsat. Vi undersøger, om de boligsociale indsatser i gennemsnit har en effekt på beboernes sandsynlighed for at befinde sig henholdsvis på og i nærheden af arbejdsmarkedet, deres indkomstniveau samt deres sandsynlighed for at være blevet henholdsvis sigtet og dømt for ét eller flere kriminelle forhold.

Til besvarelsen af spørgsmål 3 tager vi udgangspunkt i alle personer, som flytter til/fra boligområdet hvert år i analyseperioden. Vi undersøger mere specifikt tilflytternes/fracflytternes sandsynlighed for at befinde sig henholdsvis på og i nærheden af arbejdsmarkedet, deres ind-

---

5. I forbindelse med tildeling af midler til boligsociale indsatser har det været et krav, at der udarbejdes en boligsocial helhedsplan for boligområdet, hvoraf det blandt andet fremgår, hvilke indsatsområder det planlægges at arbejde indenfor, og hvordan man mener, at indsatserne kan understøtte hinanden.

komstniveau, deres sandsynlighed for at være blevet henholdsvis sigtet og dømt for en eller flere kriminelle forhold samt deres sandsynlighed for at have en ikke-vestlig oprindelse.

I forbindelse med spørgsmål 1-3 undersøger vi dermed effekten af de boligsociale indsatser og huslejestøtte på beboernes arbejdsmarkedstilknytning, indkomst, uddannelsesniveau, kriminel adfærd og etnisk oprindelse. Udfaldsmålet etnisk oprindelse adskiller sig fra de øvrige udfaldsmål ved, at en ændring i andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse ikke klart kan tolkes som enten positivt eller negativt. En højere andel personer med ikke-vestlig oprindelse i boligområdet kan være negativt, hvis det indebærer, at den enkelte beboer med ikke-vestlig oprindelse i mindre omfang er i kontakt med det danske sprog og danske beboere, der fx kan give viden om og kontakter til det danske arbejdsmarked. Omvendt er der forskning, der tyder på, at områdebaserede etniske netværk har positiv betydning for en række indikatorer for arbejdsmarkedstilknytning blandt personer med anden etnisk oprindelse end dansk (Damm 2014). Endvidere kan en stigning i andelen af personer med ikke-vestlig oprindelse være et udtryk for, at de mere ressourcefulde personer med ikke-vestlig oprindelse vælger at bo i området, fordi området generelt er blevet mere attraktivt.

Til besvarelsen af spørgsmål 4 anvender vi data fra en spørgeskemaundersøgelse, gennemført i 2010 og 2015 blandt beboere i boligområder, der har fået støtte i 2010 under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje. Vi tager udgangspunkt i beboere, som har boet i det samme boligområde fra 2010 til 2015. På baggrund af spørgeskemaundersøgelsen kan vi belyse udviklingen i beboernes egne vurderinger af deres boligområde i forhold til følgende fire temaer:

- Relationer til andre beboere i boligområdet
- Forholdet mellem beboere og de personer, der arbejder for boligområdets beboere
- Tryghed og trivsel i boligområdet
- Deltagelse i aktiviteter i boligområdet.

Der er formentlig en sammenhæng mellem de udfaldsmål, der anvendes i forbindelse med spørgsmål 4, og de udfaldsmål, der anvendes i forbindelse med spørgsmål 1-3. Beboernes deltagelse i de forskellige aktiviteter kan fx – ud over at øge beboernes livskvalitet og forbedre relationerne i

boligområdet – også påvirke den enkelte beboers situation i forhold til at have bedre muligheder i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet og i forhold til kriminel adfærd. Endvidere har forbedrede relationer mellem de forskellige personer i boligområdet og forbedrede vurderinger af tryk- og trivsel i boligområdet formentlig betydning for til- og fraflytninger og for beboersammensætningen.

KONCENTRATION AF RESSOURCESVAGE: ER DET ET PROBLEM, OG KAN OMRÅDEBASEREDE INDSATSER HJÆLPE?

En høj koncentration af ressourcetsvage beboere i et boligområde antages ofte at øge disse beboeres udsathed og dermed svække deres mulighed for at blive bedre integreret i samfundet, herunder at komme i beskæftigelse (Christensen m.fl., 2015a). Livingston, Kearns & Bailey (2013) opstiller tre typer af forklaringer på, at den geografiske opdeling mellem ressourcetsvage og ressourcetsvage beboere forstærker de ressourcetsvages udsathed (se også Christensen m.fl., 2015a):

1. Mennesker påvirker hinanden, og de socialiseres fx gennem subkultur, som kan dannes inden for grupper af mennesker. Fx kan en høj koncentration af arbejdsløse i et område føre til, at der dannes en subkultur, hvor det at være arbejdsløs opfattes som det normale. En høj koncentration af arbejdsløse kan derfor i sig selv have en negativ indflydelse på beboernes muligheder for at komme i beskæftigelse. Endvidere kan en høj koncentration af arbejdsløse have en negativ indflydelse på børn og unge i området, hvis det betyder, at børnene og de unge mangler gode rollemodeller. Denne teoretiske tankegang indebærer, at en øget andel beskæftigede i boligområdet vil påvirke de udsatte borgers socialisering i en positiv retning og betyde, at børn og unge får flere gode rollemodeller.
2. Ressourcetsvage borgere, koncentreret i udsatte boligområder, vil mangle sociale netværk, som fx kan hjælpe dem ind på arbejdsmarkedet. Øges andelen af beboere i beskæftigelse, vil det kunne skabe netværk for beboere uden beskæftigelse, som derved kan få en bedre mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet.
3. En høj koncentration af ressourcetsvage borgere i et udsat boligområde er med til at skabe et dårligt omdømme i det omliggende sam-

fund. Øges andelen af ressourcestærke beboere, vil det forbedre boligområdets omdømme og derved forbedre muligheden for at tiltrække flere ressourcestærke borgere.⁶

En af tankegangene bag områdebaserede indsatser er, at de vil kunne føre til, at udsatte familier øger deres humankapital og sociale kapital på en sådan måde, at de klarer sig bedre i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet og i mindre omfang begår kriminalitet (Christensen, 2015a). Fx kan sociale aktiviteter betyde, at en udsat beboer bliver en del af en social gruppe eller et netværk, som motiverer og inspirerer beboeren til at tage sig en uddannelse eller at søge job, eller giver beboeren sociale færdigheder, der øger sandsynligheden for, at beboeren klarer sig godt i fx uddannelsessystemet. Andre aktiviteter er direkte målrettet mod at øge mere faglige færdigheder, fx lektiehjælp. Områdebaserede indsatser forventes endvidere at øge antallet af ressourcestærke familier, som flytter til området, fx ved at de boligsociale aktiviteter øger trivsel, fællesskab og sammenhængskraft i området, og ved at fysiske renoveringer og huslejestøtte øger boligernes konkurrencedygtighed på boligmarkedet.

TIDLIGERE EVALUERINGER AF OMRÅDEBASEREDE INDSATSER

I Danmark har områdebaserede indsatser siden 1994 haft karakter af at være helhedsorienterede indsatser, hvilket vil sige, at der ydes støtte til både fysiske forbedringer, huslejestøtte og sociale aktiviteter. De tidligere indsatser omfatter blandt andet Regeringens Byudvalg, Kvarterløftindsatsen og Byer for alle. Der er foretaget evalueringer af disse indsatser. De fleste af disse evalueringer er dog baseret på eftermålinger, før- og eftermålinger, kvalitative interview og/eller subjektive vurderinger af, om indsatserne har haft en effekt (Christensen 2013).

En evaluering af Regeringens Byudvalg konkluderer, at indsatserne kunne bremse en negativ udvikling, men at problemerne i områderne ikke blev løst med indsatsen. Huslejestøtten bidrog til, at færre ressourcestærke flyttede fra området, og at flere ressourcestærke flyttede ind.

---

6. Der er dog også teorier, som peger på, at et øget socialt mix ikke automatisk har positive effekter på de udsatte beboere. Fx bliver det påpeget, at beboere med meget forskellige sociale positioner ikke nødvendigvis har tilstrækkeligt meget tilfælles til at omgås hinanden og drage nytte af hinanden (Christensen m.fl., 2015a).

De sociale indsatser bidrog til et øget aktivitetsniveau i boligområderne. Dette var især tilfældet for børn og unge og for etniske minoriteter, mens de sociale indsatser ikke førte til øget inklusion af de socialt udsatte beboere (Andersen 1999). En evaluering af Kvarterløftindsatsen konkluderer ligeledes, at indsatserne blandt andet bidrog til en forbedring af områdernes image, mindskede fraflytningen og forbedrede beboernes vurdering af deres boligområde (Andersen 2003). Endelig konkluderer en evaluering af ”Byer for alle”, at det med indsatsen er lykkedes at øge beskæftigelsen for indvandrere og efterkommere, og at den gennemsnitlige bruttoindkomst for beboerne er steget. Til gengæld har indsatsen tilsyneladende ikke haft særligt stor betydning for til- og fraflytning ud og ind af området (COWI, 2007). De omtalte studier anvender ikke et kontrolgruppedesign, og det er derfor meget usikkert, om man kan tolke resultaterne som effekter.

En enkelt undersøgelse har dog set på effekter af Regeringens Byudvalg⁷ ved brug af et kontrolgruppedesign (Christensen, 2013; Christensen, 2015; Christensen & Geerdsen, 2016). Der tages udgangspunkt i de boligområder, der søgte midler fra regeringens byudvalg for perioden 1994-1998. De boligområder, der fik afslag på midler, anvendes som kontrolgruppe, og de områder, der fik en bevilling, anvendes som indsatsgruppe. I undersøgelsen af påvirkningen af beboernes livssituation indgår de personer, der bor i boligområdet frem til 2001, såvel som de personer, der flytter fra området efter indsatsens start (dvs. efter 1994). Undersøgelsen peger på, at indsatserne har haft en positiv effekt på beboernes arbejdsmarkedstilknytning, idet sandsynligheden for at være i ordinær beskæftigelse er steget, og sandsynligheden for at være arbejdsløs er faldet for beboerne (Christensen & Geerdsen, 2016). Undersøgelsen finder dog også, at indsatsen ikke har haft den ønskede effekt i forhold til at øge det sociale mix, uanset om dette er målt ud fra uddannelse, beskæftigelse eller etnicitet. Forklaringen på dette er et flyttemønster, hvor de ressourcerstærke flytter væk fra områderne, mens mere ressourcetsvage borgere flytter til områderne (Christensen, 2015).

---

7. Eksempler på sociale indsatser, igangsat under Regeringens Byudvalg, er lektiecaféer, lomme pengeprojekter, it-kurser, boligsociale klubtilbud til børn og unge samt fritidsaktiviteter for børn og unge. Endvidere har de sociale indsatser under Regeringens Byudvalg bestået i aflønning af beboerrådgivere, der har igangsat aktiviteter og forbedret koordinationen mellem forskellige involverede aktører i boligområdet, foreninger og organisationer (Christensen & Geertsen 2016).

TIDLIGERE RESULTATER FRA EVALUERING AF 2006-2010-PULJEN

Som beskrevet i indledningen til dette kapitel er der udkommet fire rapporter i evalueringen af Landsbyggefondens 2006-2010-pulje. I dette afsnit vil vi kort opridse udvalgte resultater fra de forrige rapporter.

DE BOLIGSOCIALE AKTØRERS VURDERING AF INDSATSERNE

Den tredje rapport, Midtvejsevalueringen, indeholder blandt andet resultaterne af en spørgeskemaundersøgelse blandt aktørerne i områder med helhedsplaner, det vil sige projektledere, forretningsførere, kommuner og afdelingsbestyrelser, med fokus på deres vurdering af de forandringer, som de boligsociale indsatser har ført til. Disse fire grupper har besvaret et spørgeskema både i 2010 og 2013 (se Aner m.fl., 2013).

Efter aktørernes vurdering er det samlede udfordringsniveau i boligområderne stort set uændret fra 2010 til 2013. Det dækker dog over forskelle med hensyn til typen af udfordring. Mængden af særlige udfordringer, der relaterer sig til trivslen i boligområderne, er således faldet. Det gælder særligt udfordringer med for få sociale aktiviteter for beboerne samt hærværk og problemer med børn og unge. Til gengæld vurderer aktørerne, at mængden af udfordringer, der fx relaterer sig til, at en stor andel beboere er uden for arbejdsmarkedet, og at en stor andel beboere har dårligt helbred, er steget. 2010-2013 er en periode med lavkonjunktur, og det afspejles sandsynligvis i aktørernes vurdering af udfordringerne med beboere uden for arbejdsmarkedet. Så hvor forhold, som er meget påvirkede af nogle samfundsmæssige strukturelle vilkår såsom arbejdsmarkedsforhold vurderes som en større udfordring i 2013 end i 2010, er der flere af de forhold, som er relateret til livet og trivslen i boligområdet, som vurderes som mindre udfordringer i 2013 end i 2010.

De indsatsområder, som aktørerne vurderer i højest grad har haft en positiv virkning i boligområderne, er ”det sociale liv i boligområdet” og ”børn, unge og familie”, mens der i mindre omfang er skabt resultater inden for de indsatsområder, der er under indflydelse af de kommunale rammer og strukturelle forhold såsom beskæftigelse og uddannelse. I overensstemmelse hermed viser undersøgelsen også, at de typer af resultater, som aktørerne vurderer, at de boligsociale aktiviteter skaber, falder inden for temaerne aktivitetsniveauet i områderne, samarbejdsrelationer mellem aktører i området og kommunen samt udsatte

børn, unge, tryghed og kriminalitet. De typer af resultater, som aktørerne modsat vurderer, at indsatserne i mindst omfang har påvirket, er beboernes tilknytning til arbejdsmarkedet og beboernes sundhed.

Projektledernes vurderinger af de boligsociale indsatsers virkninger er generelt de mest positive, mens afdelingsbestyrelsernes vurderinger er mindst positive. Inden for indsatsområdet ”beskæftigelse og uddannelse” vurderer projektlederne, at det er de unge og de udsatte unge, der er skabt flest resultater for, mens der i mindre grad er skabt resultater i arbejdet med de voksne beboere uden beskæftigelse. Blandt den voksne del af målgruppen er det dem, der i lavest grad er arbejdsmarkedssparate, som projektlederne i højest grad vurderer, at der er skabt resultater for. De typer af resultater, som de fleste projektledere vurderer, at helhedsplanernes beskæftigelses- og uddannelsesaktiviteter har haft, er at hjælpe unge i fritidsjob og at hjælpe beboerne tættere på beskæftigelse, mens det er markant færre, der vurderer, at aktiviteterne rent faktisk har hjulpet beboerne i decideret beskæftigelse. Inden for indsatsområdet ”børn, unge og familie” vurderer de fleste projektledere, at aktiviteterne har øget trivsel blandt børn og unge i boligområderne og øget trygheden og trivsel blandt beboerne generelt. Mange projektledere vurderer også, at man i aktiviteterne har hjulpet børn og unge videre til en anden relevant aktør eller aktivitet.

PROCESEVALUERING

Hvordan det boligsociale arbejde organiseres, har betydning for, hvilke effekter de boligsociale indsatser har for boligområderne og beboerne. To af de tidligere rapporter indeholder en procesevaluering af det boligsociale arbejde under 2006-2010-puljen (se Aner m.fl., 2013). Der er sket ændringer i organiseringen og styringen af de områdebaserede indsatser siden 2006-2010-puljen, men helt overordnet har procesevalueringen peget på, at der ikke er én organisering af det boligsociale arbejde, som er den bedste. Hvilken organisering der er bedst, afhænger blandt andet af helhedsplanen og kommunens størrelse samt af, hvilke indsatsområder der er fokus på. Det er dog muligt at udtrække nogle overordnede kriterier, som har betydning for implementeringen af helhedsplanen.

Fælles målsætninger og et tæt samarbejde mellem kommuner og boligorganisationer, såvel i udarbejdelsen som i implementeringen af den boligsociale helhedsplan, har betydning. Et sådant samarbejde understøttes bl.a. af den rette ledelsesmæssige forankring i boligorganisation og

kommune med klare grænseflader og rolleforståelser. Samarbejdet synes også styrket af tværgående projektsekretariater, hvor kommunale og boligsociale medarbejdere samarbejder på daglig basis.

Inden for indsatsområder, som er målrettet det sociale liv i den brede beboergruppe og beboerdemokrati, er inddragelse og forankring hos beboere og afdelingsbestyrelser af særligt stor betydning. Her er en styrket lokal afklaring af afdelingsbestyrelsernes rolle og samarbejdsprocesser med projektsekretariater en fordel.

Overordnet peger procesevalueringen på et behov for at styrke helhedsplanernes målstyringspraksis i forhold til praksis under 2006-2010-puljen, bl.a. ved at sikre den tilstrækkelige opkvalificering og processtøtte.

ERFARINGER MED AT ÆNDRE DET SOCIALE MIX I UDSATTE BOLIGOMRÅDER

Som led i at skabe en mere balanceret beboersammensætning og at tiltrække ressourcestærke beboere fra andre dele af boligmarkedet har boligorganisationerne, i samarbejde med kommunerne, mulighed for at kombinere boligsociale indsatser med forsøg med anvisningsmodeller og udlejningsredskaber. Disse forsøg er evalueret med udgangspunkt i en analyse, baseret på de boligafdelinger, der har modtaget støtte fra Landsbyggefondens 2006-2010-pulje (Christensen m.fl., 2015a). Datagrundlaget for evalueringen er en spørgeskemaundersøgelse blandt forretningsførere i boligorganisationer og kommunale medarbejdere/ledere, registerdata fra Danmarks Statistik og casestudier i fire udvalgte kommuner.

Resultaterne fra casestudier og spørgeskemaundersøgelsen viser, at kommunerne og boligorganisationerne vurderer, at det med udlejningsredskaberne er lykkedes at skabe en mere blandet beboersammensætning. De registerbaserede analyser af udviklingen i beboersammensætningen viser dog et lidt andet billede. Udviklingen i det sociale mix (målt med hensyn til uddannelse, beskæftigelse, husstandsindkomst og etnicitet) adskiller sig ikke statistisk signifikant på tværs af de boligafdelinger, der har anvendt ét eller flere af disse udlejningsredskaber, og de øvrige almene boligafdelinger, der hverken har anvendt kommunal anvisning eller fleksibel udlejning. Forskellen på resultaterne fra de registerbaserede analyser og de lokale positive erfaringer kan hænge sammen med, at der i de registerbaserede analyser ikke har kunnet tages højde for, at der er forskel i intensiteten i anvendelsen af udlejningsredskaberne.

Derudover er der tale om gennemsnitseffekter, hvilket ikke udelukker, at der lokalt nogle steder kan have været effekter af anvendelsen af redskaberne.

LÆSEVEJLEDNING

Kapitel 2 indeholder en beskrivelse af undersøgelsens datagrundlag og analysedesign samt de statistiske metoder, vi anvender til at afsøge effekter. Resultaterne af rapportens analyser er beskrevet i kapitel 3-6. Kapitel 3 beskriver resultaterne af effektanalyserne af de boligsociale indsatser og huslejestøtte på beboersammensætningen, mens kapitel 4 beskriver resultaterne af effektanalyserne af de boligsociale indsatser på beboernes livssituation, målt ved en række socioøkonomiske forhold. Kapitel 5 beskriver resultaterne af effektanalyserne af de boligsociale indsatser på en række demografiske og socioøkonomiske forhold hos personer, der flytter til og fra boligområderne. Endelig beskriver kapitel 6 resultaterne af analyserne af udviklingen i beboernes livssituation i boligområder med en boligsocial indsats, målt gennem beboernes egne vurderinger.

DATA, ANALYSEDESIGN OG METODE

I dette kapitel beskriver vi de data, analysedesign og metoder, som vi anvender i forbindelse med effektevalueringen af de boligsociale indsatser og huslejestøtte under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje. Som beskrevet i kapitel 1 er formålet med effektevalueringen at undersøge følgende:

1. Effekten af boligsociale indsatser og huslejestøtte på beboersammensætningen, målt ved en række demografiske og socioøkonomiske forhold
2. Effekten af boligsociale indsatser på beboernes livssituation, målt på en række socioøkonomiske forhold
3. Effekten af boligsociale indsatser på demografiske og socioøkonomiske forhold hos personer, der henholdsvis flytter til og fra boligområderne
4. Udviklingen i beboernes livssituation i boligområder med en boligsocial indsats, målt ved beboernes egne vurderinger af deres boligområde

I dette kapitel beskriver vi først, hvilke data vi anvender til analyserne. Dernæst beskriver vi vores analysedesign, og til sidst, hvilke statistiske metoder vi anvender.

DATA

Til at undersøge effekterne af de boligsociale indsatser og huslejestøtte under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje anvender vi en række forskellige datakilder:

- Landsbyggefondens oplysninger om helhedsplanerne under 2006-2010-puljen
- Registerdata fra Danmarks Statistik om beboerne i de almene boligafdelinger
- En spørgeskemaundersøgelse blandt projektlederne for helhedsplanerne
- En spørgeskemaundersøgelse blandt beboerne i ti boligområder, som har modtaget støtte under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje.

I det følgende beskriver vi kort disse datakilder. Hvordan vi anvender datakilderne i effektmålingerne, vil fremgå af afsnittet ”Analysedesign” nedenfor.

DATA FRA LANDSBYGGEFONDEN

Landsbyggefondens data giver os oplysninger om, hvilke almene boligafdelinger der indgår i de enkelte helhedsplaner på baggrund af bevillinger under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje, og hvilke afdelinger der modtog huslejestøtte i perioden 2006-2010.

Vi har oplysninger om i alt 521 boligafdelinger, der indgik i en helhedsplan, samt de 19 boligafdelinger, der ikke på noget tidspunkt var del af en helhedsplan, men som modtog huslejestøtte i perioden 2006-2010. Vi har dermed som udgangspunkt 540 boligafdelinger i vores data. I perioden 2004-2015 omfattede disse afdelinger i gennemsnit 259.000 beboere, men med en tendens til et faldende beboertal hen over perioden. Til sammenligning var det samlede antal almene boligafdelinger (med mindst 20 beboere) på landsplan mellem 5.600 og 5.900 i denne periode med et gennemsnitligt beboerantal på 938.000.⁸

For de 540 boligafdelinger har vi oplysninger om tidspunktet for tildeling af en boligsocial bevilling og/eller huslejestøtte til de enkelte boligafdelinger og størrelsen af den samlede bevilling, se tabel 2.2 neden-

---

8. Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik, jf. det følgende afsnit ”Registerdata fra Danmarks Statistik”.

for. Vi har derimod ikke oplysninger om, hvorledes bevillingen er fordelt over de enkelte år.

Vi har endvidere ikke data for, hvilke beboere der har deltaget i en konkret aktivitet, da det hidtil har været gennemgående for de boligsociale indsatser, at man ikke registrerer deltagerne på cpr-nummer. Vi har heller ikke oplysninger om, hvor stor en andel af beboerne, der har deltaget i aktiviteterne inden for en given boligafdeling, eller hvor intensivt de i givet fald har deltaget i disse aktiviteter. Derudover har vi begrænset viden om de konkrete aktiviteter under de overordnede indsatsområder inden for de enkelte helhedsplaner.⁹ Vi ved dog noget i kraft af en spørgeskemaundersøgelse blandt projektledere for helhedsplanerne, se nedenfor. Indholdet i de boligsociale indsatser fremstår således i flere henseender som lidt af en "black box".

Boligafdelingerne under 2006-2010-puljen¹⁰ fordeler sig på 62 kommuner landet over med følgende regionale sammensætning på afdelingsniveau:

- Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune: 26 pct. (heraf udgør Københavns Kommune de 25 pct.)
- Storkøbenhavnske kommuner (ekskl. Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune), det vil sige Albertslund, Ballerup, Brøndby, Dragør, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Rødovre, Tårnby, Vallensbæk: 10 pct.
- Aarhus, Aalborg, Odense og Esbjerg kommuner: 19 pct.
- Øvrige kommuner: 44 pct.

REGISTERDATA FRA DANMARKS STATISTIK

Vi har oplysninger fra Danmarks Statistiks registre om alle beboere i de almene boligafdelinger i perioden 2004-2013¹¹ samt om de personer, der er henholdsvis til- og fraflyttet de almene boligafdelinger. Disse data er koblet til dataene fra Landsbyggefonden, og vi kan dermed se, hvilke almene boligafdelinger der er omfattet af helhedsplanerne under 2006-2010-puljen eller har modtaget en huslejestøttebevilling i perioden 2006-2010.

---

9. Til evalueringen af den efterfølgende pulje (2011-2014) er der mere detaljerede data om aktiviteter inden for hver helhedsplan.

10. Fordelingen på kommuner er beregnet med udgangspunkt i boligafdelingerne efter kobling til registerdata, jf. det følgende afsnit "Registerdata fra Danmarks Statistik".

11. 2013 er det seneste år, for hvilket vi i skrivende stund har data fra samtlige anvendte registre.

Fra Danmarks Statistiks registre har vi blandt andet oplysninger fra befolkningsstatistikken, uddannelsesstatistikken, familie- og husstandsstatistikkerne, indkomststatistikken, kriminalitetsstatistikken og registret for indvandrere og efterkommere.

Ved kobling til registerdata er 24 boligafdelinger med en helhedsplan udgået af vores datagrundlag, idet de ikke kunne genfindes i registerdata for alle årene i analyseperioden.¹² Alle 24 boligafdelinger var en del af en helhedsplan og altså ikke blandt de boligafdelinger, der kun modtog huslejestøtte.

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE BLANDT PROJEKTLEDERE FOR HELHEDSPLANERNE

Spørgeskemaundersøgelsen blandt projektledere blev gennemført i foråret 2013, hvor projektlederne besvarede spørgsmål om konkrete indsatser, indsatsområder og målgrupper for indsatserne. Der var en svarprocent på 86 (jf. Aner m.fl., 2013). Projektlederne blev spurgt, om de har indsatser inden for otte områder (se kapitel 1). De otte indsatsområder er følgende (andelen af helhedsplaner, der har aktiviteter inden for et givet indsatsområde, er angivet i parentes):

- børn, unge og familie (93 pct.)
- det sociale liv i boligområdet (88 pct.)
- boligområdets omdømme (77 pct.)
- beboerdemokrati/beboerinddragelse (76 pct.)
- beskæftigelse og uddannelse (70 pct.)
- beboernes sundhed (64 pct.)
- socialt udsatte (59 pct.)
- etniske minoriteter (46 pct.).

Helhedsplanerne har ofte igangsat aktiviteter inden for flere eller hovedparten af indsatsområderne. I gennemsnit arbejdes der med 5,7 indsatsområder i en helhedsplan (ibid.).¹³

---

12. Hvilke beboere der er omfattet af de enkelte boligafdelinger, er fundet ved at tage udgangspunkt i eksterne data med oplysninger om helhedsplanernes ejendomsnumre. Danmarks Statistik har efterfølgende knyttet registeroplysninger om beboere til disse ejendomsnumre. At der mangler registerdata for nogle helhedsplaner, må således skyldes, at der er forskel på tidspunktet for opgørelsen af ejendomsnumrene i de eksterne data og ejendomsnumrene i registerdata, og at der således i mellemtiden har kunnet ske ændringer i nogle ejendomsnumre.

13. Det er også vigtigt at huske, at en aktivitet meget vel kan høre ind under flere indsatsområder. Fx kan en mentorordning for unge både have til formål at forbedre de unges uddannelses- og be-

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE BLANDT BEBOERE

Udgangspunktet for målingen af ændringer i beboernes vurderinger af deres boligområde består af data fra en spørgeskemaundersøgelse, foretaget blandt beboere i 14 udvalgte almene boligområder, som har fået en bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010. Der har været to interviewrunder: første runde i 2010 og anden runde i 2015. Første runde blev gennemført i begyndelsen af 2010 og kan derfor betragtes som en førmåling i forhold til indsatsen, mens anden runde i 2015 kan betragtes som en eftermåling. Nogle af beboerne er blevet interviewet både i 2010 og 2015, og det er denne gruppe af beboere, vi fokuserer på i denne rapport. Svarprocent og skævheder i bortfaldet er nærmere beskrevet i bilag 1. Spørgeskemadataene er koblet til en række registerdata fra Danmarks Statistik og data fra Landsbyggefonden.

ANALYSEDESIGN

Grundlæggende vil vi med effektmålinger gerne observere, hvordan en målgruppe bliver påvirket af en (eller flere) indsats(er). Det optimale ville være, hvis vi kunne observere den samme målgruppe på et givet udfaldsmål, både efter, at den havde modtaget indsatsen (den faktiske ændring i udfaldsmålet), og hvis den ikke havde modtaget indsatsen (den kontrafaktiske ændring i udfaldsmålet). I forhold til denne evaluering kunne vi fx spørge: ”Hvordan ville andelen af beboere i beskæftigelse have udviklet sig i boligafdelingerne, hvis ikke de havde modtaget en bevilling/hvis de ikke havde været omfattet af en helhedsplan?” Det er selvsagt ikke muligt at besvare. Løsningen på dette problem er at finde en gruppe, som ikke har modtaget indsatsen, og så antage, at denne gruppe rent faktisk ville opføre sig nøjagtigt som den gruppe, der fik indsatsen, hvis den nu også havde fået den (kaldet kontrolgruppen). Denne antagelse er den såkaldte ”identificerende antagelse”. Når den identificerende antagelse er på plads, kan vi sammenligne gruppen, der modtog indsatsen, med kontrolgruppen og derved udregne den eventuelle effekt som forskellen i udviklingen på et givent udfaldsmål mellem de to grupper.

---

skæftigelsessituation og mindske sandsynligheden for, at de unge begår kriminelle handlinger, og dermed øge boligområdets omdømme.

I denne rapport anvender vi tre forskellige typer af målinger i vores analyser. Til de to første typer af målinger anvender vi et kontrolgruppedesign, og vi undersøger effekterne af de boligsociale indsatser og/eller huslejstøtte på kort sigt (effektmåling 1) og længere sigt (effektmåling 2). Effektmåling 1 og 2 adskiller sig blandt andet fra hinanden ved at have forskellige kontrolgrupper, se senere i dette afsnit. Den tredje type af måling er en før- og eftermåling – det vil sige, at vi her ikke har en kontrolgruppe, men udelukkende en måling af indsatsgruppen, før indsatsen igangsættes, og ved indsatsens afslutning. Dermed er måling 3 heller ikke en egentlig effektmåling.

Effektmåling 1 og 2 anvendes til at undersøge effekterne på beboersammensætningen og på beboernes livssituation, målt på en række socioøkonomiske forhold. Effektmåling 1 anvendes endvidere til at undersøge effekten på socioøkonomiske karakteristika hos personer, der flytter henholdsvis til og fra boligområderne. Endelig anvendes måling 3 til at undersøge udviklingen i beboernes egne vurderinger af deres boligområde i boligområder med en boligsocial indsats.

EFFEKTMÅLING 1 OG 2: MÅLING AF EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER OG HUSLEJSTØTTE

Vi anvender primært registerdata fra Danmarks Statistik og Landsbyggefonden til effektmåling 1 og 2, men inddrager også oplysninger fra spørgeskemaundersøgelsen, gennemført blandt projektledere, til en række robusthedsanalyser.

I effektanalyserne på beboersammensætningen afgrænser vi data således, at vi udelader boligafdelinger med mindre end 20 beboere med de relevante karakteristika for hvert år, og for hvilke vi kender deres udfaldsmål. Det gør vi for at sikre, at effekterne bliver beregnet på et tilstrækkeligt grundlag. Dermed udgår yderligere et lille antal boligafdelinger af datagrundlaget. Det drejer sig om to boligafdelinger under 2006-2010-puljen.

Vi foretager som udgangspunkt effektmålingerne for alle boligafdelinger, som har en helhedsplan samt eventuelt en bevilling af huslejstøtte. Det vil sige, at vi fx også inddrager de 30 pct. af helhedsplanerne, som ikke specifikt har ”beskæftigelse og uddannelse” som indsatsområde, når vi undersøger effekterne af de boligsociale indsatser på beboernes beskæftigelse. Det gør vi, fordi aktiviteter, som fx er kategoriseret inden for indsatsområderne ”beboernes sundhed” og ”det sociale liv i boligom-

rådet”, også kan have afsmittende effekter på beboernes beskæftigelsessituation. I en række robusthedsanalyser anvender vi dog oplysninger om indsatsområderne fra spørgeskemaundersøgelsen blandt projektledere og afgrænser analyserne af fx effekten af de boligsociale indsatser på andelen af beboere i beskæftigelse til kun at gælde de boligafdelinger, for hvilke vi fra spørgeskemaundersøgelsen blandt projektledere ved, at der i helhedsplanen har været igangsat aktiviteter under indsatsområdet ”beskæftigelse og uddannelse”.¹⁴

Vi har endvidere ikke detaljerede oplysninger om, hvilke aktiviteter der har været igangsat i hver enkelt helhedsplan, men har kun oplysninger om bevillingens størrelse. Derfor undersøger vi effekterne af indsatserne samlet set. Det betyder, at en eventuel funden effekt på ét eller flere af udfaldsmålene må opfattes som en samlet effekt af den eller de indsatser, der har været sat i værk i de pågældende helhedsplaner, selvom der i princippet kan være/kan have været forskel på effekten af de enkelte aktiviteter. Det er således også muligt, at nogle aktiviteter har modvirket hinanden og dermed har udlignet eventuelle positive eller negative effekter af de iværksatte aktiviteter. Dette er en kendt problematik i forhold til evaluering af indsatser, der indeholder flere elementer (Søndergaard & Jacobsen, 2010).

I analyserne af effekten af boligsociale indsatser og huslejestøtte på beboersammensætningen summerer vi registeroplysningerne til boligafdelingsniveau, således at der for hver almen boligafdeling er en andel eller et gennemsnit for det relevante udfaldsmål samt for de forklarende variable, fx andelen i beskæftigelse.

Analyserne af beboersammensætningen foretager vi endvidere på et tværsnit af samtlige beboere i de pågældende områder (boligafdelinger) for hvert år i vores analyseperiode. Det vil sige, at vi tillader, at nogle beboere er flyttet ud, mens nye beboere er flyttet ind hen over analyseperioden. Det er altså de samme boligafdelinger, der indgår i alle år, men med forskellige individer. Majoriteten af individerne er de samme fra år til år, men fx lige knap 20 pct. af de personer, der boede i et af boligområderne under 2006-2010-puljen i 2004, skiftede adresse i løbet af

---

14. Som det fremgik af beskrivelsen af spørgeskemaundersøgelsen blandt projektledere, har der som oftest været igangsat aktiviteter inden for flere, eller hovedparten, af de overordnede indsatsområder i en given helhedsplan, hvilket gør variationen i brugen af indsatsområder på tværs af helhedsplanerne lille. Det betyder, at det ikke er muligt at undersøge, hvilke kombinationer af indsatsområder der virker bedst.

2004 (enten til- eller fraflyttere på adressen¹⁵). Andelen, der skiftede adresse midt i og sidst i vores analyseperiode, er stort set den samme.

Analyserne af effekten af de boligsociale indsatser på beboernes livssituation, målt på en række socioøkonomiske forhold, har vi foretaget alene for de individer, der har boet i en boligafdeling i enten indsats- eller kontrolgruppen i *alle* år inden for analyseperioden. Vi har altså hverken tilladt nogle beboere at flytte ud af indsats- eller kontrolgruppen eller at lade nye beboere flytte ind.¹⁶ Det vil sige, at de personer, som indgår i indsatsgruppen i analyserne af beboernes livssituation, har boet i et boligområde med en indsats både før indsatsens start og i hele indsatsperioden. Det betyder, at vi i denne analyse ikke medtager effekten for de personer, der flytter ud af boligområdet midt i eller efter indsatsperioden. I den forstand har vi givetvis at gøre med en selekteret delpopulation af beboerne i de socialt udsatte boligområder.

Analyserne af effekten af de boligsociale indsatser på en række socioøkonomiske forhold hos personer, der henholdsvis flytter til og fra boligområderne, foretager vi på individniveau og ikke på områdeniveau, idet antallet af henholdsvis til- og fraflyttere pr. boligafdeling i flere tilfælde er forholdsvis lille, under 20 personer om året. Analyserne af til- og fraflyttere laves hver for sig, og vi har anvendt gentagne tværsnitsdata for henholdsvis til- og fraflyttere for hvert år inden for analyseperioden.¹⁷

Tablet 2.1 giver en oversigt over udfaldsmålene i de tre typer af analyser, hvor vi anvender effektmålinger.

I forbindelse med effektmålingerne og tolkningen heraf er det vigtigt at være opmærksom på, at vi formentlig undervurderer de mulige effekter af indsatserne i analyserne af beboernes livssituation. Da vi ikke har oplysninger om, præcis hvilke og hvor mange beboere der har deltaget i de boligsociale aktiviteter, ”smører” vi så at sige de mulige effekter ud over samtlige beboere og finder gennemsnitseffekter for samtlige beboere i analyserne af beboernes livssituation, selvom nogle beboere ikke, eller kun i begrænset omfang, har deltaget i aktiviteterne. Dette vil især gøre sig gældende med aktiviteter målrettet en begrænset beboergruppe

---

15. Heriblandt indgår også adresseskift internt i en boligafdeling og dermed også internt i en helhedsplan.

16. Herunder har vi udeladt en mindre andel beboere, som har skiftet bopæl fra en boligafdeling i indsatsgruppen til en boligafdeling i kontrolgruppen (eller omvendt) inden for analyseperioden.

17. Disse omfatter samtlige til- og fraflyttere til boligområderne under 2006-2010-puljen og dermed også en mindre andel interne til- og fraflyttere.

som fx teenagere (Aner m.fl., 2013).¹⁸ Dette giver anledning til usikkerheder i målingen af de reelle effekter og vanskeliggør bl.a. muligheden for i det hele taget at finde effekter. Vi kan med andre ord komme til at undervurdere de mulige effekter af indsatserne i analyserne på individniveau, hvilket er en svaghed ved undersøgelsen, men dog ikke et ukendt fænomen i effektevalueringer af sociale indsatser (Søndergaard & Jacobsen, 2010). At vi ser på gennemsnitseffekter, betyder samtidig, at eventuelt udeblevne effekter på overordnet plan ikke udelukker, at der på lokalt plan, fx inden for den enkelte helhedsplan, er opnået en effekt.

TABEL 2.1

Udfaldsmål for de tre typer af analyser, hvor der anvendes effektmålinger.

Analyseniveau for udfaldsmål:	Beboersammen-	Beboernes	Forhold blandt
	sætningen	livssituation	til- og fraflyttere
	Afdelingsniveau	Individniveau	Individniveau
	(andel)	(gennemsnitlig sandsynlighed)	(gennemsnitlig sandsynlighed)
<i>Udfaldsmål:</i>			
Beboer har en ikke-vestlig oprindelse ¹	X		X
Beboer (18-64 år) er i beskæftigelse ²	X	X	X
Beboer (18-64 år) er dagpenge- eller kontanthjælpsmodtager ³	X	X	X
Beboers (18-64 år) årlige disponible indkomst		X	X
Årlig husstandsækvivalerede indkomst	X (gns.)		
Beboer (18-64 år) har en kompetencegivende uddannelse	X		
Beboer (15-29 år) er blevet sigtet for en forbrydelse i løbet af det seneste år ⁴		X	X
Beboer (15-29 år) er blevet dømt for en forbrydelse i løbet af det seneste år ⁵		X	X

1. Gælder både indvandrere og efterkommere.
2. Beskæftigelse er målt som værende personens primære indkomstkilde i løbet af året.
3. Dagpenge- eller kontanthjælpsmodtager er målt som værende personens primære socioøkonomiske status i løbet af året.
4. Denne kategori omfatter desuden sigtelser under lov om euforiserende stoffer.
5. Blandt personer, der er blevet dømt, indgår personer, der er blevet idømt enten en ubetinget straf, en betinget straf eller en bødestraf. Blandt personer, der ikke er blevet dømt, indgår personer, der ikke er blevet sigtet, samt personer, der har fået en ikke-fældende afgørelse, dvs. frifindelse eller påtale opgivet, samt tiltalefrafald.

Et andet forhold, der er værd at have in mente, er, at der kan være andre forhold i og uden for boligområderne end den boligsociale indsats, der kan give anledning til forskellige udviklinger mellem indsats- og kontrol-

18. Den samme type af undervurdering af effekterne gør sig gældende i analyserne af fraflyttere, men ikke i analyserne af beboersammensætningen og tilflyttere.

grupperne, og som vi ikke har haft mulighed for at undersøge. Når vi i de følgende kapitler taler om fundne effekter af de boligsociale indsatser og/eller huslejestøtte, kan det derfor ikke med sikkerhed fortolkes sådan, at der er en én-til-én-sammenhæng mellem indsats og effekt.

I de efterfølgende afsnit beskriver vi henholdsvis effektmåling 1 og effektmåling 2, som især adskiller sig fra hinanden ved at have forskellige måder at danne kontrolgrupper på.

EFFEKTMÅLING 1: MÅLING AF MULIGE KORTSIGTEDE EFFEKTER AF DE BOLIGSOCIALE INDSATSER OG HUSLEJESTØTTE

I denne effektmåling har vi udnyttet, at de almene boligafdelinger under 2006-2010-puljen fik tilsagn om en boligsocial bevilling og/eller en bevilling af huslejestøtte (herefter blot benævnt ”bevilling” med deraf følgende indsatser) på baggrund af de samme kriterier men blot på forskellige tidspunkter, se tabel 2.2, og dermed også efterfølgende har implementeret indsatserne på forskellige tidspunkter.

Boligområderne i første bevillingsrunde i 2007 har således skullet implementere i løbet af 2008, mens boligområderne i tredje og sidste bevillingsrunde har skullet implementere i 2010. Vi kan dermed anvende boligområder, der har fået en bevilling i 2007, som indsatsgruppe, og boligområder, der har fået en bevilling i 2010, som kontrolgruppe, og måle de mulige *kortsigtede* effekter af indsatserne på baggrund af bevillingerne i 2008 og 2009. Vi har udeladt de boligområder, der modtog en bevilling i forbindelse med den anden bevillingsrunde i 2008 (og som ikke allerede havde modtaget en bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde), da indsatsernes virkningsperiode for denne gruppe var meget kortvarig, førend kontrolgruppens indsats påbegyndtes i løbet af 2010.

Nogle boligafdelinger har imidlertid modtaget bevilling i mere end en af de tre bevillingsrunder i henholdsvis 2007, 2008 og 2010 og vil således kunne optræde i både indsats- og kontrolgruppen, hvis de fx modtog en bevilling i forbindelse med både første og tredje bevillingsrunde. Dette bryder selvsagt med en afgørende forudsætning bag effektmålingen. For at undgå en sådan situation har vi i analyserne udeladt gruppen af boligafdelinger, der modtog en bevilling i forbindelse med både første og tredje bevillingsrunde.

TABEL 2.2

Oversigt over tidsfrister, bevillingsstørrelser, antal berørte boligafdelinger mv. i Landsbyggefondens 2006-10-pulje.

	2007 (1. bevillingsrunde)	2008 (2. bevillingsrunde)	2010 (3. bevillingsrunde)
Orientering om pulje	16. feb. 2006	31. maj 2007	29. sept. 2008
Ansøgningsfrist	1. juni 2006	1. nov. 2007	1. apr. 2009
Foreløbigt tilsagn	6. okt. 2006 / 30. marts 2007	31. marts 2008	29. okt. 2009
Frist for endelig helhedsplan	1. juni 2007	1. nov. 2008	1. apr. 2010
Økonomisk ramme for boligsociale bevillinger (det gennemsnitlige beløb pr. beboer hhv. median-beløbet pr. beboer)	600 mio. kr. (3.731 kr. hhv. 3.328 kr.)	400 mio. kr. (2.454 kr. hhv. 1.502 kr.)	200 mio. kr. (2.298 kr. hhv. 788 kr.)
Antal boligafdelinger under en helhedsplan/med en boligsocial bevilling	296 ¹	362 ²	211 ³
Økonomisk ramme for huslejestøtte	400 mio. kr.	400 mio. kr.	200 mio. kr.
Antal boligafdelinger med huslejestøtte	10	20 (+21 i 2009)	21 (+37 i 2011)

Anm.: En del boligafdelinger har fået en bevilling i forbindelse med både 1., 2. og 3. bevillingsrunde. Derfor summerer det samlede antal unikke boligafdelinger på tværs af de tre bevillingsrunder i tabellen ikke til 540, som angivet i afsnittet "Data".

1. Antallet inkluderer boligafdelinger i 1. runde og 1. ekstrarunde.
2. Antallet inkluderer boligafdelinger i 2. runde og 2. ekstrarunde.
3. Antallet inkluderer boligafdelinger i 3. runde og 3. ekstrarunde.

Kilde: Modificeret udgave af tabel 2.1 i Christensen m.fl. (2010).

Fordelen ved at anvende forskydninger i tidspunktet for bevillingerne er, at vi har kunnet tilstræbe en indsatsgruppe og en kontrolgruppe, som i stort omfang ligner hinanden, idet de begge har modtaget bevillinger og dermed er mere udsatte på en række demografiske og socioøkonomiske samt øvrige forhold, herunder fysiske boligforhold, end tilfældet er for de almene boligafdelinger generelt set, se tabel 2.3. Der er anvendt de samme kriterier i tildelingen af bevillinger i 2007 og 2010 (se kapitel 1), og derfor forventer vi, at de boligafdelinger, der har fået en bevilling i henholdsvis 2007 og 2010, ligner hinanden forholdsvis meget på en række observerbare og uobserverbare karakteristika. Dermed har vi tilstræbt et design, der på papiret minder mest muligt om et randomiseret forsøg, når der nu engang er tale om et ikke-tilfældigt udvalg af almene boligområder. Af tabellen fremgår det imidlertid, at der stadig er statistisk signifikante, og i nogle tilfælde også substantielle, forskelle mellem boligafdelingerne i første og tredje bevillingsrunde, omend de kan siges at minde mere om hinanden, sammenlignet med de almene boligafdelinger generelt set.

Ulempen ved dette design er, at vi kun har kunnet måle de mulige kortsigtede effekter. Dette råder vi bod på i effektmåling 2.

TABEL 2.3

Individ- og boligområdekaraktistika for de almene boligafdelinger, der har fået en bevilling i hhv. 1., 2. og 3. runde af Landsbyggefondens 2006-10-pulje, samt for alle almene boligafdelinger. Procent.

	Bevillingsrunde			Forskelle imellem bevillingsrunder			Alle almene boligafdelinger
	1.	2.	3.	1.-2.	1.-3.	2.-3.	
<i>Individkarakteristika</i>							
Andel mænd	48,7	48,1	49,3	**		**	46,8
Alder (gns. antal år)	32,2	36,2	36,4	***	***		40,0
Andel indvandrere og efterkommere	50,4	34,2	35,6	***	***	***	15,7
Andel ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	42,5	26,9	25,7	***	***	***	10,3
Andel med hjemmeboende børn	35,9	29,3	27,4	***	***	***	20,1
Andel gift/samlevende (18-årige eller ældre)	52,5	47,8	45,4	***	***	***	43,5
Andel lønmodtagere/ selvstændige (18-64-årige)	49,7	60,3	48,9	***		***	64,5
Andel dagpenge-/ kontanthjælpsmodtagere (18-64-årige)	24,1	13,6	19,9	***	***	***	11,6
Andel uden for arbejdsmarkedet (18-64-årige)	26,2	26,1	31,3		***	***	23,9
Gennemsnitlig årlig disponibel indkomst (1.000 kr.) (18-64-årige)	139	149	142	***	***	***	153
<i>Fysiske forhold</i>							
Andel boligafdelinger placeret i Københavns Kommune og Frb. Kommune samt omegnskommuner (Storkøbenhavn)	38,7	43,9	13,0		**	***	12,8
Andelen af boliger opført 1955-1975 ¹	57,4	37,7	57,8	**			24,7
Andelen af boliger med ét eller to værelser	32,3	42,6	34,7	**			47,4

(Tabellen fortsættes)

TABEL 2.3 FORTSAT

Individ- og boligområdekarakteristika for de almene boligafdelinger, der har fået en bevilling i hhv. 1., 2. og 3. runde af Landsbyggefondens 2006-10-pulje, samt for alle almene boligafdelinger. Procent.

	Bevillingsrunde			Forskelle imellem bevillingsrunder			Alle almene boligafdelinger
	1.	2.	3.	1.-2.	1.-3.	2.-3.	
Antal individer	170.997	67.848	18.959				1.991.206
Antal boligafdelinger	279	164	54				7.180

Anm.: Boligafdelinger, der har fået bevilling i 1. runde, omfatter desuden de boligafdelinger, der evt. også har fået bevilling i 2. og/eller 3. runde. Grundet manglende registerdata for et antal boligafdelinger stemmer antallet af boligafdelinger i 1. runde (279) ikke overens med antallet i tabel 2.3 (296).

Boligafdelinger, der har fået bevilling i 2. runde, indeholder desuden de boligafdelinger, der evt. også har fået bevilling i 3. runde, men ikke i 1. runde. Derfor, og grundet manglende registerdata for et antal boligafdelinger, stemmer antallet af boligafdelinger i 2. runde (164) ikke overens med antallet i tabel 2.3 (362).

Boligafdelinger, der har fået bevilling i 3. runde, indeholder kun de boligafdelinger, der har fået bevilling i 3. runde, og ikke i hverken 1. eller 2. runde. Derfor, og grundet manglende registerdata for et antal boligafdelinger, stemmer antallet af boligafdelinger i 3. runde (54) ikke overens med antallet i tabel 2.3 (211).

Datagrundlaget for 1. runde (samt for alle almene boligafdelinger) består af individbaserede registerdata fra 2006, for 2. runde af registerdata fra 2008 og for 3. runde af registerdata fra 2010.

Stjerner (*) angiver, om forskellen på det pågældende karakteristikum mellem to bevillingsrunder er statistisk signifikant med signifikansniveau: * < 0,05; ** < 0,01 og *** < 0,001. Signifikanstest mellem to bevillingsrunder er udført ved t-test.

1. Boligafdelingernes geografiske placering er medtaget, da der er forskelle i det lokale arbejdsmarked fx i Storkøbenhavn og i resten af landet.
2. Andelen af boliger i boligafdelingerne, som er opført i perioden 1955-1975, er undersøgt, da disse oftere er af lavere kvalitet end den øvrige boligmasse [Christensen m.fl., 2010].

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

EFFEKT MÅLING 2: MÅLING AF MULIGE EFFEKTER PÅ KORT OG LÆNGERE SIGT AF DE BOLIGSOCIALE INDSATSER OG HUSLEJESTØTTE

I denne effektmåling har vi taget udgangspunkt i de (individer i) boligområder, der modtog en boligsocial bevilling og/eller huslejestøtte i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007 (indsatsgruppen), og vi har sammenlignet deres udvikling på udfaldsmålene med udviklingen herpå blandt en kontrolgruppe, som er dannet på baggrund af alle (individer i) de almene boligområder, som *ikke* modtog en bevilling under 2006-2010-puljen. Vi har derved haft mulighed for at evaluere effekterne af indsatserne på baggrund af bevillingerne i et længere tidsperspektiv, nemlig fra begyndelsen af indsatsernes implementering (2007/2008) og frem til og med 2013¹⁹.

19. 2013 er det seneste år, for hvilket vi i skrivende stund har data fra samtlige anvendte registre, jf. fodnote 1.

En af grundene til, at de almene boligområder uden for 2006-2010-puljen ikke modtog en bevilling, er, at de netop ikke havde de samme behov for støtte som indsatsgruppen. De to grupper af boligområder, som vi har ønsket at sammenligne i denne effektmåling, adskiller sig således som udgangspunkt til en vis grad. Dette forhold prøver vi at tage højde for ved at foretage såkaldt ”matching” mellem beboerne i de to grupper (se afsnittet ”Matching” nedenfor). På baggrund af matchingen har vi dannet en kontrolgruppe bestående af beboere i de almene boligområder, som ikke modtog en bevilling, men som lignede beboerne i indsatsgruppen på en række observerbare karakteristika i året op til første bevillingsrunde. Hermed prøver vi så vidt muligt at sikre os, at de eventuelt identificerede effekter kan ledes tilbage til indsatserne i indsatsgruppen og ikke til forhold, der skyldes forskelle i individ- eller områdekarakteristika på tværs af indsatsgruppen og kontrolgruppen. Fordelen ved dette design er, at vi også kan opnå viden om effekterne af indsatserne på længere sigt, fx hvordan det er gået boligområderne på længere sigt, også efter at indsatserne er ophørt. I de boligområder, der var omfattet af første bevillingsrunde, og som implementerede indsatsen i 2008, er indsatserne forventeligt ophørt i 2013.

Vi har foretaget en lignende effektmåling på baggrund af de boligområder, der modtog en bevilling i forbindelse med anden bevillingsrunde i 2008 (og som ikke allerede havde modtaget en bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde) og på samme måde fundet en passende kontrolgruppe via matching. At vi har foretaget to sideløbende analyser i forbindelse med effektmåling 2, skyldes primært, at boligområderne, der modtog en bevilling i henholdsvis første og anden bevillingsrunde, adskiller sig på nogle af de undersøgte forhold, jf. tabel 2.3. Det har derfor været mest hensigtsmæssigt at matche de to grupper op mod gruppen af almene boligområder uden for 2006-2010-puljen hver for sig og efterfølgende også måle effekten af indsatserne for disse to grupper hver for sig.

MÅLING 3: UDVIKLINGEN I BEBOERNES VURDERING AF DERES BOLIGOMRÅDE

På baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt beboere i 14 boligområder, der alle fik en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010, har vi foretaget en før- og eftermåling. Formålet med før- og eftermålingen er at belyse, om der er sket forandringer på nogle af de faktorer, som den boligsociale indsats sigter mod at forandre. Vi

har undersøgt, om beboernes vurdering af deres boligområde har ændret sig, og om deres deltagelse i en række aktiviteter i boligområdet er øget mellem 2010 og 2015. Vi har valgt at fokusere på de beboere, der både er interviewet i 2010 og 2015, da det fx gør det muligt at belyse, om de enkelte beboere har en mere positiv vurdering af deres boligområde efter end før de boligsociale indsatser.

Udfordringen i dette design er imidlertid, at der ikke tages højde for, hvordan gruppen ville have udviklet sig, hvis ikke den havde modtaget en indsats. Den principielle svaghed ved dette design er således, at der, selvom det viser sig, at der er sket forandringer, ingen sikkerhed er for, at det er indsatsen, der er årsagen. Vi har imidlertid ikke haft mulighed for at danne en kontrolgruppe uden indsats, da samtlige 14 boligområder i spørgeskemaundersøgelsen har fået en større eller mindre indsats, målt pr. beboer.

Vi har dog undersøgt, om selve størrelsen af bevillingen pr. beboer har haft en effekt på beboernes vurdering af deres boligområde og deltagelsen i aktiviteter ved brug af en såkaldt "Difference-in-Differences" (DiD)-model (se afsnittet "Metode" nedenfor), men har ikke fundet nogen effekter og viser derfor ikke resultaterne af disse analyser. Fraværet af effekter kan blandt andet hænge sammen med, at størrelsen af bevillingen til et boligområde til en vis grad hænger sammen med, hvor store problemer boligområdet har, jf. bilagstabel B1.4. Bilagstabellen viser således, at beboerne i boligområderne med de tre mindste bevillinger pr. beboer, sammenlignet med boligområderne med de tre største bevillinger pr. beboer, er mere ressourcestærke på de fleste af karakteristikaene i tabellen. Fx er beboerne (18-64 år) oftere i beskæftigelse og sjældnere uden for arbejdsmarkedet, lige som de har en højere husstandsækvivaleret indkomst. Derudover er andelen med en anden etnisk baggrund end dansk (med en markant undtagelse) mindre, og andelen, der er gift/samlevende, er større, hvilket også gælder andelen med hjemmeboende børn.

METODE

I de følgende afsnit beskriver vi først de statistiske metoder, vi har anvendt i effektmåling 1 og 2, og dernæst de statistiske metoder i måling 3.

METODE: EFFEKTMÅLING 1 OG EFFEKTMÅLING 2

Til effektmåling 1 og 2 anvender vi en ”Difference-in-Differences” (DiD)-model, hvor vi sammenligner indsatsgruppen og kontrolgruppen. Som beskrevet ovenfor udnytter vi i effektmåling 1 tidsforskydningen i tidspunktet for tildeling af bevillinger under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje og dermed forskellen i igangsættelsen af de boligsociale indsatser og/eller huslejestøtte, til at danne en kontrolgruppe bestående af (individer i) boligområder, der også har modtaget en bevilling, men blot på et senere tidspunkt end de boligområder, hvorfra indsatsgruppen (af individer) er etableret. I effektmåling 2, hvor vi vil undersøge effekter på længere sigt, har vi ikke haft mulighed for at sammenligne (individer i) boligområder, der har modtaget en bevilling på forskellige tidspunkter, men har måttet finde en egnet kontrolgruppe blandt (individer i) boligområder, som ikke har modtaget en bevilling. Til at danne en kontrolgruppe i effektmåling 2 anvender vi derfor matching. I det efterfølgende beskriver vi først principperne bag matching og dernæst DiD-modellen.

MATCHING

Som beskrevet i forrige afsnit har vi i effektmåling 2 som udgangspunkt med to grupper af boligområder at gøre (boligafdelinger, som har fået en bevilling under 2006-2010-puljen hhv. andre almene boligafdelinger), der adskiller sig på en række demografiske og socioøkonomiske forhold på individniveau samt en række boligområdekarakteristika, jf. tabel 2.3. Vi anvender derfor matching for at undgå (eller minimere) selektions-skævhed, det vil sige, at vi forsøger (så vidt muligt) at sikre, at den forskel, man eventuelt ser i resultaterne for henholdsvis indsats- hhv. kontrolgruppen, kun stammer fra indsatsen – og ikke skyldes forskelle i forudsætningerne blandt de to grupper.

Den bærende idé i matching er ad statistisk vej at danne en kontrolgruppe, der ligner individerne i indsatsgruppen så meget, at det bliver meningsfuldt at sammenligne udfaldsmål for de to grupper. Vi kan altså i denne undersøgelse anvende matching til at korrigere for selektions-skævheden mellem (individer i) de to grupper af boligområder ved at betinge på en række observerbare karakteristika (Becker & Ichino, 2002). En svaghed ved metoden er således også, at den ikke kan tage højde for, og dermed korrigere for, forskelle i uobserverbare karakteristika mellem de to grupper (se ”Antagelser og forbehold” nedenfor).

Der findes flere typer af matching. I denne undersøgelse har vi anvendt såkaldt ”Propensity Score Matching” (PSM)²⁰ til konstruktion af kontrolgrupper. I PSM udregner man en såkaldt ”propensity score”. Propensity-scoren angiver sandsynligheden for at deltage i en given indsats, givet en række observerbare karakteristika. Propensity-scoren udregnes både for deltagere og ikke-deltagere i den pågældende indsats – i vores tilfælde (individer i) almene boligafdelinger, der modtog henholdsvis ikke modtog en bevilling og/eller huslejestøtte under 2006-2010-puljen. Propensity-scoren beregnes fx på baggrund af en logistisk regression, hvor den afhængige variabel er deltagelse i indsatsen eller ej. De beregnede propensity-scorer for hver deltager og ikke-deltager ligger i intervallet 0-1, hvor en score tæt på 1 indikerer en høj sandsynlighed for at befinde sig i indsatsgruppen, mens en score tæt på 0 indikerer det modsatte. Herefter kan en passende kontrolgruppe findes ved at matche ikke-deltagere med deltagere på propensity-scoren.

Vi har i nærværende undersøgelse anvendt et udvalg af observerbare karakteristika i matchingen. Ved matching til analyser på individniveau (effektevalueringen af beboernes livssituation) har vi anvendt: køn, alder, etnisk oprindelse (ikke-vestlig indvandrer/efterkommer eller ej), civilstand (gift/samlevende eller ej), familiestatus (hjemmeboende børn eller ej), en række dummyer for arbejdsmarkedsstatus, husstandsindkomst, kontakt til speciallæge og forskellige typer af sigtelser). Ved matchingen til analyser på områdeniveau (effektevalueringen af beboersammensætningen) anvender vi stort set samme karakteristika som ved matchingen på individniveau, men hvor variablene er summeret til andele på boligafdelingsniveau. Derudover matcher vi på uddannelsesniveau (andelen med en kompetencegivende uddannelse eller ej). Vi har udeladt uddannelsesniveau af matchingen på individniveau grundet manglende værdier for mange personer, hvilket giver anledning til manglende propensity-scorer.^{21,22} På områdeniveau har vi desuden forsøgt at matche på nogle fysiske karakteristika ved boligområderne, herunder andelen af 1-2-

---

20. Matchingen er gennemført i Stata med modulet ”psmatch2” (Leuven & Sianesi, 2003).

21. Vi har imidlertid taget højde for uddannelsesniveau i individanalyserne ved at kontrollere herfor i de efterfølgende effektmålinger (se afsnittet ”DiD-modellen” nedenfor).

22. Vi har udeladt geografisk placering af matchingen på både individ- og områdeniveau, da inddeling i en række geografiske regioner ikke matcher godt på hverken individniveau eller områdeniveau. Dette tager vi imidlertid højde for, idet vi kontrollerer for geografisk placering i de efterfølgende effektmålinger (se afsnittet ”DiD-modellen” nedenfor).

værelsesboliger ud af det samlede antal boliger pr. boligafdeling, jf. afsnittet ”Antagelser og forbehold” nedenfor.

Vi har anvendt data for 2005 til matchingen af (individer i) boligområder, der fik en bevilling i 2007, og data for år 2007 til matchingen af (individer i) boligområder, der fik en bevilling i 2008.

Vi har i forbindelse med matchingen valgt en såkaldt ”nearest neighbor”-tilgang, der betyder, at vi for hver deltager har matchet med netop den ikke-deltager, der havde en propensity-score tættest på den pågældende.²³ Vi har desuden sat som et kriterium, at ikke-deltagere skulle have en propensity-score inden for en vis afstand (caliper = 0,01) til en deltager, førend der kunne opstå et match. I princippet har en ikke-deltager kunnet danne et match med flere deltagere, hvis den pågældende har haft den propensity-score, der var tættest på flere af deltagerne. Den pågældende ikke-deltager har dermed fået en vægt større end 1²⁴, mens deltagere altid har vægten 1. Dette har vi taget højde for ved at inddrage disse vægte i effektmålingerne, jf. afsnittet ”DiD-modellen” nedenfor.

Via matchingen har vi med andre ord fundet frem til de (individer i de) almene boligområder uden for 2006-2010-puljen, som med størst mulig sandsynlighed ville ”opføre sig” som (individerne i) boligområderne, der modtog en bevilling/indsats, hvis de rent faktisk havde fået en sådan bevilling/indsats, og de har efterfølgende dannet datagrundlaget for effektmåling 2.

De følgende figurer og tabeller viser forskelle mellem deltagere og ikke-deltagere henholdsvis før og efter matching. Der er taget udgangspunkt i matchingen til analyser på individniveau blandt individerne i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007 (indsatsgruppen). Figur 2.1 viser, hvordan henholdsvis deltagere og ikke-deltagere fordeler sig på propensity-scoren før matching. Det fremgår tydeligt, at propensity-scoren, altså sandsynligheden for at deltage i indsatsen på baggrund af en række individkarakteristika, generelt er noget højere blandt deltagerne (indsatsgruppen), end blandt ikke-deltagerne, det vil sige individerne i almene boligafdelinger uden en helhedsplan. De to grupper af individer ligner altså i udgangspunktet i gennemsnit ikke hinanden særligt meget.

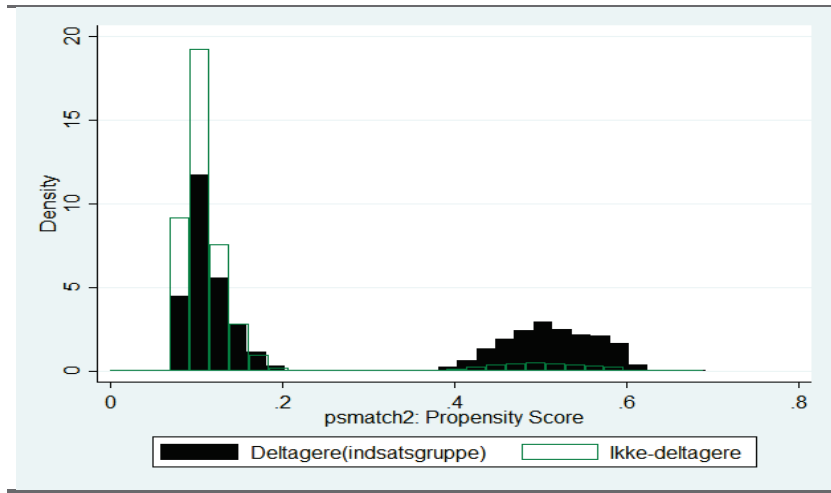
---

23. Vi har også undersøgt andre typer af matching, herunder såkaldt kernel-matching, men disse har givet anledning til en mindre god balancering efter match (se nedenfor), hvorfor vi har valgt at anvende nearest neighbour-matchingen som grundlag for de efterfølgende effektmålinger.

24. Størrelsen af vægten afhænger af antallet af deltager-match.

FIGUR 2.1

Fordelingen af propensity-score før matching for hhv. deltagere (indsatsgruppe) og ikke-deltagere. Individniveau.

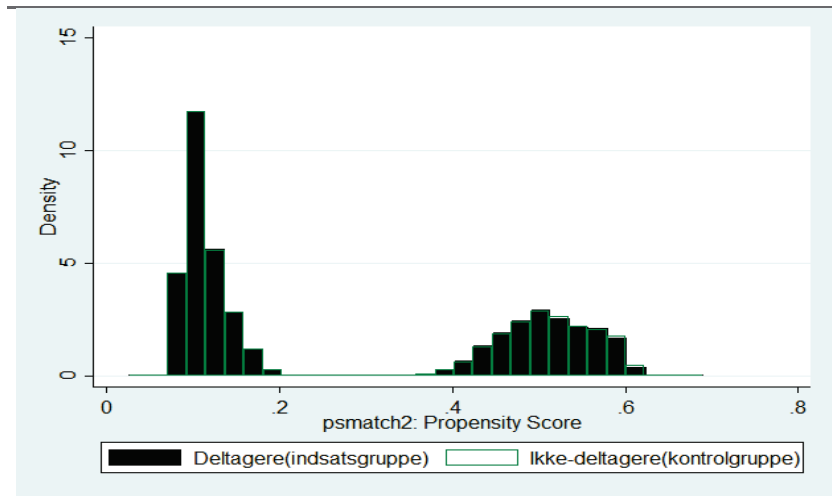

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Efter ”nearest neighbor”-matchingen, hvor kun den ikke-deltager, der havde den propensity-score, der var tættest på hver enkelt deltager, er medtaget (kontrolgruppen), ser billedet markant anderledes ud, se figur 2.2. Figuren viser således, at forskellen i fordelingen af propensity-scoren mellem deltagere og ikke-deltagere efter matchingen er kraftigt minimeret. Det ser altså umiddelbart ud til, at vi, via matchingen, har fundet en god kontrolgruppe til indsatsgruppen.

FIGUR 2.2

Fordelingen af propensity-scoren efter matching for hhv. deltagere (indsatsgruppen) og ikke-deltagere (kontrolgruppen). Individniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Vi kan delvist teste, hvorvidt dette er tilfældet, ved at se på balanceringen af de observerbare karakteristika, der indgik i matchingen, mellem deltagerne og ikke-deltagerne henholdsvis før og efter matchingen. Som forventet ser vi af tabel 2.4, at vi har opnået en markant større balancering på hver enkelt karakteristikum efter matchingen. Før matchingen var der store forskelle mellem deltagerne og ikke-deltagerne på stort set alle de undersøgte karakteristika – både substantielt set og i forhold til statistisk signifikans. Efter matchingen er forskellene kraftigt minimeret, og den statistiske signifikans er enten reduceret eller blevet insignifikant. Tabellen viser også, at den standardiserede procentuelle bias efter matchingen tilsvarende er til at overse. Selektionsskævheden grupperne imellem kan imidlertid ikke helt elimineres med PSM, kun reduceres, hvilket også fremgår af tabellen. Det gælder blandt andet forholdene vedrørende arbejdsmarkedstilknytning, hvor forskellene efter matchingen substantielt set er små, men stadig statistisk signifikante.²⁵

25. Billedet er stort set det samme, når vi matcher individerne i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med anden bevillingsrunde i 2008.

Også ved matching til analyser på områdeniveau i forbindelse med effektevalueringen af de boligsociale indsatser på beboersammensætningen ser balanceringen markant bedre ud efter matchingen (ej vist).

TABEL 2.4

Andelen af deltagere og ikke-deltagere med en række observerbare karakteristika før og efter "nearest neighbor"-matching på individniveau. Procent.

	Før matching		Efter matching		Std. pct. bias
	Deltagere (indsatsgruppen) (A)	Ikke- Sign. deltagere (B) (A-B)	Ikke-deltagere (kontrolgruppen) (C)	Sign. (A-C)	
Andel mænd	44,1	41,0 ***	44,8 *		-1,4
Alder (gns. antal år)	43,4	50,0 ***	43,4		-0,1
Andel ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	41,7	7,9 ***	41,7		0,0
Andel hjemmeboende børn	11,3	8,0 ***	10,9 *		1,5
Andel samlevende/gift (18-64-årige)	62,1	50,4 ***	60,7 ***		2,9
Andel lønmodtagere/selvstændige (18-64-årige)	40,9	54,2 ***	42,5 ***		-3,1
Andel dagpenge-/ kontanthjælpsmodtagere (18-64-årige)	30,2	14,9 ***	30,8		-1,4
Andel uden for arbejdsmarkedet (18-64-årige)	28,8	30,9 ***	26,7 ***		4,7
Gennemsnitlig årlig disponibel indkomst (1.000 kr.) (18-64-årige)	142	157 ***	142		-1,3
Antal kontakter til speciallæge (gns. pr. år)	0,4	0,4	0,4		0,2
Andel med min. én sigtelse for ejendomsforbrydelse	1,2	0,7 ***	1,1		0,4
Andel med min. én sigtelse for seksual- eller voldsforbrydelse	0,4	0,2 ***	0,4		-0,3
Andel med min. én sigtelse for færdselslovsforbrydelse	2,1	1,4 ***	2,2		-0,3
Andel med min. én sigtelse for særlovsforbrydelse	0,7	0,4 ***	0,8		-0,5
Antal individer	47.471	244.859	209.598		

Anm.: Datagrundlaget for matchingen på individniveau er fra 2005 og er afgrænset til alene at omfatte de individer, der har boet i en boligafdeling i henholdsvis indsats- og kontrolgruppen i *alle* år inden for analyseperioden (2004-2013), og for hvem vi har registeroplysninger om ovenstående forhold. Tallene kan derfor ikke umiddelbart sammenlignes med tallene i tabel 2.4.

Stjerner (*) angiver, om forskellen på det pågældende karakteristika mellem deltagere og ikke-deltagere (kontrolgruppen) er statistisk signifikant med signifikansniveau: * < 0,05; ** < 0,01 og *** < 0,001. Signifikanstest mellem to grupper er udført ved t-test.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Efter matching er ingen af de observerbare karakteristika statistisk signifikant forskellige mellem de deltagende boligafdelinger og ikke-deltagende boligafdelinger. Dette er dog delvist en følge af det meget lavere antal observationer i forhold til i individanalyserne og dermed ikke nødvendigvis ensbetydende med, at matchingen er markant bedre end på individniveau, fx er de standardiserede procentvise bias generelt lidt større end i tabel 2.4.

Matchingen på områdeniveau i forbindelse med effektevalueringen af huslejestøtte på beboersammensætningen er derimod mindre god. Grundet et meget lille antal observationer, jf. kapitel 3, er forskellene i de observerbare karakteristika heller ikke her statistisk signifikante mellem de deltagende boligafdelinger og ikke-deltagende boligafdelinger, men de standardiserede procentvise bias²⁶ er i nogle tilfælde ganske store (ej vist).

Antagelser og forbehold

PSM baserer sig, ligesom andre statistiske metoder, på en række antagelser og forudsætninger, hvilket er ensbetydende med, at metoden ikke er perfekt i forhold til at finde den helt rette kontrolgruppe.

En væsentlig antagelse bag metoden er, at man har adgang til alle de forhold, der kunne tænkes at indvirke på, om man befinder sig i indsatsgruppen (i dette konkrete tilfælde om en person er beboer i et alment boligområde, der modtog en boligsocial bevilling under 2006-2010-puljen) eller ej, således at alle relevante forskelle mellem de to grupper kan indfanges ved matchingen. I så fald skulle alle disse forhold være observerbare, således at vi kunne betinge på dem i perioden op til indsatsstart med vores data, hvilket imidlertid ikke er realistisk.

Der kan fx være mange grunde til, at man bor i et alment boligområde, der har opnået støtte under 2006-2010-puljen, sammenlignet med et alment boligområde, der ikke har opnået støtte, som ikke kan måles med registerdata, såsom at man ønsker at bo i et bestemt område tæt på venner og bekendte eller har en anden særlig tilknytning til området, som ikke har med ydre karakteristika at gøre. Så længe disse forhold ikke er af systematisk karakter, og de ikke påvirker vores udfaldsmål, er det imidlertid ikke problematisk, at vi ikke kan observere dem til brug i matchingen. Det bliver først problematisk, hvis der er uobserverbare forhold, som både påvirker selektionen (her tilbøjeligheden til at bo i et

---

26. Som også er en del af balancerings-outputtet i forbindelse med "pctest"-proceduren i Stata.

alment boligområde, som har opnået støtte) og sandsynligheden for at have et bestemt udfald (her fx arbejdsløshed). Vi har i vores data fx kun information om få forhold ved boligområdernes fysiske karakteristika, herunder bygningernes opførelsesår²⁷ og antal værelser i boligerne²⁸, og fx ingen information om sociale og tryghedsmæssige forhold beboerne imellem. Man kunne forestille sig, at (nogle af) disse forhold vil tiltrække bestemte typer af lejere, som igen fx vil have en større sandsynlighed end den gennemsnitlige lejer for at være uden kompetencegivende uddannelse, være arbejdsløs osv.. Da det er blevet påvist, at bias i estimeringen af propensity-scoren kan øges kraftigt ved udeladelse af væsentlige faktorer (Heckman, Ichimura & Todd, 1997; Shadish, Clark & Steiner, 2008), er det noget, vi vil være opmærksomme på, når vi fortolker resultaterne af effektmåling 2 i kapitel 3 og 4.

En anden antagelse, eller rettere forudsætning, for PSM er, at det i det hele taget er muligt at finde ikke-deltagere uden for indsatsgruppen, som ligner deltagerne i indsatsgruppen tilstrækkeligt meget til at opnå et godt match. I vores tilfælde betyder det, at der blandt (individerne i) de almene boligområder uden for 2006-2010-puljen skal kunne findes sammenlignelige (individer i) de almene boligområder under 2006-2010-puljen. Forudsætningen kan testes ved at undersøge overlappet mellem de to gruppers fordeling på propensity-scoren. Hvor der er overlap, har man det såkaldte ”common support”-område. Observationer medtages ikke i analyserne, hvis de befinder sig uden for common support-området. Der er imidlertid forsvindende få observationer uden for common support-området i matchingen til analyserne på individniveau, hvilket skyldes det meget omfattende individbaserede datagrundlag, mens det i matchingen til analyserne på områdeniveau gælder ca. 10 pct. af indsatsgruppen.

DID-MODELLEN

I effektmåling 1 og 2 identificerer vi eventuelle effekter ved hjælp af en såkaldt ”Difference-in-Differences” (DiD)-model. Ved brug af denne model sammenligner vi udviklingen på hvert udfaldsmål for sig (fx ande-

---

27. En dummy-variabel for boligafdelinger, hvor boliger opført 1955-1975 udgør 50 pct. eller mere af det samlede antal boliger, matcher imidlertid ikke godt på tværs af indsats- og kontrolgruppen. Vi har derfor udeladt dette forhold af matchingen, og vi har i stedet kontrolleret for det i de efterfølgende effektmålinger (se afsnittet ”DiD-modellen” nedenfor).

28. Vi matcher således på områdeniveau andelen af 1-2-værelsesboliger ud af det samlede antal boliger pr. boligafdeling.

len af beboere (18-64 år) i beskæftigelse i analyserne af beboersammensætningen) på baggrund af før- og eftermålinger for henholdsvis indsats- og kontrolgruppen. Modellen giver endvidere mulighed for at kontrollere for en række baggrundskarakteristika. DiD-modellen anvendes ofte til at måle en ændring, skabt af en given indsats som i denne evaluering (se fx Angrist & Pischke, 2009). Den effekt vi måler, er en gennemsnitseffekt. Det betyder, at der for nogle individer og boligafdelinger (helhedsplaner) har været en effekt, som er større end gennemsnitseffekten, mens der for andre individer og boligafdelinger har været en effekt, som er mindre.

I figur 2.3 viser vi principperne i en DiD-model, illustreret ved et (tænkt) eksempel, der svarer til analyserne i denne effektevaluering. Den viser sammenhængen mellem det at have modtaget en boligsocial bevilning (indsatsgruppen) eller ej (kontrolgruppen) og andelen af beboere (18-64 år), der er i beskæftigelse (udfaldsmålet). Den røde linje angiver således udfaldsmålet før og efter indsatsstart for indsatsgruppen, mens den blå linje angiver udfaldsmålet før og efter indsatsstart for kontrolgruppen. Derudover angiver den stiplede grønne linje den kontrafaktiske situation, nemlig udfaldsmålet før og efter indsatsstart for indsatsgruppen *i fravær af* indsatsen. Effekten kan således beregnes på følgende måde: $(\text{indsatsgruppen}_{\text{efter}} - \text{indsatsgruppen}_{\text{før}}) - (\text{kontrolgruppen}_{\text{efter}} - \text{kontrolgruppen}_{\text{før}})$. I eksemplet er der tale om en positiv effekt af indsatsen.

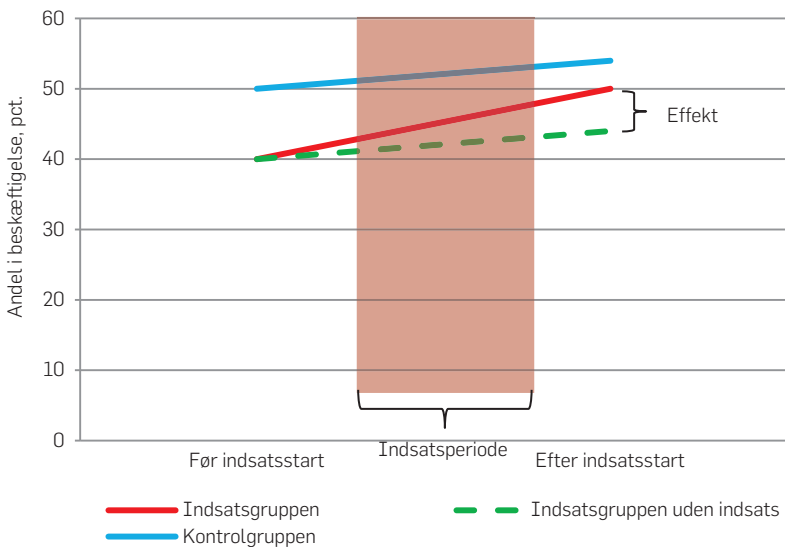
Der er imidlertid tre forudsætninger, som skal være opfyldt i analyser, baseret på en DiD-model:

1. Gruppenspecifikke udviklingstræk for udfaldsmål ville have været ens i fravær af indsatsen, det vil sige at forskellen mellem indsats- og kontrolgruppen på et givent udfaldsmål skulle være konstant over tid i fravær af en indsats (jf. paralleliteten i den blå og den stiplede grønne linje i figur 2.3)
2. ”Førmålingen” må ikke være påvirket af fremtidig indsats (annonceringseffekt)
3. Der må ikke – samtidig med indsatsen – være andre ændringer af betydning for adfærd, der påvirker indsats- og kontrolgruppen forskelligt.

Den første forudsætning kan undersøges ved at sammenligne udviklingen i henholdsvis indsatsgruppen og kontrolgruppen i perioden op til

indsatsens start på de(t) pågældende udfaldsmål. Er denne ”før”-udvikling tilnærmelsesvis ens (det vil sige, at forskellen er statistisk insignifikant), kan man tale om en ”common trends”, som antages at ville fortsætte ved fravær af en indsats og under forudsætning af, at forudsætning 3 (at der ikke er andre ændringer af betydning for adfærd, der påvirker indsats- og kontrolgruppen forskelligt) er opfyldt. Vi undersøger i de følgende kapitler forudsætning 1 ved at sammenligne udviklingen i udfaldsmålene for henholdsvis indsatsgruppen og kontrolgruppen i en (længere) periode op til indsatsstart, hvorfor vi har inkluderet årene 2004-2005 (og i nogle tilfælde også 2006) i vores analyser som ”før”-år. Forudsætning 2 og 3 kan vi ikke undersøge med udgangspunkt i vores data.

FIGUR 2.3
 Idéen bag DiD-modellen.

I effektmåling 1 og 2 beskriver vores indsatsvariabel udelukkende, om et (individ i et) boligområde har fået en indsats eller ej. DiD-modellen kan opskrives som følgende (her er der taget udgangspunkt i effektmåling 1 og med individer som analyseenhed, men en tilsvarende ligning gælder for effektmåling 2 samt med boligafdelinger som analyseenhed):

$$\begin{aligned}
Y_{ist} &= \beta_0 + \beta_1 \text{Indsatsgr}_{is} + \beta_2 \text{år}_t(t = 2004) + \dots + \beta_7 \text{år}_t(t \\
&= 2009) + \beta_8 \text{Indsatsgr}_{is} \times \text{år}_t(t \\
&= 2004) + \dots + \beta_{13} \text{Indsatsgr}_{is} \times \text{år}_t(t \\
&= 2009) + \text{baggrundsvariable}'_{it} \gamma + \varepsilon_{it}
\end{aligned}$$

Hvor:

Y_{ist} er udfaldsmålet for individ i i boligafdeling s til tiden t . Det kunne fx være, om det pågældende individ i boligafdelingen er i beskæftigelse, eller størrelsen af vedkommendes indkomst i et givent år.

$t = 2004, \dots, 2009$, hvor 2004 – 2005 betragtes som "før"-år ift. indsatsstart, 2006 er referenceåret, 2007 betragtes som året for indsatsernes opstartsfasen, mens 2008 – 2009 betragtes som "efter"-år ift. indsatsstart (for effektmåling 2: $t = 2004, \dots, 2013$)

Indsatsgr_{is} er en dummy, der antager værdien 1, hvis individets boligafdeling s befinder sig i indsatsgruppen

år_t er dummyer, der antager værdien 1, hvis t er det pågældende år

$\beta_8 \text{Indsatsgr}_{is} \times \text{år}_t + \dots + \beta_{13} \text{Indsatsgr}_{is} \times \text{år}_t$ er interaktionsvariable, der antager værdien 1, hvis boligafdeling s , og dermed individ i , befinder sig i indsatsgruppen i det pågældende år t . $\beta_8 - \beta_{13}$ er altså de primære parametre af interesse, hvor $\beta_{12} \text{Indsatsgr}_{is} \times \text{år}_{2008} + \dots + \beta_{13} \text{Indsatsgr}_{is} \times \text{år}_{2009}$ måler en given effekt af indsatsen efter indsatsstart, mens $\beta_8 \text{Indsatsgr}_{is} \times \text{år}_{2004} + \dots + \beta_{10} \text{Indsatsgr}_{is} \times \text{år}_{2005}$ måler, hvorvidt "common trends"-forudsætningen er opfyldt i årene op til indsatsstart.

$\text{baggrundsvariable}'_{it}$ består af en $1 \times K$ -vektor af observerbare variable for individ i i periode t .

ε_{it} er et idiosynkratisk fejlelement.

METODE: MÅLING 3

I forbindelse med før- og eftermålingen af beboernes vurdering af deres boligområde og deres deltagelse i en række aktiviteter i boligområdet ser vi på fordelingerne på en række variable i henholdsvis 2010 og 2015 og tester, hvorvidt forskellene heri mellem 2010 og 2015 er statistisk signifikante via såkaldte chi square-test. Vi kan, grundet analysedesignet, som tidligere nævnt ikke på denne baggrund udtale os om egentlige effekter.

EFFEKTER PÅ BEBOERSAMMENSÆTNINGEN

En af målsætningerne med Landsbyggefondens 2006-2010-pulje var at skabe en mere balanceret beboersammensætning, herunder at øge tilknytningen til arbejdsmarkedet blandt boligområdets beboere. I dette kapitel evaluerer vi effekterne af de boligsociale indsatser og huslejestøtte under 2006-2010-puljen på beboersammensætningen på en række demografiske og socioøkonomiske udfaldsmål.

Vi belyser først de kortsigtede og mere langsigtede effekter af de boligsociale indsatser på beboersammensætningen. Vi evaluerer de områdebaserede indsatser på boligafdelingsniveau og ikke på helhedsplanniveau²⁹ for at øge datagrundlaget for analyserne. Dernæst evaluerer vi, ved hjælp af lignende analyser, effekten af huslejestøtte på beboersammensætningen. Vi undersøger således effekterne af de boligsociale indsatser og huslejestøtte hver for sig, selv om der i mange tilfælde er et sammenfald mellem dem. Mens nogle af de boligafdelinger, der har fået en boligsocial indsats, også har fået huslejestøtte, har hovedparten af de boligafdelinger, der har fået huslejestøtte, også fået en boligsocial indsats. Vi måler med andre ord ikke de rene effekter af henholdsvis boligsociale indsatser og huslejestøtte. Dette gælder særligt for huslejestøtte. Vi har dog valgt ikke kun at se på de boligafdelinger, der alene har modtaget huslejestøtte, for at bevare et tilstrækkeligt datagrundlag for analyserne.

---

29. I analyserne har vi imidlertid anvendt clustre på helhedsplanniveau.

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ BEBOERSAMMENSÆTNINGEN

Helhedsplanerne er kendetegnet ved en helhedsorienteret og bredspektrret områdebaseret indsats, bestående af otte overordnede indsatsområder/temaer, jf. kapitel 1, inden for hvilke en række konkrete aktiviteter er udmøntet. Det betyder, at det er relevant at evaluere effekterne af helhedsplanerne på en bred vifte af udfaldsmål. I dette afsnit undersøger vi, om de boligsociale indsatser har en effekt på beboersammensætningen med hensyn til arbejdsmarkedstilknytning, indkomst, uddannelse og etnisk oprindelse. Konkret evaluerer vi effekterne på baggrund af følgende udvalgte udfaldsmål³⁰:

- Andelen af beboere i beskæftigelse (18-64-årige)
- Andelen af beboere, som er dagpenge- eller kontanthjælpsmodtagere (18-64-årige)³¹
- Den gennemsnitlige årlige husstandsækvivalerede indkomst blandt beboerne
- Andelen af beboere med en kompetencegivende uddannelse (18-64-årige)³²
- Andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse, det vil sige både indvandrere og efterkommere.

Analyserne af beboersammensætningen har vi foretaget på et tværsnit af samtlige beboere i de pågældende områder (boligafdelinger) for hvert år i vores analyseperiode (som beskrevet i kapitel 2). Her har vi med andre ord tilladt, at nogle beboere er flyttet ud, mens nye beboere er flyttet ind hen over analyseperioden.

I en spørgeskemaundersøgelse fra 2013 blandt projektlederne for helhedsplanerne fremgår det, at der som oftest har været igangsat aktiviteter inden for flere, eller hovedparten, af de overordnede indsatsområder i en given helhedsplan. I en række robusthedsanalyser har vi imidlertid afgrænset analyserne af fx andelen af beboere i beskæftigelse og andelen af beboere med en kompetencegivende uddannelse til kun at

---

30. De nærmere definitioner på udfaldsmålene fremgår af kapitel 2.

31. Dette inkluderer også personer kategoriseret som værende arbejdsløse mindst halvdelen af året (der er taget udgangspunkt i Danmarks Statistiks variabel "SOCIO").

32. Med kompetencegivende uddannelse menes en fuldført uddannelse ud over grundskoleniveau, det vil sige en fuldført gymnasial uddannelse eller derover.

gælde de boligafdelinger, for hvilke vi fra spørgeskemaundersøgelsen blandt projektledere ved, at der i helhedsplanen har været igangsat aktiviteter under indsatsområdet ”Beskæftigelse og uddannelse”. Vi afrapporterer imidlertid i det følgende ikke resultaterne heraf, da en sådan afgrænsning ikke medfører afgørende anderledes konklusioner.

I de følgende afsnit præsenterer vi resultaterne af vores effektmålinger. Da der, som beskrevet i kapitel 2, ikke er tale om et randomiseret forsøg med boligsociale indsatser, givet til et tilfældigt udvalg af almene boligområder, men derimod at de boligsociale indsatser er givet på baggrund af særlige demografiske og socioøkonomiske forhold samt øvrige udfordringer i de pågældende boligområder, har det handlet om at udvælge den bedst sammenlignelige kontrolgruppe inden for populationen af almene boligafdelinger for at kunne udføre den mest retvisende effektmåling.

De bedst sammenlignelige boligafdelinger må alt andet lige antages at være dem, der, ligesom indsatsgruppen, har fået en boligsocial bevilling under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje. Vi har derfor forsøgt at udnytte tidsforskydningen i igangsættelsen af de boligsociale indsatser på baggrund af forskellen i tidspunktet for tildeling af bevillinger under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje til at danne dels en indsatsgruppe, bestående af boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde, dels en kontrolgruppe, bestående af boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde (effektmåling 1). Ulempen ved dette design er imidlertid, at vi kun har kunnet måle de kortsigtede effekter, da kontrolgruppen således selv fik en boligsocial indsats i 2010.

For også at kunne måle på de mere langsigtede effekter (effektmåling 2) har vi måttet anvende en anden metode til udvælgelse af kontrolgruppen, nemlig matching, jf. kapitel 2. Selv om matching i teorien er et stærkt redskab til opnåelse af en sammenlignelig kontrolgruppe, kræver metoden, som nævnt i kapitel 2, blandt andet, at det er muligt at matche på alle de forhold, der både kunne tænkes at indvirke på, om man befinder sig i indsatsgruppen, og som samtidig påvirker et givet udfaldsmål. I nærværende undersøgelse har vi haft mulighed for at matche på en lang række individbaserede karakteristika, summeret til boligafdelingsniveau, mens vi kun har haft adgang til meget begrænset information om forhold ved boligområdernes fysiske karakteristika, herunder bygninger-

nes opførelsesår³³ og antal værelser i boligerne, og fx ikke har haft information om sociale og tryghedsmæssige forhold beboerne imellem. I den forstand synes designet i effektmåling 2 umiddelbart mindre optimalt end i effektmåling 1. Dette er værd at have in mente, når vi i de følgende afsnit viser og fortolker resultaterne (og eventuelle uoverensstemmelser heri) på baggrund af de to typer af effektmålinger.

Efter dannelsen af kontrolgrupper har vi, som i kapitel 3, anvendt en såkaldt "Difference-in-Differences" (DiD)-model til at sammenligne udviklingen i en række udfaldsmål på baggrund af før- og eftermålinger for henholdsvis indsats- og kontrolgruppen, for herigennem at kunne måle de eventuelle effekter af indsatserne, jf. kapitel 2.

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ ARBEJDSMARKEDSTILKNYTNINGEN OG INDKOMSTNIVEAUET

Vi ser i dette afsnit på områdeeffekterne af de boligsociale indsatser på en række udfaldsmål vedrørende arbejdsmarkedstilknytning og indkomst, nemlig: 1) andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse, 2) andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, og 3) den gennemsnitlige årlige husstandsækvivalerede indkomst blandt beboerne.

Vi undersøger først disse udfaldsmål på kort sigt ved at vise resultaterne fra effektmåling 1, hvor vi som nævnt sammenligner udviklingen mellem de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007 (indsatsgruppen), og de boligafdelinger, der først modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010 (kontrolgruppen).

---

33. En dummy-variabel for andelen af boliger, der er opført i perioden 1955-1975, ud af det samlede antal boliger i boligafdelingen, matcher imidlertid ikke godt på tværs af indsatsgruppen og kontrolgruppen. Vi har derfor udeladt dette forhold i matchingen og har i stedet kontrolleret for det i de efterfølgende effektmålinger.

I de følgende tabeller har vi valgt kun at bringe resultaterne for interaktionerne mellem variabelen 'Indsatsområder' og variablene for hvert enkelt år ('Indsatsområder × 2004' – 'Indsatsområder × 2009'), idet det er interaktionerne, der viser, om udviklingen i et givent udfaldsmål adskiller sig for indsatsområderne og kontrolområderne. Variablen 'Indsatsområder' har værdien 1, hvis boligområdet har fået en bevilling i 2007, og værdien 0, hvis området har fået en bevilling i 2010. Resultaterne for selve variabelen 'Indsatsområder' og variablene for hvert enkelt år (der angiver tidstrenden/konjunkturerne) har vi af plads- og overskuelighedshensyn udeladt i de følgende tabeller, ligesom vi heller ikke viser resultaterne for baggrundsvariablene. Eksempler, hvor resultatet for samtlige variable i analyserne er vist, vil dog fremgå af bilagstabeller til dette og følgende kapitel.

Vi anvender 2006 som referenceår i analyserne. Interaktionsvariablene "Indsatsområder × 2004" og "Indsatsområder × 2005" angiver således forskellen i udviklingen mellem indsats- og kontrolområderne i perioden før indsatsstart, det vil sige, at de måler, om "common trends"-forudsætningen er opfyldt, jf. kapitel 2. Interaktionsvariablene "Indsatsområder × 2008" og "Indsatsområder × 2009" angiver forskellen i udviklingen mellem indsats- og kontrolområderne efter indsatsstart, mens variabelen "Indsatsområder × 2007" angiver forskellen i udviklingen mellem indsats- og kontrolområderne under indsatsernes opstartsfasen. Når vi evaluerer effekterne af de boligsociale indsatser, er det derfor estimaterne for "Indsatsområder × 2008" og "Indsatsområder × 2009", der er de interessante (angivet med fed skrift i tabellerne).

Som det fremgår af tabel 3.1, har de boligsociale indsatser tilsyneladende haft en positiv effekt på andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse. Tabellen viser således, at andelen i beskæftigelse i forhold til 2006 (referenceåret) med statistisk sikkerhed er øget med 2,3 procentpoint i 2008 (estimatet for "Indsatsområder × 2008") og med 3,5 procentpoint i 2009 (estimatet for "Indsatsområder × 2009") blandt beboerne i indsatsområderne, sammenlignet med beboerne i kontrolområderne. Tabellen viser samtidig, at "common trends"-forudsætningen er opfyldt (estimatet for "Indsatsområder × 2004" og "Indsatsområder × 2005" er således begge insignifikante).

TABEL 3.1

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for andelen af beboere i boligafdelinger (18-64 år), som er i beskæftigelse. 2004-2009. Regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsområder × 2004	0,004
Indsatsområder × 2005	-0,003
Indsatsområder × 2006 (reference)	--
Indsatsområder × 2007	0,008
Indsatsområder × 2008	0,023 **
Indsatsområder × 2009	0,035 **

Anm.: Beregningsgrundlag: 151 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsområder (vs. kontrolområder) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable, som alle er summeret til boligafdelingsniveau (heller ikke vist): køn, alder, ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse og årlig disponibel indkomst. Derudover er der kontrolleret for geografisk region, andelen af 1-2-værelsesboliger ud af det samlede antal boliger i boligafdelingen og en dummy for boligafdelinger, hvor andelen af boliger, opført i perioden 1955-1975, er på 50 pct. eller mere.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på helhedsplanniveau.

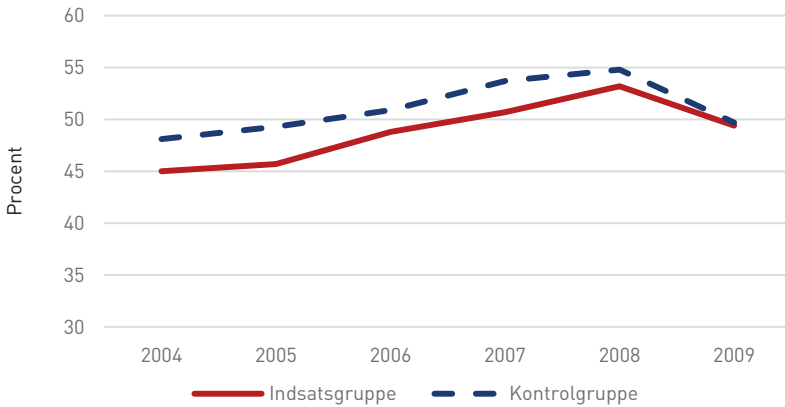
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Den positive beskæftigelseseffekt kan illustreres med følgende figur 3.1, der viser det gennemsnitlige niveau for andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse, i henholdsvis indsats- og kontrolområderne i perioden 2004-2009.

I modsætning til i effektmålingen er der i figuren ikke kontrolleret for en række baggrundsfaktorer på boligafdelingsniveau, men det er stadig muligt, ud af figuren, at se, at udviklingen mellem de to grupper er forskellig fra 2007 og frem. Andelen i beskæftigelse er i hele perioden mindre i indsatsområderne end i kontrolområderne, men andelen stiger mere i indsatsområderne umiddelbart efter indsatsstart, det vil sige mellem ca. 2007 og 2008, og falder mindre mellem 2008 og 2009, hvor den økonomiske krise sætter ind, end tilfældet er i kontrolområderne. Andelen i beskæftigelse er således på næsten samme niveau for de to grupper i 2009.

FIGUR 3.1

Andelen af beboere i boligafdelinger i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 151 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Også når vi ser på andelen af beboere i alderen 18-64 år, som er på dagpenge eller på kontanthjælp, viser tabel 3.2, at der har været en positiv effekt af de boligsociale indsatser, i hvert fald på kort sigt, idet andelen er faldet med 1,7 procentpoint mere mellem 2006 (referenceåret) og 2008 (estimatet for ”indsatsområder × 2008”) blandt beboerne i indsatsområderne, sammenlignet med beboerne i kontrolområderne, hvilket er statistisk signifikant. Også mellem 2006 og 2009 er der et relativt større, og statistisk signifikant, fald i andelen af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere på 2,4 procentpoint (estimatet for ”indsatsområder × 2009”) i indsatsområderne, sammenlignet med kontrolområderne. Også her holder ”common trends”-forudsætningen.

TABEL 3.2

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for andelen af beboere i boligafdelinger (18-64 år), der er på dagpenge eller på kontanthjælp. 2004-2009. Regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsområder × 2004	0,000
Indsatsområder × 2005	-0,002
Indsatsområder × 2006 (reference)	--
Indsatsområder × 2007	-0,003
Indsatsområder × 2008	-0,017 **
Indsatsområder × 2009	-0,024 **

Anm.: Beregningsgrundlag: 151 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsområder (vs. kontrolområder) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable, som alle er summeret til boligafdelingsniveau (heller ikke vist): køn, alder, ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse og årlig disponibel indkomst. Derudover er der kontrolleret for geografisk region, andelen af 1-2-værelsesboliger ud af det samlede antal boliger i boligafdelingen og en dummy for boligafdelinger, hvor andelen af boliger, opført i perioden 1955-1975, er på 50 pct. eller mere.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

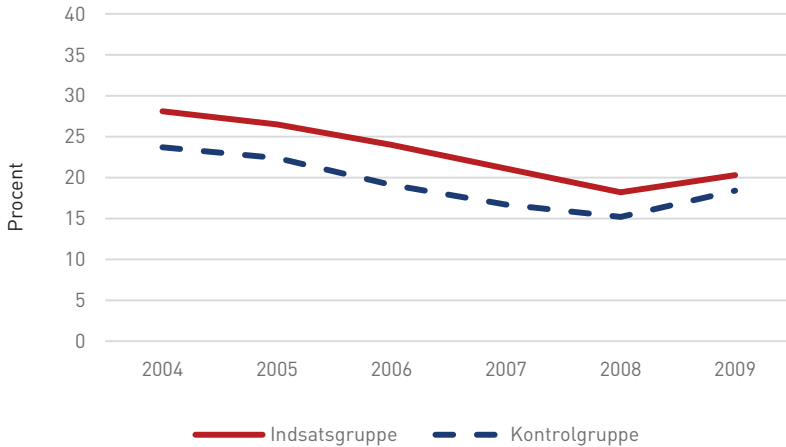
Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på helhedsplanniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

I figur 3.2 illustreres ovenstående effekt. Figuren viser det gennemsnitlige niveau for andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, i henholdsvis indsats- og kontrolområderne i perioden 2004-2009. Der er ikke kontrolleret for en række baggrundsvariable på boligafdelingsniveau, som tilfældet er i effektmålingen. Figuren viser, at andelen af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere i hele perioden er større i indsatsområderne end i kontrolområderne, men at der er en svag udvikling henimod en mindre forskel i slutningen af perioden, idet faldet i arbejdsløsheden er lidt større i indsatsområderne end i kontrolområderne mellem 2007 og 2008, mens stigningen i arbejdsløsheden mellem 2008 og 2009, hvor den økonomiske krise begynder, omvendt er lidt mindre i indsatsområderne end i kontrolområderne.

FIGUR 3.2

Andelen af beboere i boligafdelinger i alderen 18-64 år, der er på dagpenge eller på kontanthjælp. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 151 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Endelig ser vi på den kortsigtede effekt af de boligsociale indsatser på den gennemsnitlige årlige husstandsækvivalerede indkomst³⁴. Vi finder til trods for de positive beskæftigelseeffekter ingen effekt på den husstandsækvivalerede indkomst (estimeret for ”indsatsområder × 2008” og ”indsatsområder × 2009” er således begge insignifikante), jf. tabel 3.3. ”Common trends”-forudsætningen er opfyldt.

34. I modsætning til den gennemsnitlige årlige disponible indkomst er der i den årlige husstandsækvivalerede indkomst taget højde for antallet af børn og voksne i den enkelte husstand.

TABEL 3.3

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for den gennemsnitlige årlige husstandsækvivalerede indkomst i 1.000 dkr. (basisår = 2006) blandt beboere i boligafdelinger. 2004-2009. Regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsområder × 2004	-708
Indsatsområder × 2005	-915
Indsatsområder × 2006 (reference)	--
Indsatsområder × 2007	203
Indsatsområder × 2008	-1.018
Indsatsområder × 2009	-544

Anm.: Beregningsgrundlag: 151 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsområder (vs. kontrolområder) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable, som alle er summeret til boligafdelingsniveau (heller ikke vist): køn, alder, ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse og en række dummies for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/kontanthjælp, uden for arbejdsmarkedet). Derudover er der kontrolleret for geografisk region, andelen af 1-2-værelsesboliger ud af det samlede antal boliger i boligafdelingen og en dummy for boligafdelinger, hvor andelen af boliger, opført i perioden 1955-1975, er på 50 pct. eller mere.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på helseplansniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Vi udvider nu analyserne til også at se på effekterne af de boligsociale indsatser på længere sigt ved anvendelse af effektmåling 2. Når vi i de følgende tabeller undersøger effekten for de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 1. bevillingsrunde, og sammenligner med kontrolområderne, fundet via matching, anvender vi 2006 som referenceår. Ligesom ved effektmåling 1 er det interaktionsvariablene ('Indsatsområder × 2004' – 'Indsatsområder × 2013'), der er de interessante, idet det er dem, der viser, om udviklingen i et givent udfaldsmål adskiller sig mellem indsatsområderne og kontrolområderne. Vi viser således hverken variablen for, om der er tale om indsatsområder (vs. kontrolområder), eller variablene for hvert enkelt år, der angiver tidstrenden/konjunkturerne, ligesom vi heller ikke viser analyseresultaterne for baggrundsvariablene.

Interaktionsvariablene "Indsatsområder × 2004" og "Indsatsområder × 2005" angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsområderne og kontrolområderne i perioden før indsatsstart, det vil sige, at de måler, om "common trends"-forudsætningen er opfyldt, jf. kapitel 2. In-

teraktionsvariablene ”Indsatsområder $\times$ 2008” – ”Indsatsområder $\times$ 2013” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsområderne og kontrolområderne efter indsatsstart, mens variabelen ”Indsatsområder $\times$ 2007” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsområderne og kontrolområderne under indsatsernes opstartsfasen. Når vi evaluerer effekterne af de boligsociale indsatser, er det derfor estimaterne for ”Indsatsområder $\times$ 2008” – ”Indsatsområder $\times$ 2013”, der er de interessante (angivet med **fed** skrift i tabellerne).

Når vi undersøger effekten for de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 2. bevillingsrunde, og sammenligner med kontrolområderne, fundet via matching, anvender vi 2007 som referenceår. Interaktionsvariablene ”Indsatsområder $\times$ 2004” – ”Indsatsområder $\times$ 2006” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsområderne og kontrolområderne i perioden før indsatsstart, det vil sige, at de måler, om ”common trends”-forudsætningen er opfyldt. Interaktionsvariablene ”Indsatsområder $\times$ 2009” – ”Indsatsområder $\times$ 2013” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsområderne og kontrolområderne efter indsatsstart, mens variabelen ”Indsatsområder $\times$ 2008” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsområderne og kontrolområderne under indsatsernes opstartsfasen. Når vi evaluerer effekterne af de boligsociale indsatser, er det derfor estimaterne for ”Indsatsområder $\times$ 2009” – ”Indsatsområder $\times$ 2013”, der er de interessante (angivet med **fed** skrift i tabellerne).

Vi finder ingen statistisk signifikant effekt på andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse – heller ikke på kort sigt – hverken når indsatsområderne består af boligafdelinger med en boligsocial indsats i første eller i anden bevillingsrunde, jf. tabel 3.4. Tabellen viser samtidig, at ”common trends”-forudsætningen er opfyldt.

Vi finder heller ingen effekt på andelen af beboere i alderen 18-64 år, som er på dagpenge eller på kontanthjælp. En undtagelse er 2013, hvor vi finder en svag positiv effekt i den forstand, at andelen, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, er blevet relativt mindre i 2013 i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, set i forhold til kontrolområderne (tilnærmelsesvist sammenlignelige almene boligafdelinger uden en helhedsplan, fundet via matching). Andelen, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, er således med statistisk sikkerhed faldet med 1,9 procentpoint mere fra 2006 til 2013 i indsatsområderne, sammenlignet med kontrolområderne (esti-

matet for ”indsatsområder × 2013”), jf. tabel 3.5. Vi finder ingen effekt, når vi sammenligner de boligafdelinger, der modtog en boligsocial indsats i anden bevillingsrunde, med kontrolområderne. I begge tilfælde er ”common trends”-forudsætningen opfyldt.

TABEL 3.4

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort og længere sigt for andelen af beboere i boligafdelinger (18-64 år), der er i beskæftigelse. 2004-2013. Regression på baggrund af DiD-model.

	Bevilling 1. runde	Bevilling 2. runde
	Estimat	Estimat
<i>Interaktioner</i>		
Indsatsområder × 2004	0,021	-0,024
Indsatsområder × 2005	0,012	-0,025
Indsatsområder × 2006 (1. runde-reference)	--	-0,013
Indsatsområder × 2007 (2. runde-reference)	0,004	--
Indsatsområder × 2008	0,007	0,001
Indsatsområder × 2009	0,013	-0,001
Indsatsområder × 2010	0,009	0,003
Indsatsområder × 2011	0,010	0,001
Indsatsområder × 2012	0,005	0,002
Indsatsområder × 2013	0,011	0,006

Anm.: Beregningsgrundlag 1. bevillingsrunde: 207 boligafdelinger i indsatsgruppen og 164 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Beregningsgrundlag 2. bevillingsrunde: 143 boligafdelinger i indsatsgruppen og 132 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsområder (vs. kontrolområder) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable, som alle er summeret til boligafdelingsniveau (heller ikke vist): køn, alder, ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse og årlig disponibel indkomst. Derudover er der kontrolleret for geografisk region, andelen af 1-2-værelsesboliger ud af det samlede antal boliger i boligafdelingen og en dummy for boligafdelinger, hvor andelen af boliger, opført i perioden 1955-1975, er på 50 pct. eller mere.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på helhedsplanniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Vi finder altså forskellige kortsigtede effekter på beskæftigelse og arbejdsløshed (substantielt set positive effekter henholdsvis ingen effekter) for beboerne i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial indsats i første bevillingsrunde, når vi anvender henholdsvis effektmåling 1 og 2 med forskellige kontrolgrupper. Det kan diskuteres, hvilken af de to ty-

per af effektmålingsdesign der er bedst, men det betyder under alle omstændigheder, at vores resultater ikke er særligt robuste med hensyn til arbejdsmarkedstilknytningen.

I overensstemmelse med effektmåling 1 finder vi heller ikke i effektmåling 2, at de boligsociale indsatser har haft en effekt på den gennemsnitlige årlige husstandsækvivalerede indkomst på kort sigt. Det samme gælder på længere sigt (ej vist). ”Common trends”-forudsætningen er opfyldt.

TABEL 3.5

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort og længere sigt for andelen af beboere i boligafdelinger (18-64 år), der er på dagpenge eller på kontanthjælp. 2004-2013. Regression på baggrund af DiD-model.

	Bevilling, 1. runde	Bevilling, 2. runde
	Estimat	Estimat
<i>Interaktioner</i>		
Indsatsområder × 2004	-0,011	0,013
Indsatsområder × 2005	-0,009	0,005
Indsatsområder × 2006 (1. runde-reference)	--	0,002
Indsatsområder × 2007 (2. runde-reference)	0,001	--
Indsatsområder × 2008	-0,009	0,002
Indsatsområder × 2009	-0,011	0,008
Indsatsområder × 2010	-0,007	0,002
Indsatsområder × 2011	-0,013	0,003
Indsatsområder × 2012	-0,015	0,004
Indsatsområder × 2013	-0,019 *	-0,005

Anm. Beregningsgrundlag 1. bevillingsrunde: 207 boligafdelinger i indsatsgruppen og 164 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Beregningsgrundlag 2. bevillingsrunde: 143 boligafdelinger i indsatsgruppen og 132 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsområder (vs. kontrolområder) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable, som alle er summeret til boligafdelingsniveau (heller ikke vist): køn, alder, ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse og årlig disponibel indkomst. Derudover er der kontrolleret for geografisk region, andelen af 1-2-værelsesboliger ud af det samlede antal boliger i boligafdelingen og en dummy for boligafdelinger, hvor andelen af boliger, opført i perioden 1955-1975, er på 50 pct. eller mere.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på helhedsplanniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ UDDANNELSESNIIVEAUET

Vi ser i dette afsnit på, hvorvidt andelen af beboere med en kompetencegivende uddannelse i alderen 18-64 år er øget i de boligafdelinger, der har fået en boligsocial indsats, set i forhold til de boligafdelinger, der ikke har fået en indsats (kontrolområderne).

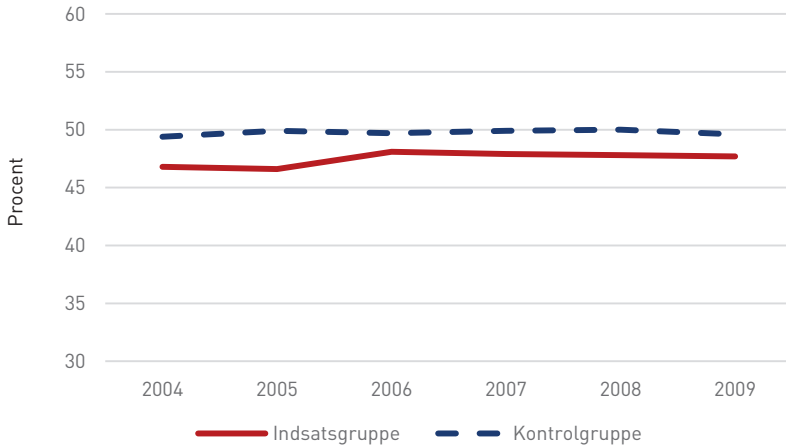
I effektmåling 1 sammenligner vi udviklingen i andelen af beboere i alderen 18-64 år med en kompetencegivende uddannelse mellem de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, og de boligafdelinger, der først modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010 (kontrolgruppen). På baggrund af effektmåling 1 finder vi ingen signifikante forskelle i udviklingen mellem indsatsområderne og kontrolområderne i 2008 og 2009 (ej vist). Vi kan altså ikke konkludere, at der har været kortsigtede effekter af de boligsociale indsatser på andelen af beboere i alderen 18-64 år med en kompetencegivende uddannelse.

Udviklingen i andelen af beboere i alderen 18-64 år uden en kompetencegivende uddannelse er illustreret i figur 3.3 (hvor der imidlertid ikke er kontrolleret for en række baggrundsfaktorer på boligafdelingsniveau). Figuren viser, at andelen uden en kompetencegivende uddannelse i hele perioden har været et par procentpoint mindre i indsatsområderne end i kontrolområderne, og at andelen for begge grupper har ligget mere eller mindre konstant mellem 2006 og 2009. Der synes at være forskel i udviklingen mellem 2005 og 2006, men denne er ikke af statistisk signifikant betydning, når vi tager højde for øvrige karakteristika på boligafdelingsniveau i effektmåling 1 (ej vist).

Vi finder heller ingen effekter, når vi ser på betydningen på længere sigt i effektmåling 2, hvor vi sammenligner de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med henholdsvis første bevillingsrunde i 2007 og anden bevillingsrunde i 2008 med kontrolområderne (tilnærmelsesvist sammenlignelige almene boligafdelinger uden en helhedsplan, fundet via matching) (ej vist). ”Common trends”-forudsætningen er i begge tilfælde opfyldt.

FIGUR 3.3

Andelen af beboere i boligafdelinger i alderen 18-64 år, som ikke har en kompetencegivende uddannelse. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 151 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ DEN ETNISKE SAMMENSÆTNING

I dette afsnit evaluerer vi først de kortsigtede effekter af de boligsociale indsatser på beboernes etniske sammensætning, målt på andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse (indvandrere og efterkommere).

Resultatet af effektmåling 1 er vist i tabel 3.6. Vi finder en kortsigtet effekt i den forstand, at andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse i forhold til 2006 (referenceåret) med statistisk sikkerhed er øget med 2,6 procentpoint i 2009 (estimatet for ”indsatsområder × 2009”) blandt beboerne i indsatsområderne, sammenlignet med beboerne i kontrolområderne. ”Common trends”-forudsætningen er opfyldt.

TABEL 3.6

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse i boligafdelinger. 2004-2009. Regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsområder × 2004	-0,001
Indsatsområder × 2005	0,003
Indsatsområder × 2006 (reference)	--
Indsatsområder × 2007	-0,007
Indsatsområder × 2008	0,008
Indsatsområder × 2009	0,026 *

Anm.: Beregningsgrundlag: 151 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsområder (vs. kontrolområder) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable, som alle er summeret til boligafdelingsniveau (heller ikke vist): køn, alder, ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, en række dummyer for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/kontanthjælp eller uden for arbejdsmarkedet) og årlig disponibel indkomst. Derudover er der kontrolleret for geografisk region, andelen af 1-2-værelsesboliger ud af det samlede antal boliger i boligafdelingen og en dummy for boligafdelinger, hvor andelen af boliger, opført i perioden 1955-1975, er på 50 pct. eller mere.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

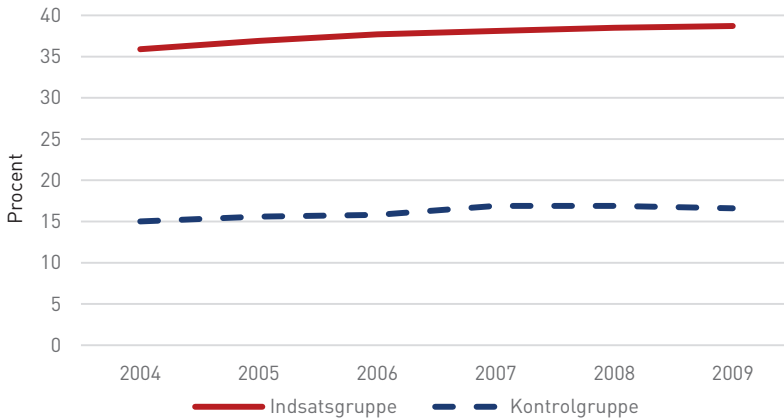
Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på helhedsplanniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Figur 3.4 viser på linje med effektmålingen (hvor der er kontrolleret for en række baggrundsfaktorer på boligafdelingsniveau), at andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse er steget gennem det meste af undersøgelsesperioden i både indsats- og kontrolområderne, men at andelen er steget lidt mere i indsatsområderne.

FIGUR 3.4

Andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse i boligafdelinger. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 151 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Vi ser efterfølgende i effektmåling 2 på effekter på længere sigt af de boligsociale indsatser på andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse. Her viser der sig lignende positive effekter på kort sigt, og vi ser, at udviklingen er fortsat også på længere sigt, når vi sammenligner de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, med kontrolområderne (estimerne for "indsatsområder $\times$ 2009" - "indsatsområder $\times$ 2013" er således alle positive og statistisk signifikante), jf. tabel 3.7. Men til trods for, at andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse således er steget relativt mere i indsatsområderne end i kontrolområderne, er andelen med ikke-vestlig oprindelse set i forhold til referenceåret (2006) faktisk faldet de seneste år for indsats- og kontrolområderne samlet set (estimerne for "2011" - "2013" er således alle negative og statistisk signifikante; ej vist), hvilket indirekte fremgår af figur 3.5. Der er derimod ingen effekter, når vi sammenligner de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med anden bevillingsrunde i 2008, med kontrolområderne. "Common trends"-forudsætningen er i begge tilfælde opfyldt.

TABEL 3.7

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort og længere sigt for andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse i boligafdelinger. 2004-2013. Regression på baggrund af DiD-model.

	Bevilling, 1. runde	Bevilling, 2. runde
	Estimat	Estimat
<i>Interaktioner</i>		
Indsatsområder × 2004	0,0073	0,0025
Indsatsområder × 2005	-0,0080	-0,0024
Indsatsområder × 2006 (1. runde-reference)	--	-0,0024
Indsatsområder × 2007 (2. runde-reference)	0,0139	--
Indsatsområder × 2008	0,0315	0,0013
Indsatsområder × 2009	0,0465 **	0,0028
Indsatsområder × 2010	0,0407 *	0,0006
Indsatsområder × 2011	0,0482 **	0,0074
Indsatsområder × 2012	0,0478 **	0,0120
Indsatsområder × 2013	0,0555 **	0,0148

Anm. Beregningsgrundlag 1. bevillingsrunde: 207 boligafdelinger i indsatsgruppen og 164 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Beregningsgrundlag 2. bevillingsrunde: 143 boligafdelinger i indsatsgruppen og 132 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsområder (vs. kontrolområder) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable, som alle er summeret til boligafdelingsniveau (heller ikke vist): køn, alder, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, en række dummyer for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/kontanthjælp, uden for arbejdsmarkedet) og årlig disponibel indkomst. Derudover er der kontrolleret for geografisk region, andelen af 1-2-værelsesboliger ud af det samlede antal boliger i boligafdelingen og en dummy for boligafdelinger, hvor andelen af boliger, opført i perioden 1955-1975, er på 50 pct. eller mere.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på helhedsplanniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Udviklingen i andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse for de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, er illustreret i figur 3.5 og sammenlignet med udviklingen for kontrolområderne (der er, i modsætning til effektmålingen, ikke kontrolleret for en række baggrundsfaktorer på boligafdelingsniveau).

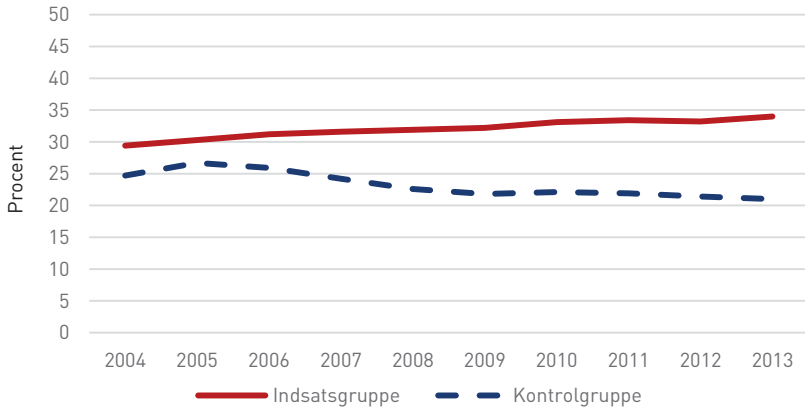
Figuren viser, at mens andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse er faldet blandt boligafdelingerne i kontrolområderne i det meste af undersøgelsesperioden, er andelen modsat øget blandt boligafdelin-

gerne i indsatsområderne, hvilket altså giver anledning til de fundne effekter i tabel 3.7.

FIGUR 3.5

Andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse i boligafdelinger. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2013. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 207 boligafdelinger i indsatsgruppen og 164 i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

EFFEKTER AF HUSLEJESTØTTEN PÅ BEBOERSAMMENSÆTNINGEN

Foruden de boligsociale indsatser, der er igangsat under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje, har en række boligafdelinger modtaget huslejestøtte under samme pulje. Da formålet med huslejestøtten er at gøre boligerne i de pågældende boligafdelinger mere attraktive og dermed mere konkurrencedygtige på boligmarkedet, jf. kapitel 2, antages huslejestøtten at kunne have betydning, særligt for gruppen af tilflyttere og dermed også for beboersammensætningen i boligområderne.

Midler til huslejestøtte kan realiseres, enten i form af renoveringsprojekter uden signifikante huslejestigninger til følge eller i direkte nedsættelser af huslejen. Med hensyn til førstnævnte anvendes huslejestøtte ofte i forbindelse med fysiske forbedringer i boligafdelingerne, hvorfor støtten kan have betydning for nedbringelse af de fysiske udfordringer i områderne. Fra en spørgeskemaundersøgelse blandt forret-

ningsførerne for helhedsplanerne fra 2013 (baseret på relativt få besvarelser³⁵) ser det således ud til, at hovedparten af huslejestøtten anvendes til at nedsætte huslejen og/eller til at reducere huslejestigninger i forbindelse med fysiske forbedringer, og at hovedparten af de fysiske forbedringer er rettet mod de enkelte boliger, mod facader og mod udendørs fællesfaciliteter, mens forbedringerne i mindre omfang er rettet mod indendørs fællesfaciliteter og sammenlægninger af lejligheder (Aner m.fl., 2013). I de følgende analyser skelner vi ikke mellem huslejestøtte, der realiseres gennem renoveringsprojekter, og huslejestøtte, der realiseres gennem nedsættelse af huslejen, vi ser blot på, om boligafdelingerne har modtaget støtten, samt hvornår det er sket.

Huslejestøtte udgør imidlertid kun én ud af flere mulige måder, hvorpå en almen boligafdeling har mulighed for at foretage fysiske forbedringer, uden at der sker nævneværdige huslejestigninger. Fra spørgeskemaundersøgelsen blandt forretningsførere fra 2013 ved vi, at de fysiske forbedringer sjældent gennemføres med huslejestøtte alene. Således angiver fx knap 70 pct. i spørgeskemaundersøgelsen, at de også finansierer fysiske forbedringer med anden støtte fra Landsbyggefonden, og 77 pct. henter støtte i boligorganisationen (ibid.). Disse alternative muligheder består, ud over renoveringsstøtte, blandt andet i kapitaltilførsel, fritagelse fra såkaldt G-indsbud (arealbidrag) samt fritagelse fra at indbetale den tredjedel af de udamortiserede låneydelser, der betales til selskabets dispositionsfond. I de følgende analyser har vi kontrolleret for, om en boligafdeling, foruden huslejestøtte, har modtaget renoveringsstøtte inden for og/eller op til et par år inden undersøgelsesperioden, da renoveringsstøtte ofte udgør en væsentlig post på finansieringsbudgettet. Derimod har vi ikke haft mulighed for at tage højde for betydningen af de øvrige finansieringsmuligheder i forbindelse med fysiske forbedringer i boligafdelingerne som en måde at nærme os et mål for den rene effekt af huslejestøtten på.

I evalueringen af effekterne på beboersammensætningen af huslejestøtte anvender vi de samme udfaldsmål som i evalueringen af effekten af de boligsociale indsatser, men med de forbehold, som vi opridsede i forrige afsnit. Vi anvender også et lignende ”DiD”-set-up som i effekt-målingerne af de boligsociale indsatser. Vi måler således kortsigtede effekter af huslejestøtte ved at tage udgangspunkt i de boligafdelinger, der

---

35. Tredive ud af 141 forretningsførere har i spørgeskemaundersøgelsen angivet, at deres helhedsplan har modtaget huslejestøtte (Aner m.fl., 2013).

modtog tilsagn om huslejestøtte i 2007, og sammenligner udviklingen i udfaldsmålene med den tilsvarende udvikling i boligafdelinger, der modtog tilsagn om huslejestøtte i 2010-2011 (effektmåling 1). Effekter på kort og længere sigt måler vi ved at tage udgangspunkt i de boligafdelinger, der modtog tilsagn om huslejestøtte i 2007-2009 og sammenligner med kontrolområder, fundet via matching. Datagrundlaget er begrænset, særligt i effektmåling 1, hvor vi har 9 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 boligafdelinger i kontrolgruppen, men også i effektmåling 2, hvor vi har 38 boligafdelinger i indsatsgruppen og 33 boligafdelinger i kontrolgruppen. Som nævnt i kapitel 2 er matchet i effektmåling 2 da heller ikke optimalt, hvilket vi dog delvist tager højde for i effektmålingerne, idet vi kontrollerer for en række baggrundsvARIABLE, summeret til boligafdelingsniveau.

Det begrænsede datagrundlag kan i sig selv vanskeliggøre muligheden for at finde statistisk signifikante effekter. Derudover har hovedparten af boligafdelingerne med huslejestøtte som nævnt også modtaget en boligsocial indsats. Det betyder, at vi reelt ikke kan måle den rene effekt af huslejestøtte i vores analyser. Der er simpelthen for få boligafdelinger, der alene har fået huslejestøtte uden også at have modtaget en boligsocial bevilling, til, at vi har haft mulighed for at måle effekten for disse boligafdelinger alene.

Vi finder da heller ingen effekter på beboersammensætningen – hverken på kort eller længere sigt – når vi undersøger andelen af 18-64-årige beboere, der henholdsvis har en kompetencegivende uddannelse, er i beskæftigelse og er på dagpenge/kontanthjælp, og heller ikke med hensyn til den gennemsnitlige årlige husstandsækvivalerede indkomst blandt beboerne. Vi finder imidlertid en positiv effekt på andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse, når vi ser på det længere sigt. Andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse er således øget statistisk signifikant mere i 2011-2013, set i forhold til 2006 (referenceåret) i de boligafdelinger, der modtog tilsagn om huslejestøtte i 2007-2009, set i forhold til kontrolområderne. Dette stemmer dog godt overens med de effekter, vi fandt på baggrund af de boligsociale indsatser ovenfor, og idet vi ikke umiddelbart kan adskille de to typer af effekter fra hinanden, kan vi ikke være sikre på, at disse resultater ikke til en vis grad er drevet af netop effekten af de boligsociale indsatser.

OPSAMLING

I dette kapitel har vi undersøgt, om de boligsociale indsatser og huslejestøtte har haft en række (positive) effekter på beboersammensætningen i de udsatte boligområder. Vi har undersøgt dette på kort sigt ved at sammenligne udviklingen i beboersammensætningen i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, med de boligafdelinger, der først modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010 (effektmåling 1). Derudover har vi undersøgt det på kort og længere sigt ved at sammenligne udviklingen i beboersammensætningen i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, med tilnærmedesvis sammenlignelige, almene boligafdelinger uden en helhedsplan, fundet via matching (effektmåling 2).

Hovedresultaterne i dette kapitel er:

HOVEDRESULTATER

- De boligsociale indsatser, der er blevet givet i forbindelse med helhedsplanerne under 2006-2010-puljen, har på nogle punkter rykket ved beboersammensætningen på kort sigt. Det ser vi, når vi i effektmåling 1 sammenligner udviklingen i beboersammensætningen i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, med de boligafdelinger, der først modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010.
- Med hensyn til andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse, finder vi således en positiv effekt i både 2008 og 2009 i effektmåling 1.
- Også andelen af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere blandt beboerne i alderen 18-64 år udviser en positiv effekt i den forstand, at denne andel er blevet relativt mindre i både 2008 og 2009 i effektmåling 1.
- Vi finder også, at andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse er blevet større i 2009 i effektmåling 1.
- Når vi i effektmåling 2 undersøger de boligsociale indsatseres effekter på beboersammensætningen på længere sigt, finder vi en sen og svagt positiv effekt i den forstand, at andelen af dagpenge- og kon-

tanthjælpsmodtagere er blevet relativt mindre i 2013 set i forhold til 2006 i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, sammenlignet med kontrolområderne (tilnærmelsesvist sammenlignelige almene boligafdelinger uden en helhedsplan, fundet via matching). Vi finder dog ingen effekt, når vi sammenligner de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med anden bevillingsrunde i 2008, med kontrolområderne.

- Vi finder samtidig, at andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse er steget relativt mere i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, sammenlignet med kontrolområderne i effektmåling 2, i hele perioden 2009-2013.
- Vi finder ingen effekter af huslejestøtte på beboersammensætningen, hverken på kort eller længere sigt, med undtagelse af andelen af beboere med ikke-vestlig oprindelse, men denne effekt kan meget vel være drevet af effekten fra de boligsociale indsatser.

På baggrund af resultaterne må vi konkludere, at vi ikke kan sige noget entydigt om effekterne af de boligsociale indsatser på beboersammensætningen, idet de til dels afhænger af typen af effektmåling. Det kommer særligt til udtryk, når vi ser på beboernes arbejdsmarkedstilknytning, målt ved andelen af beboere (18-64 år), der henholdsvis er i beskæftigelse og er dagpenge-/kontanthjælpsmodtagere. De substantielt set positive effekter, som vi finder på kort sigt, er ikke robuste over for et alternativt valg af kontrolgruppe og dermed usikre. Med hensyn til huslejestøtte er det mere entydigt, at vi ikke finder nogen effekter.

Det er imidlertid væsentligt at tage et vist forbehold for de ovenstående (og i nogle tilfælde udeblevne) effekter/resultater af flere årsager. Det gælder særligt for effektevalueringen af huslejestøtte, at vi ikke måler de rene effekter, da huslejestøtte som oftest er blevet givet samtidig med en boligsocial bevilling (i nogle tilfælde, men mindre hyppigt, er der modsat blevet givet en boligsocial bevilling i forbindelse med huslejestøtte). Derudover findes der, som også tidligere nævnt, flere andre væsentlige måder at reducere stigninger i huslejen på i de almene boligafdelinger – støttemuligheder, som vi ikke har haft mulighed for at kontrollere for i vores analyser af huslejestøtte. Analyserne af effekterne af huslejestøtte lider derudover under at tage udgangspunkt i et ganske lille datagrundlag,

hvilket i sig selv vanskeliggør muligheden for at finde statistisk signifikante effekter.

EFFEKTER PÅ BEBOERNES LIVSSITUATION – SOCIOØKONOMISKE FORHOLD

Foruden målsætningen om at skabe en mere balanceret beboersammensætning i de berørte områder, en målsætning vi evaluerede virkningerne på i forrige kapitel, indeholdt Landsbyggefondens 2006-2010-pulje andre målsætninger, nemlig at øge tilknytningen til arbejdsmarkedet blandt boligområdets beboere samt at mindske risikoen for, at børn og unge i de udsatte boligområder fastholdes i en negativ spiral, fx ved at mindske deres risiko for at ende i kriminalitet. I dette kapitel evaluerer vi derfor helhedsplanernes betydning for beboernes tilknytning til arbejdsmarkedet og deres sandsynlighed for at være blevet henholdsvis sigtet og dømt for ét eller flere forskellige kriminelle forhold.

Til forskel fra forrige kapitel er genstanden for analyserne i dette kapitel altså ikke et gennemsnit for individerne, summeret til boligafdelingsniveau, men de enkelte individer inden for de berørte boligområder (boligafdelinger). Derudover er analyserne, som beskrevet i kapitel 2, afgrænset til alene at omfatte de individer, der har boet i en boligafdeling i enten indsatsgruppen eller kontrolgruppen i *alle* år inden for analyseperioden (2004-2009 i forbindelse med effektmåling 1 og 2004-2013 i forbindelse med effektmåling 2, jf. kapitel 2). Dette har vi gjort med henblik på at få størst mulig sikkerhed for, at individerne i indsatsgruppen rent

faktisk har været i berøring med indsatserne i hele indsatsperioden³⁶ (og individerne i kontrolgruppen modsat *ikke* har været i berøring med indsatserne i hele indsatsperioden), når vi måler effekterne af de boligsociale indsatser på individniveau. Vi undgår således situationer, hvor de beboere, vi ønsker at måle effekter for, ikke nødvendigvis har været udsat for indsatsen i hele indsatsperioden på grund af til- og fraflytning (til- og fraflyttere undersøges i kapitel 5). Til gengæld har vi hermed indsnævret analysepopulationen til en delmængde af samtlige de beboere, der har boet i de berørte områder på ét eller andet tidspunkt inden for vores analyseperiode. Førstnævnte beboere kan meget vel adskille sig fra de beboere, der er flyttet ind og/eller ud af de berørte boligområder i løbet af analyseperioden. Man kan således forestille sig, at det er en særligt selekteret gruppe, der bliver boende i de udsatte boligområder over tid, og de er i den forstand ikke nødvendigvis repræsentative for samtlige de personer, der i kortere eller længere tid har boet/bor i disse boligområder.

Som beskrevet i kapitel 1 er helhedsplanerne kendetegnet ved en helhedsorienteret og bredspektret områdebaseret indsats, bestående af otte overordnede indsatsområder/temaer, inden for hvilke en række konkrete aktiviteter er udmøntet. Som nævnt betyder dette, at det er relevant at evaluere effekterne af helhedsplanerne på en bred vifte af udfaldsmål. I dette kapitel undersøger vi, om de boligsociale indsatser i gennemsnit har haft en effekt på beboernes sandsynlighed for at befinde sig henholdsvis på og i nærheden af arbejdsmarkedet, deres indkomstniveau samt deres sandsynlighed for at være blevet henholdsvis sigtet og dømt for ét eller flere kriminelle forhold. Konkret evaluerer vi effekterne på baggrund af følgende, udvalgte udfaldsmål³⁷:

- Den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en beboer (18-64 år) er i beskæftigelse
- Den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en beboer (18-64 år) er dagpenge- eller kontanthjælpsmodtager
- Det gennemsnitlige niveau for en beboers (18-64 år) årlige disponible indkomst
- Den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en beboer (15-29 år) i løbet af det seneste år er blevet sigtet for en forbrydelse, herunder

---

36. Som nævnt i kapitel 2 ved vi ikke præcis, hvilke og hvor mange af individerne i indsatsgruppen der rent faktisk har deltaget i én eller flere af de konkrete aktiviteter, som de boligsociale indsatser har udmøntet sig i i de berørte boligområder.

37. De nærmere definitioner af udfaldsmålene fremgår af kapitel 2.

specifikt for henholdsvis en ejendomsforbrydelse, en seksual- eller voldsforbrydelse, en færdselslovsforbrydelse eller en særlovsforbrydelse

- Den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en beboer (15-29 år) i løbet af det seneste år er blevet dømt for en forbrydelse.

Vi undersøger med andre ord effekterne af, at der har været en bolig-social indsats på ovennævnte udfaldsmål. Som vi også beskrev i kapitel 3, fremgår det imidlertid af spørgeskemaundersøgelsen fra foråret 2013 blandt projektlederne for helhedsplanerne, at der som oftest har været igangsat aktiviteter inden for flere, eller hovedparten, af de overordnede indsatsområder i en given helhedsplan, hvorfor vi i dette kapitel, ligesom i det forrige, evaluerer effekterne af indsatserne samlet set. Det betyder, at en eventuel funden effekt på ét eller flere af udfaldsmålene må opfattes som en samlet effekt af den eller de indsatser, der har været sat i værk i de pågældende helhedsplaner, selvom der, som nævnt i kapitel 3, i princippet kan være/have været forskel på effekten (med hensyn til retning og styrke) af de enkelte aktiviteter. I en række robusthedsanalyser har vi imidlertid afgrænset analyserne af fx sandsynligheden for, at den enkelte beboer er i beskæftigelse, til kun at gælde de boligafdelinger, for hvilke vi fra spørgeskemaundersøgelsen blandt projektledere ved, at der i helhedsplanen har været igangsat aktiviteter under indsatsområdet ”beskæftigelse og uddannelse”. Vi afrapporterer imidlertid i det følgende som hovedregel ikke resultaterne heraf, da en sådan afgrænsning ikke har medført afgørende anderledes konklusioner. Derudover er der en mindre usikkerhed i, at spørgeskemadataene er ufuldstændige.

Når vi i det følgende præsenterer analyseresultaterne, deler vi dem op i effekter på kort sigt og effekter på længere sigt på samme måde som i kapitel 3. Vi måler igen de kortsigtede effekter ved at danne en indsatsgruppe, bestående af boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde, samt en kontrolgruppe, bestående af boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde (effektmåling 1), og vi måler igen de effekter på længere sigt ved at danne kontrolgrupper på baggrund af matching (effektmåling 2). Matching kræver, som nævnt i kapitel 2, blandt andet, at det er muligt at matche på alle de forhold, der både kunne tænkes at indvirke på, om man befinder sig i indsatsgruppen, og som samtidig påvirker et givet udfaldsmål. Til trods for, at vi har haft mulig-

hed for at matche på en lang række individbaserede karakteristika, fremgik det af kapitel 2, at det ikke helt er lykkedes at balancere kontrolgruppen med indsatsgruppen på alle disse karakteristika i perioden umiddelbart før indsatsstart. Det gælder blandt andet nogle af de karakteristika for arbejdsmarkedstilknytning, som vi anvender som udfaldsmål på et senere tidspunkt inden for analyseperioden (efter indsatsstart). Dette er problematisk, og vi vender tilbage til det, når vi i de følgende afsnit viser og fortolker resultaterne (og eventuelle uoverensstemmelser heri) på baggrund af de to typer af effektmålinger, særligt med hensyn til arbejdsmarkedstilknytningen.

Efter dannelsen af kontrolgrupper har vi anvendt en kaldt ”Difference-in-Differences” (DiD)-model til at sammenligne udviklingen i en række udfaldsmål på baggrund af før- og eftermålinger for henholdsvis indsatsgruppen og kontrolgruppen, for herigennem at kunne måle de eventuelle effekter af indsatserne, jf. kapitel 2.

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ ARBEJDSMARKEDSTILKNYTNINGEN OG INDKOMSTNIVEAUET

I dette afsnit undersøger vi individeffekterne af de boligsociale indsatser på en række udfaldsmål vedrørende arbejdsmarkedstilknytning og indkomst, nemlig:

- Sandsynligheden for, at en beboer (18-64 år) er i beskæftigelse
- Sandsynligheden for, at en beboer (18-64 år) er dagpenge- eller kontanthjælpsmodtager
- Den gennemsnitlige årlige disponible indkomst for en beboer (18-64 år).

Vi undersøger først effekterne på kort sigt ved at vise resultaterne fra effektmåling 1, hvor vi, som nævnt, sammenligner udviklingen mellem individerne i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007 (indsatsgruppen), og individerne i de boligafdelinger, der først modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010 (kontrolgruppen).

De følgende tabeller skal læses på tilsvarende vis som i kapitel 3. Interaktionsvariablene ”Indsatsgruppen× 2004” – ”Indsatsgruppen ×

2009” viser, om udviklingen i et givent udfaldsmål adskiller sig mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen. Resultatet for selve variabelen for, om der er tale om indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen), og variablene for hvert enkelt år, der angiver tidstrenden/konjunkturerne, har vi af plads- og overskuelighedshensyn udeladt i de følgende tabeller, ligesom vi heller ikke viser resultaterne for baggrundsvariablene. Et eksempel, hvor resultatet for samtlige variable i analyserne er vist, vil dog fremgå af en bilags-tabel til dette kapitel.

Vi anvender 2006 som referenceår i analyserne. Interaktionsvariablene ”Indsatsgruppe $\times$ 2004” og ”Indsatsgruppe $\times$ 2005” angiver således forskellen i udviklingen mellem indsats- og kontrolgruppen i perioden før indsatsstart, det vil sige, at de måler, om ”common trends”-forudsætningen er opfyldt, jf. kapitel 2. Interaktionsvariablene ”Indsatsgruppe $\times$ 2008” og ”Indsatsgruppe $\times$ 2009” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen efter indsatsstart, mens variabelen ”Indsatsgruppe $\times$ 2007” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen under indsatsernes opstartsfasen. Når vi evaluerer effekterne af de boligsociale indsatser, er det derfor estimaterne for ”Indsatsgruppe $\times$ 2008” og ”Indsatsgruppe $\times$ 2009”, der er de interessante (angivet med **fed** skrift i tabellerne).

Det fremgår af tabel 4.1, at de boligsociale indsatser tilsyneladende har haft en positiv effekt på sandsynligheden for, at en beboer (18-64 år) er i beskæftigelse i 2009. Tabellen viser således, at sandsynligheden for at være i beskæftigelse i forhold til 2006 (referenceåret) med statistisk sikkerhed er øget med hele 9,0 procentpoint i 2009 (estimatet for ”indsatsgruppe $\times$ 2009”) blandt beboerne i indsatsgruppen i forhold til beboerne i kontrolgruppen. Tabellen viser dog samtidig, at ”common trends”-forudsætningen ikke er opfyldt (estimatet for ”indsatsgruppe $\times$ 2005” er således positivt og statistisk signifikant). I forhold til 2006 var sandsynligheden for at være i beskæftigelse i 2005 5,4 procentpoint større blandt beboerne i indsatsgruppen, sammenlignet med beboerne i kontrolgruppen. Det betyder omvendt, at sandsynligheden for, at en beboer var i beskæftigelse, blev statistisk signifikant mindre mellem 2005 og 2006 i indsatsgruppen, sammenlignet med kontrolgruppen. Til trods for dette finder vi alligevel en positiv effekt i 2009. Havde udviklingen været ens i indsatsgruppen og kontrolgruppen op til indsatsstart, kan det således

ikke udelukkes, at den positive effekt kunne have været stærkere end den, der fremgår af tabel 4.1.³⁸

Indskrænker vi indsatsgruppen til alene at omfatte individerne i de boligafdelinger, der er omfattet af en helhedsplan, hvor der, ifølge spørgeskemaundersøgelsen blandt projektledere, har været igangsat aktiviteter under indsatsområdet ”beskæftigelse og uddannelse”, finder vi en stærkere positiv effekt i 2009 (ej vist). ”Common trends”-forudsætningen holder heller ikke her, men forskellen i udviklingen op til indsatsstart kan igen give anledning til spekulation om, hvorvidt dette kunne sløre for en reelt endnu stærkere beskæftigelseseffekt i positiv forstand.

TABEL 4.1

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for sandsynligheden for, at en beboer i en boligafdeling (18-64 år) er i beskæftigelse. 2004-2009. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsgruppe × 2004	0,052
Indsatsgruppe × 2005	0,054 *
Indsatsgruppe × 2006 (reference)	--
Indsatsgruppe × 2007	0,008
Indsatsgruppe 2008	0,026
Indsatsgruppe	0,090 *

Anm.: Beregningsgrundlag: 34.460 individer i indsatsgruppen og 6.169 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, årlig disponibel indkomst, antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge, sigtet for hhv. ejendomsforbrydelse, seksual- og voldsforbrydelse, færdselslovsforbrydelse og særlovsforbrydelse samt geografisk region.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

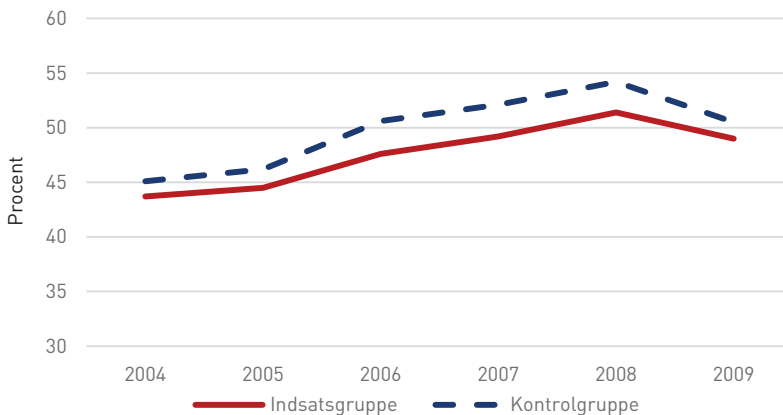
Vi kan illustrere den positive beskæftigelseseffekt i følgende figur 4.1. Figuren viser andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse, i henholdsvis indsatsgruppen og kontrolgruppen i perioden 2004-2009. I modsætning til i effektmålingen er der i figuren ikke kontrolleret for en

³⁸ I bilagstabel B2.2 er tabel 4.1 vist inklusive dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år samt baggrundsvariable, som af overskueligheds- og pladshensyn er udeladt af denne og de øvrige tabeller i nærværende kapitel.

række baggrundsfaktorer, hvorfor udviklingen i figuren ikke helt svarer til udviklingen i tabel 4.1. Det er imidlertid stadig muligt at se af figuren, at beskæftigelsen udviklede sig mere positivt lige op til indsatsstart, det vil sige mellem 2005 og 2006, i kontrolgruppen, sammenlignet med indsatsgruppen, mens det generelle fald i beskæftigelsen mellem 2008 og 2009 omvendt var mindre for indsatsgruppen end for kontrolgruppen i overensstemmelse med den positive effekt, vi fandt i tabel 4.1.

FIGUR 4.1

Andelen af beboere i boligafdeling i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 34.460 individer i indsatsgruppen og 6.169 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Vi undersøger dernæst de boligsociale indsatsers effekt på sandsynligheden for, at en beboer (18-64 år) er på dagpenge eller på kontanthjælp. Her finder vi ikke, at der har været en effekt på kort sigt (estimatet for ”indsatsgruppe × 2008” og ”indsatsgruppe × 2009” er således begge insignifikante), jf. tabel 4.2.

Samtidig ser vi, at ”common trends”-forudsætningen ikke er opfyldt (estimatet for ”indsatsgruppe × 2004” og estimatet for ”indsatsgruppe × 2005” er således begge negative og statistisk signifikante). I forhold til 2006 var sandsynligheden for at være på dagpenge eller på kontanthjælp således mindre i både 2004 og 2005 blandt beboerne i indsatsgruppen, sammenlignet med beboerne i kontrolgruppen. Dette er

ensbetydende med, at sandsynligheden for, at en beboer var på dagpenge eller på kontanthjælp, blev statistisk signifikant større mellem 2004/2005 og 2006 i indsatsgruppen set i forhold til kontrolgruppen. Havde udviklingen været ens i indsatsgruppen og kontrolgruppen umiddelbart før indsatsstart, kan det derfor ikke udelukkes, at vi havde fundet en substantielt set positiv effekt i tabel 4.2 i den forstand, at sandsynligheden for at være på dagpenge eller på kontanthjælp var blevet statistisk signifikant mindre i indsatsgruppen i forhold til kontrolgruppen.

TABEL 4.2

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for sandsynligheden for at en beboer i en boligafdeling (18-64 år) er på dagpenge eller på kontanthjælp. 2004-2009. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsgruppe × 2004	-0,101 *
Indsatsgruppe × 2005	-0,097 *
Indsatsgruppe × 2006 (reference)	--
Indsatsgruppe × 2007	0,036
Indsatsgruppe × 2008	0,041
Indsatsgruppe × 2009	-0,079

Anm.: Beregningsgrundlag: 34.460 individer i indsatsgruppen og 6.169 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, årlig disponibel indkomst, antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge, sigtet for hhv. ejendomsforbrydelse, seksual- og voldsforbrydelse, færdselslovsforbrydelse og særlovsforbrydelse samt geografisk region.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

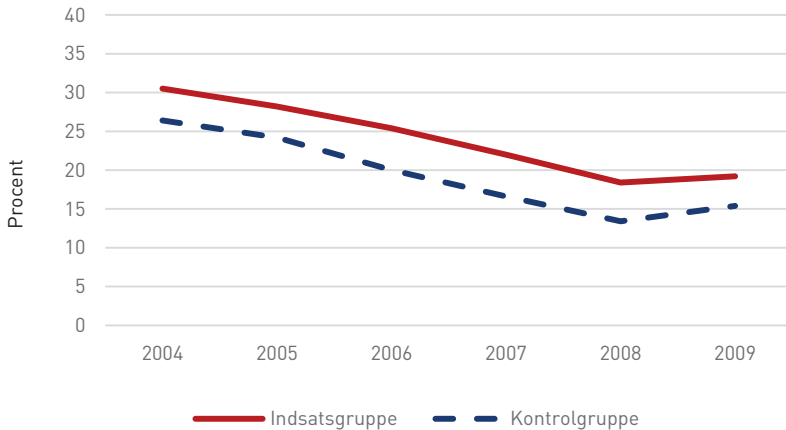
Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Figur 4.2 illustrerer andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, i henholdsvis indsats- og kontrolgruppen i perioden 2004-2009. Det er umiddelbart svært at se ud af figuren (hvor der i modsætning til i effektmålingen ikke er kontrolleret for en række baggrunds faktorer), at udviklingen mellem de to grupper skulle være forskellig før indsatsstart. Derimod ser det ud til, at andelen af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere steg lidt mere i kontrolgruppen end i indsatsgruppen mellem 2008 og 2009, hvilket kan indikere en svag effekt i positiv forstand.

FIGUR 4.2

Andelen af beboere i boligafdelinger i alderen 18-64 år, der er på dagpenge eller på kontanthjælp. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 34.460 individer i indsatsgruppen og 6.169 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Når vi indskrænker indsatsgruppen til alene at omfatte individerne i de boligafdelinger, der er omfattet af en helhedsplan, hvor der ifølge spørgeskemaundersøgelsen blandt projektledere har været igangsat aktiviteter under indsatsområdet ”beskæftigelse og uddannelse”, finder vi en substantielt set positiv effekt i 2009 (ej vist). Heller ikke her holder ”common trends”-forudsætningen, men igen giver forskellen i udviklingen op til indsatsstart anledning til spekulation om, hvorvidt der kunne have været fundet en endnu stærkere effekt i positiv forstand, hvis udviklingen havde været ens op til indsatsstart.

Ser vi derimod på den årlige disponible indkomst, finder vi, til trods for disse tegn på en positiv beskæftigelseseffekt, ingen effekt af de boligsociale indsatser på indkomsten (estimatet for ”indsatsgruppe × 2008” og estimatet for ”indsatsgruppe × 2009” er således begge insignifikante), jf. tabel 4.3. ”Common trends”-forudsætningen er opfyldt (estimatet for ”indsatsgruppe × 2004” og estimatet for ”indsatsgruppe × 2005” er således også begge insignifikante).

TABEL 4.3

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for den årlige disponible indkomst i 1.000 dkr. (basisår = 2006) for en beboer i en boligafdeling (18-64 år). 2004-2009. Regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsgruppe × 2004	192
Indsatsgruppe × 2005	-64
Indsatsgruppe × 2006 (reference)	--
Indsatsgruppe × 2007	-272
Indsatsgruppe × 2008	-404
Indsatsgruppe × 2009	-744

Anm.: Beregningsgrundlag: 34.460 individer i indsatsgruppen og 6.169 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, en række dummyer for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/kontanthjælp, uden for arbejdsmarkedet), antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge, sigtet for hhv. ejendomsforbrydelse, seksual- og voldsforbrydelse, færdselslovsforbrydelse og særlovsforbrydelse samt geografisk region.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Vi undersøger efterfølgende effekterne af de boligsociale indsatser på længere sigt ved anvendelse af effektmåling 2. De følgende tabeller skal læses som i kapitel 3. I analyserne af effekten for individerne i boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i 1. bevillingsrunde, anvender vi 2006 som referenceår. Ligesom ved effektmåling 1 er det interaktionsvariablene ('Indsatsgruppe × 2004' – 'Indsatsgruppe × 2013'), der er de interessante, idet det er dem, der viser, om udviklingen i et givent udfaldsmål adskiller sig mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen (tilnærmelsesvist sammenlignelige beboere i almene boligafdelinger uden en helhedsplan, fundet via matching). Vi viser således hverken variablen for, om der er tale om indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen), eller variablene for hvert enkelt år, der angiver tidstrenden/konjunkturerne, ligesom vi heller ikke viser analyseresultaterne for baggrundsvariablene. Interaktionsvariablene "Indsatsgruppe × 2004" og "Indsatsgruppe × 2005" angiver forskellen i udviklingen mellem indsats- og kontrolgruppen i perioden før indsatsstart, det vil sige, at de måler, om "common trends"-forudsætningen er opfyldt, jf. kapitel 2. Interaktionsvariablene "Indsatsgruppe × 2008" –

”Indsatsgruppe $\times$ 2013” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen efter indsatsstart, mens variabelen ”Indsatsgruppe $\times$ 2007” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen under indsatsernes opstartsfasen. Når vi evaluerer effekterne af de boligsociale indsatser, er det derfor estimaterne for ”Indsatsgruppe $\times$ 2008” – ”Indsatsgruppe $\times$ 2013”, der er de interessante (angivet med **fed** skrift i tabellerne).

I analyserne af effekten for individerne i boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i 2. bevillingsrunde, anvender vi i stedet 2007 som referenceår. Interaktionsvariablene ”Indsatsgruppe $\times$ 2004” – ”Indsatsgruppe $\times$ 2006” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen i perioden før indsatsstart, det vil sige, at de måler, om ”common trends”-forudsætningen er opfyldt. Interaktionsvariablene ”Indsatsgruppe $\times$ 2009” – ”Indsatsgruppe $\times$ 2013” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen efter indsatsstart, mens variabelen ”Indsatsgruppe $\times$ 2008” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen under indsatsernes opstartsfasen. Når vi evaluerer effekterne af de boligsociale indsatser, er det derfor estimaterne for ”Indsatsgruppe $\times$ 2009” – ”Indsatsgruppe $\times$ 2013”, der er de interessante (angivet med **fed** skrift i tabellerne).

Vi viste i kapitel 2, at matchingen på individniveau ikke var optimal, når det drejer sig om karakteristika vedrørende arbejdsmarkedstilknæytningen. Som vi ser i tabel 4.4, er ”common trends”-forudsætningen da heller ikke opfyldt, særligt når vi sammenligner individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 1. bevillingsrunde, med individerne i deres kontrolgruppe (estimatet for ”indsatsgruppe $\times$ 2004” og estimatet for ”indsatsgruppe $\times$ 2005” er således begge positive og statistisk signifikante). I forhold til 2006 var sandsynligheden for at være i beskæftigelse i 2004 og 2005 henholdsvis 5,8 og 10,1 procentpoint større blandt beboerne i indsatsgruppen, sammenlignet med beboerne i kontrolgruppen. Beskæftigelsesudviklingen var med andre ord dårligere i indsatsgruppen end i kontrolgruppen op til indsatsstart. Det er derfor ikke umiddelbart overraskende, at vi af tabellen kan aflæse en negativ effekt på beskæftigelsen, også efter indsatsstart (2008-2011). Den negative effekt klinger dog af i 2012 og 2013.

TABEL 4.4

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort og længere sigt for sandsynligheden for, at en beboer i en boligafdeling (18-64 år) er i beskæftigelse. 2004-2013. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Bevilling 1. runde	Bevilling 2. runde
	Estimat	Estimat
<i>Interaktioner</i>		
Indsatsgruppe × 2004	0,058 **	0,095 **
Indsatsgruppe × 2005	0,101 ***	0,061 *
Indsatsgruppe × 2006 (1. runde-reference)	--	0,024
Indsatsgruppe × 2007 (2. runde-reference)	-0,050 **	--
Indsatsgruppe × 2008	-0,053 *	0,046 *
Indsatsgruppe × 2009	-0,048 *	0,069 **
Indsatsgruppe × 2010	-0,050 *	0,060 *
Indsatsgruppe × 2011	-0,059 *	0,080 **
Indsatsgruppe × 2012	-0,033	0,066 *
Indsatsgruppe × 2013	-0,049	0,053

Anm.: Beregningsgrundlag 1. bevillingsrunde: 37.618 individer i indsatsgruppen og 27.515 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Beregningsgrundlag 2. bevillingsrunde: 16.243 individer i indsatsgruppen og 14.593 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, årlig disponibel indkomst, antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge, sigtet for hhv. ejendomsforbrydelse, seksual- og voldsforbrydelse, færdselslovsforbrydelse og særlovsforbrydelse samt geografisk region.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Med hensyn til individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 2. bevillingsrunde, ser vi på tilsvarende vis, at sandsynligheden for at være i beskæftigelse blev statistisk signifikant mindre mellem 2004/2005 og 2006 i indsatsgruppen, set i forhold til kontrolgruppen (estimatet for ”indsatsgruppe × 2004” og for ”indsatsgruppe × 2005” er således positivt og statistisk signifikant). Alligevel kan vi observere en positiv effekt på beskæftigelsen efter indsatsstart (2009-2012). På baggrund af disse ”common trends”-forudsætningsbrud, der synes at stemme overens med, at matchingen på individniveau ikke var helt optimal vedrørende arbejdsmarkedstilknnytning, må vi tage et vist forbehold for disse resultater.

Når vi undersøger de boligsociale indsatsers effekt på sandsynligheden for, at en beboer (18-64 år) er på dagpenge eller på kontanthjælp på længere sigt, finder vi for individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 1. bevillingsrunde, en kortsigtet, men også kun kortvarig, substantielt set negativ effekt (ej vist). Med andre ord er den gennemsnitlige sandsynlighed for at være på dagpenge eller på kontanthjælp blevet større for indsatsgruppen, sammenlignet med kontrolgruppen, men kun i det første år efter indsatsstart (2008), og dette skal ses i forlængelse af, at udviklingen allerede så dårligere ud for indsatsgruppen op til indsatsstart ("common trends"-forudsætningen holder således ikke for 2005). Når vi undersøger individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 2. bevillingsrunde, finder vi ingen effekt, og her er "common trends"-forudsætningen opfyldt (ej vist).

Med hensyn til den årlige disponible indkomst finder vi, ligesom tilfældet var i effektmåling 1, ingen effekt på kort sigt og heller ingen effekt på længere sigt (ej vist).

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ KRIMINALITETSTILBØJELIGHEDEN

I dette afsnit undersøger vi effekterne af en anden af målsætningerne bag 2006-2010-puljen, nemlig ønsket om at mindske risikoen for, at børn og unge i de udsatte boligområder fastholdes i en negativ spiral. Vi ser her mere specifikt på deres risiko for at ende i kriminalitet, målt ved deres sandsynlighed for henholdsvis at være blevet sigtet for ét eller flere forskellige kriminelle forhold og at være blevet dømt for et kriminelt forhold (uanset typen). Vi fokuserer på gruppen af unge beboere i alderen 15-29 år.

Først ser vi på et samlet mål for, om en ung beboer i løbet af det seneste år er blevet sigtet for et kriminelt forhold, uanset typen, jf. tabel 4.5. Af tabellen finder vi ingen effekt af de boligsociale indsatser på sandsynligheden for, at en ung beboer (15-29 år) er blevet sigtet for et kriminelt forhold, uanset typen (estimatet for "indsatsgruppe × 2008" og estimatet for "indsatsgruppe × 2009" er således begge insignifikante), jf. tabel 4.5. "Common trends"-forudsætningen er opfyldt (estimatet

for ”indsatsgruppe × 2004” og estimatet for ”indsatsgruppe × 2005” er således begge insignifikante).

TABEL 4.5

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for sandsynligheden for at en beboer i en boligafdeling (15-29 år) er blevet sigtet for et kriminelt forhold, 2004-2009. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsgruppe × 2004	0,107
Indsatsgruppe × 2005	0,080
Indsatsgruppe × 2006 (reference)	--
Indsatsgruppe × 2007	-0,104
Indsatsgruppe × 2008	-0,045
Indsatsgruppe × 2009	-0,028

Anm.: Beregningsgrundlag: 7.071 individer i indsatsgruppen og 1.106 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår. Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, en række dummys for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/kontanthjælp, uden for arbejdsmarkedet), antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge samt geografisk region. Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau. Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

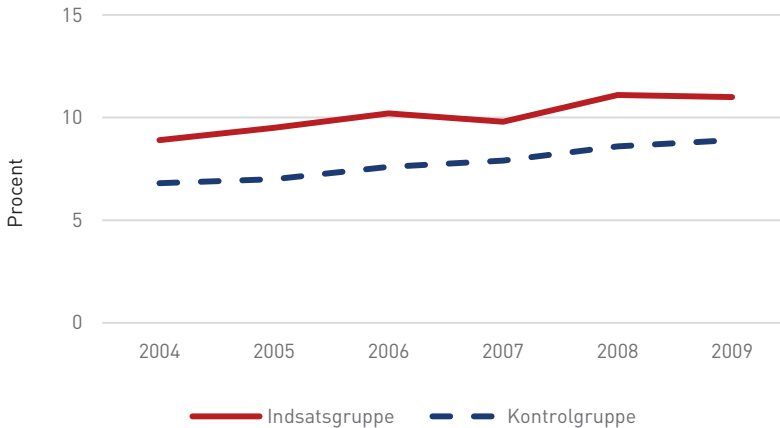
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Andelen af beboere i alderen 15-29 år, der er blevet sigtet for et kriminelt forhold, uanset typen, i henholdsvis indsatsgruppen og kontrolgruppen i perioden 2004-2009, fremgår af figur 4.3.

Figuren (uden kontrol for baggrundsvariable) viser dels, at andelen af unge beboere med en sigtelse igennem hele undersøgelsesperioden er større i indsatsgruppen end i kontrolgruppen, dels at der overordnet set er en parallel trend mellem de to grupper, men med et dyk i 2007 i sandsynligheden for at være blevet sigtet blandt de unge beboere i indsatsgruppen. Dette dyk fremgår også af tabel 4.5, hvor estimatet for ”indsatsgruppe × 2007” er det mest negative, men det er imidlertid ikke statistisk signifikant.

FIGUR 4.3

Andelen af beboere i boligafdelinger i alderen 15-29 år, der er blevet sigtet for et kriminelt forhold. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 7.071 individer i indsatsgruppen og 1.106 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Vi finder heller ingen effekter af de boligsociale indsatser, når vi specifikt ser på sandsynligheden for, at en ung beboer er blevet sigtet for henholdsvis en ejendomsforbrydelse, en seksual- eller voldsforbrydelse, en færdselslovsforbrydelse eller en særlovsforbrydelse (ej vist).

Da en del sigtelser for kriminelle forhold frafaldes, og ikke alle domsafsigelser medfører en reel dom, har vi også set på, hvorvidt de boligsociale indsatser har haft kortsigtede effekter på sandsynligheden for at blive dømt for et kriminelt forhold. Vi har dels undersøgt, hvorvidt der har været en effekt på sandsynligheden for, at en ung beboer er blevet dømt, det vil sige har fået en ubetinget straf, en betinget straf eller en bødestraf, dels mere specifikt på, hvorvidt de boligsociale indsatser har haft en effekt på sandsynligheden for at blive idømt en ubetinget straf – i begge tilfælde uanset hvilket kriminelt forhold det drejer sig om.³⁹ Vi finder, på linje med sandsynligheden for, at en ung beboer er blevet sigtet, ingen kortsigtede effekter på sandsynligheden for, at en ung beboer

39. Da antallet af domme er noget lavere end antallet af sigtelser, har vi ikke set på domme for specifikke kriminelle forhold, fx domme for volds- og seksualforbrydelser, som vi har gjort med hensyn til sigtelser.

er blevet dømt, herunder heller ikke specifikt for at være blevet idømt en ubetinget straf (ej vist).

TABEL 4.6

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort og længevarende sigt for sandsynligheden for, at en beboer i en boligafdeling (15-29 år) er blevet sigtet for et kriminelt forhold, uanset typen. 2004-2013. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Bevilling 1. runde	Bevilling 2. runde
	Estimat	Estimat
<i>Interaktioner</i>		
Indsatsgruppe × 2004	0,050	-0,133
Indsatsgruppe × 2005	-0,010	0,015
Indsatsgruppe × 2006 (1. runde-reference)	--	-0,340
Indsatsgruppe × 2007 (2. runde-reference)	0,210	--
Indsatsgruppe × 2008	0,175	0,254
Indsatsgruppe × 2009	0,112	0,191
Indsatsgruppe × 2010	0,154	0,040
Indsatsgruppe × 2011	0,214	0,023
Indsatsgruppe × 2012	0,356 **	-0,091
Indsatsgruppe × 2013	0,163	0,122

Anm.: Beregningsgrundlag 1. bevillingsrunde: 5.857 individer i indsatsgruppen og 4.239 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Beregningsgrundlag 2. bevillingsrunde: 1.904 individer i indsatsgruppen og 1.979 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, en række dummies for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/kontanthjælp, uden for arbejdsmarkedet), årlig disponibel indkomst, antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge samt geografisk region.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Når vi undersøger effekterne på længere sigt, finder vi, at sandsynligheden for, at en ung beboer i løbet af det seneste år er blevet sigtet for et kriminelt forhold, uanset typen, ikke er statistisk signifikant forskelligt mellem de unge beboere i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 1. bevillingsrunde og individerne i deres kontrolgruppe. En undtagelse er 2012, hvor sandsynligheden, set i forhold til referenceåret (2006), imod forventningen er statistisk signifikant større

blandt unge beboere i indsatsgruppen, sammenlignet med deres kontrolgruppe (estimatet for ”indsatsgruppe $\times$ 2012” er således positivt og statistisk signifikant), jf. tabel 4.6. Effekten er imidlertid forsvundet igen i 2013. Når vi sammenligner individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 2. bevillingsrunde, med individerne i deres kontrolgruppe, finder vi imidlertid ingen effekter på længere sigt på sandsynligheden for at være blevet sigtet.

Ser vi dernæst på en række forskellige sigtelseskategorier, det vil sige sandsynligheden for, at en ung beboer inden for det seneste år er blevet sigtet for henholdsvis en ejendomsforbrydelse, en seksual- eller voldsforbrydelse, en færdselslovsforbrydelse eller en særlovsforbrydelse, på længere sigt, finder vi som hovedregel ingen effekter (ej vist). I enkelte tilfælde finder vi dog effekter, men i så fald er det kun for et enkelt år for én eller flere af sigtelseskategorierne. Effekten er med andre ord ikke stabil over længere tid, men svinger fra år til år. En undtagelse er sandsynligheden for at være blevet sigtet for en ejendomsforbrydelse. Her finder vi, imod forventningen for de unge beboere i både de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 1. bevillingsrunde, og dem, der fik en sådan i 2. bevillingsrunde, en substantielt set negativ effekt i den forstand, at deres sandsynlighed for at være blevet sigtet for en ejendomsforbrydelse er øget statistisk signifikant i forhold til hver deres kontrolgruppe. Det gælder i hele perioden 2007-2013 for de unge beboere i 1. bevillingsrunde og i 2008-2009 og 2013 for de unge beboere i 2. bevillingsrunde (ej vist).

Vi finder overordnet set ingen effekter af de boligsociale indsatser på sandsynligheden for at være blevet dømt, herunder ingen effekter af specifikt at være blevet idømt en ubetinget straf (ej vist). Vi finder dog undtagelsesvist, at sandsynligheden for at have fået en dom, set i forhold til referenceåret (2006), er statistisk signifikant større i 2012 blandt unge beboere i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 1. bevillingsrunde, sammenlignet med deres kontrolgruppe, jf. tabel 4.7. Dette svarer til, at vi i tabel 4.6 ovenfor fandt en statistisk signifikant større sandsynlighed blandt disse beboere for at være blevet sigtet for et kriminelt forhold, uanset typen, i 2012. Ligesom i tabel 4.6 er effekten imidlertid forbigående.

TABEL 4.7

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort og længevarende sigt for sandsynligheden for, at en beboer i en boligafdeling (15-29 år) er blevet dømt for et kriminelt forhold. 2004-2013. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Bevilling 1. runde	Bevilling 2. runde
	Estimat	Estimat
<i>Interaktioner</i>		
Indsatsgruppe × 2004	-0,102	0,071
Indsatsgruppe × 2005	-0,062	0,267
Indsatsgruppe × 2006 (1. runde-reference)	---	0,063
Indsatsgruppe × 2007 (2. runde-reference)	0,008	--
Indsatsgruppe × 2008	0,331	-0,047
Indsatsgruppe × 2009	0,150	0,012
Indsatsgruppe × 2010	0,142	0,254
Indsatsgruppe × 2011	0,054	0,010
Indsatsgruppe × 2012	0,342 *	0,241
Indsatsgruppe × 2013	0,214	0,410

Anm.: Beregningsgrundlag 1. bevillingsrunde: 37.618 individer i indsatsgruppen og 27.515 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Beregningsgrundlag 2. bevillingsrunde: 16.243 individer i indsatsgruppen og 14.593 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, en række dummies for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/kontanthjælp, uden for arbejdsmarkedet), årlig disponibel indkomst, antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge samt geografisk region.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

OPSAMLING

I dette kapitel har vi set på effekterne af de boligsociale indsatser på beboernes livssituation ud fra en række socioøkonomiske forhold. Vi har, som i forrige kapitel 3, undersøgt dette på kort sigt ved at sammenligne udviklingen blandt beboerne i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, med beboerne i de boligafdelinger, der først modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010 (effektmåling 1). Derudover

har vi undersøgt det på kort og længere sigt ved at sammenligne udviklingen blandt beboerne i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, med tilnærmelsesvist sammenlignelige beboere i almene boligafdelinger uden en helhedsplan, fundet via matching (effektmåling 2). Udgangspunktet for analyserne er, i modsætning til forrige kapitel, personer og ikke boligafdelinger, og kun de personer, der gennem hele undersøgelsesperioden har været beboere i boligafdelinger i henholdsvis indsats- og kontrolgrupperne. Dermed har vi undersøgt selekterede grupper, der ikke nødvendigvis er repræsentative for samtlige beboere i boligområderne, og resultaterne er ikke nødvendigvis gældende for de personer, der er flyttet til og fra boligområdet i undersøgelsesperioden. Vi har gjort sådan for på bedst mulig vis at sikre os, at de personer, vi ønsker at måle effekter af de boligsociale indsatser for, også har været udsat for indsatsen i hele indsatsperioden.

Hovedresultaterne i dette kapitel er:

HOVEDRESULTATER

- De boligsociale indsatser, der er blevet givet i forbindelse med helhedsplanerne under 2006-2010-puljen, ser på nogle punkter ud til på kort sigt at have ændret på individernes arbejdsmarkedstilknytning i positiv retning. Dette stemmer godt overens med resultaterne fra kapitel 3 på beboersammensætningen.
- Med hensyn til sandsynligheden for, at en beboer (18-64 år) er i beskæftigelse, finder vi således en positiv effekt i 2009 i effektmåling 1.
- Når vi ser på sandsynligheden for, at en beboer (18-64 år) er dagpenge-/kontanthjælpsmodtager, finder vi noget, der kunne tyde på en positiv effekt i 2009 i effektmåling 1, men den er ikke statistisk signifikant.
- De positive effekter, hvad angår arbejdsmarkedstilknytning, har imidlertid ikke givet sig udslag i tilsvarende positive effekter med hensyn til den årlige disponible indkomst i effektmåling 1.
- Vi finder heller ingen kortsigtede effekter på kriminalitetstilbøjeligheden for unge beboere (15-29 år) i effektmåling 1 – hverken målt ved sandsynligheden for, at en beboer i løbet af det seneste år er blevet sigtet for én eller flere forskellige typer af kriminelle forhold eller blevet dømt for et kriminelt forhold.

- Hvad angår effekterne på kort og længere sigt af de boligsociale indsatser på individernes arbejdsmarkedstilknytning i forbindelse med effektmåling 2, er det vanskeligt at tegne et klart billede. Det skyldes ikke mindst, at udviklingen allerede inden indsatsstart var dårligere blandt individerne i indsatsgruppen, sammenlignet med individerne i kontrolgruppen, særligt hvad angår beskæftigelsesandsynligheden. Det ser ikke umiddelbart ud til, at udviklingen i denne trend er ændret efter indsatsstart for individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 1. bevillingsrunde. Derimod finder vi for individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 2. bevillingsrunde, en positiv beskæftigelseseffekt. En dårligere ”før”-udvikling i beskæftigelsesandsynligheden er blevet vendt til en bedre ”efter”-udvikling, sammenlignet med individerne i kontrolgruppen. Der bør dog tages et vist forbehold for dette resultat, da ”common trends”-forudsætningen således ikke er overholdt, hvilket kan skyldes ikke-optimalt matchede kontrolgrupper med hensyn til arbejdsmarkedskaraktistika.
- Vi finder ingen effekter på den årlige disponible indkomst i effektmåling 2.
- Med hensyn til kriminalitetstilbøjeligheden for unge beboere (15-29 år) finder vi i effektmåling 2 som hovedregel ingen effekter, hvilket er i overensstemmelse med analyserne på kort sigt. Både sandsynligheden for at være blevet sigtet for et kriminelt forhold, uanset typen, og sandsynligheden for at være blevet dømt for et kriminelt forhold, uanset typen, er større i 2012 for individerne i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med 1. bevillingsrunde, sammenlignet med deres kontrolgruppe, men effekten for både sigtelser og domme er forbigående. En undtagelse er sandsynligheden for at være blevet sigtet for en ejendomsforbrydelse, hvor vi, mod indsatsernes intention, finder en øget sandsynlighed af længere varighed, både for de unge beboere i de boligafdelinger, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med henholdsvis 1. og 2. bevillingsrunde.

Som tilfældet var for beboersammensætningen i forrige kapitel 3, kan vi på baggrund af resultaterne ikke konkludere noget entydigt om effekterne af de boligsociale indsatser på beboernes livssituation, målt ved en række socioøkonomiske forhold, idet de igen til dels afhænger af typen af

effektmåling. Det kommer også her særligt til udtryk, når vi ser på beboernes arbejdsmarkedstilknytning, målt ved den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en beboer (18-64 år) er henholdsvis i beskæftigelse og dagpenge-/kontanthjælpsmodtager. De substantielt set positive effekter, vi finder på kort sigt for individerne i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, viser sig ikke robuste over for et alternativt valg af kontrolgruppe i effektmåling 2. I effektmåling 2 finder vi således umiddelbart en negativ effekt på både kort og længere sigt, men da beskæftigelsesudviklingen også var dårligere i indsatsgruppen op til indsatsstart, kan vi reelt ikke sige noget om eventuelle beskæftigelsesmæssige effekter i effektmåling 2. For individerne i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med anden bevillingsrunde i 2008, finder vi derimod en positiv effekt på både kort og længere sigt, men heller ikke her er beskæftigelsesudviklingen ens i indsats- og kontrolgruppen op til indsatsstart. Som tidligere nævnt er det netop med hensyn til karakteristika vedrørende arbejdsmarkedstilknytning, at matchingen i forbindelse med effektmåling 2 ikke er lykkedes til fulde, hvilket gør, at netop disse resultater fra effektmåling 2 bør tages med et vist forbehold. Samlet set tegner der sig et blandet og dermed noget usikkert billede med hensyn til beskæftigelsesmæssige effekter af de boligsociale indsatser på beboernes livssituation. I dette kapitel med analyser på individniveau skal det nævnes som et særligt forbehold ved de ovenstående effekter/resultater, at vi, jf. problematikken beskrevet i kapitel 2, ikke har oplysninger om, hvilke/hvor stor en delmængde af beboere der rent faktisk har deltaget i de konkrete aktiviteter, som er blevet udmøntet i forbindelse med de boligsociale indsatser i hver enkelt helhedsplan. Vi har således ikke haft mulighed for at måle effekterne af de boligsociale indsatser på et særligt nøjagtigt datagrundlag, og vi kan derfor komme til at undervurdere de effekter, som vi rent faktisk finder.

EFFEKTER PÅ TIL- OG FRAFLYTTERE – SOCIOØKONOMISKE FORHOLD

Som beskrevet tidligere var en af målsætningerne med 2006-2010-puljen at skabe en mere balanceret beboersammensætning, herunder at tiltrække mere ressourcestærke beboere til boligområderne ved at gøre områderne mere attraktive. I den forstand er det interessant at undersøge, hvorvidt de boligsociale indsatser under 2006-2010-puljen har givet anledning til, at mere ressourcestærke personer flytter til boligområderne. Den primære genstand for analyserne i dette kapitel er derfor effekterne af boligsociale indsatser på, hvem der flytter til de udsatte boligområder, målt ved en række demografiske og socioøkonomiske forhold. Vi ser imidlertid også på effekterne for, hvem der flytter fra områderne, fordi den til enhver tid eksisterende beboersammensætning i et boligområde naturligvis ikke kun afhænger af tilflytterne, men af den samlede strøm af personer ind og ud af boligområderne og af udviklingen for de personer, der bor i området i hele perioden. En eventuel positiv effekt på beboertilstrømningen vil derfor ikke nødvendigvis lede til en positiv effekt på den samlede beboersammensætning.

Vi har foretaget analyserne af til- og fraflyttere hver for sig og på individniveau, idet antallet af henholdsvis til- og fraflyttere pr. boligafdeling i en del tilfælde er forholdsvis lille, under 20 personer om året. Det har derfor ikke været hensigtsmæssigt at summere de relevante variable til boligafdelingsniveau og foretage analyserne på områdeniveau som

analyser af sammensætningen af henholdsvis til- og fraflyttere (i stil med analyserne i kapitel 3 vedrørende beboersammensætningen). Vi har anvendt gentagne tværsnitsdata for henholdsvis til- og fraflyttere for hvert år inden for analyseperioden.⁴⁰

Ligesom i de foregående kapitler vedrørende effekten på beboersammensætningen og på beboernes livssituation har vi anvendt en såkaldt "Difference-in-Differences" (DiD)-model til at sammenligne udviklingen i en række udfaldsmål på baggrund af før- og eftermålinger for henholdsvis indsatsgruppen og kontrolgruppen for herigennem at kunne måle de eventuelle effekter af indsatserne, jf. kapitel 2. Vi har imidlertid afgrænset analyserne af til- og fraflyttere til kun at omfatte effektmåling 1, altså til at undersøge kortsigtede effekter. Det skyldes, at matching i forbindelse med effektmåling 2 er vanskelig, da vi har med forskellige individer (nye til- og fraflyttere) at gøre for hvert år inden for undersøgelsesperioden, samt at den matching, vi opnåede i forbindelse med individanalyserne i kapitel 4, ikke var optimal.

I dette kapitel evaluerer vi således helhedsplanernes betydning for henholdsvis til- og fraflyttere på kort sigt på de samme socioøkonomiske udfaldsmål som i kapitel 4 samt på sandsynligheden for, at henholdsvis til- og fraflyttere har en ikke-vestlig oprindelse.

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ DEMOGRAFISKE OG SOCIO-ØKONOMISKE FORHOLD BLANDT TILFLYTTERNE

Som tidligere beskrevet er det en helhedsorienteret og bredspektret områdebaseret indsats, der er kendetegnende for helhedsplanerne, jf. kapitel 1. I forlængelse heraf samt med udgangspunkt i målsætningen om at tiltrække mere ressourcestærke beboere til boligområderne under 2006-2010-puljen, undersøger vi i dette kapitel, om de boligsociale indsatser har haft en effekt på, hvem der flytter til områderne på en række demografiske og socioøkonomiske forhold. Vi undersøger mere specifikt sandsynligheden for, at tilflytterne befinder sig henholdsvis på og i nærheden af arbejdsmarkedet, deres indkomstniveau, sandsynligheden for, at de er blevet henholdsvis sigtet og dømt for ét eller flere kriminelle for-

---

40. Disse omfatter samtlige til- og fraflyttere til boligområderne under 2006-2010-puljen og dermed også en mindre andel interne til- og fraflyttere inden for henholdsvis indsats- og kontrolområderne.

hold, samt sandsynligheden for, at de har en ikke-vestlig oprindelse. Vi evaluerer således effekterne på baggrund af følgende, udvalgte udfaldsmål⁴¹:

- Den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en tilflytter (18-64 år) er i beskæftigelse
- Den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en tilflytter (18-64 år) er dagpenge- eller kontanthjælpsmodtager
- Det gennemsnitlige niveau for en tilflytters (18-64 år) årlige disponible indkomst
- Den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en tilflytter (15-29-år) i løbet af det seneste år er blevet sigtet for en forbrydelse, herunder specifikt for henholdsvis en ejendomsforbrydelse, en seksual- eller voldsforbrydelse, en færdselslovsforbrydelse eller en særlovsforbrydelse
- Den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en tilflytter (15-29-år) i løbet af det seneste år er blevet dømt for en forbrydelse
- Den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en tilflytter har ikke-vestlig oprindelse.

Vi undersøger med andre ord effekterne af, at der har været en boligsocial indsats, på ovennævnte udfaldsmål. Som vi også beskrev i kapitel 3, fremgår det imidlertid af survey-undersøgelsen fra foråret 2013 blandt projektlederne for helhedsplanerne, at der som oftest har været igangsat aktiviteter inden for flere, eller hovedparten, af de overordnede indsatsområder i en given helhedsplan, hvorfor vi i dette kapitel, ligesom i de forrige, evaluerer effekterne af indsatserne samlet set. Det betyder, at en eventuel funden effekt på ét eller flere af udfaldsmålene må opfattes som en samlet effekt af den eller de indsatser, der har været sat i værk i de pågældende helhedsplaner, selvom der i princippet kan være/have været forskel på retning og styrke af de enkelte aktiviteter, jf. kapitel 3.

---

41. De nærmere definitioner af udfaldsmålene fremgår af kapitel 2.

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ ARBEJDSMARKEDSTILKNYTNINGEN OG INDKOMSTNIVEAUET BLANDT TILFLYTTERE

I dette afsnit undersøger vi effekterne på tilflytterne af de boligsociale indsatser på en række udfaldsmål vedrørende arbejdsmarkedet, nemlig:

1. Sandsynligheden for, at en tilflytter (18-64 år) er i beskæftigelse
2. Sandsynligheden for, at en tilflytter (18-64 år) er dagpenge- eller kontanthjælpsmodtager
3. Den gennemsnitlige årlige disponible indkomst for en tilflytter (18-64 år).

Vi undersøger som nævnt alene disse effekter på kort sigt (i 2008 og 2009) ved at vise resultaterne fra effektmåling 1, hvor vi sammenligner udviklingen mellem tilflytterne til de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007 (indsatsområderne), og tilflytterne til de boligafdelinger, der først modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010 (kontrolområderne).

De følgende tabeller skal læses som i kapitel 3 og 4. Interaktionsvariablene ”Indsatsgruppen $\times$ 2004” – ”Indsatsgruppen $\times$ 2009” viser, om udviklingen i et givent udfaldsmål adskiller sig mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen. Resultatet for selve variabelen for, om der er tale om indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen), og variablene for hvert enkelt år, der angiver tidstrenden/konjunkturerne, har vi af plads- og overskuelighedshensyn udeladt i de følgende tabeller, ligesom vi heller ikke viser resultaterne for baggrundsvariablene. Vi anvender 2006 som referenceår i analyserne. Interaktionsvariablene ”Indsatsgruppe $\times$ 2004” og ”Indsatsgruppe $\times$ 2005” angiver således forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen i perioden før indsatsstart, det vil sige, at de måler, om ”common trends”-forudsætningen er opfyldt, jf. kapitel 2. Interaktionsvariablene ”Indsats-gruppe $\times$ 2008” og ”Indsatsgruppe $\times$ 2009” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen efter indsatsstart, mens variabelen ”Indsatsgruppe $\times$ 2007” angiver forskellen i udviklingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen under indsatsernes opstartsfasen. Når vi evaluerer effekterne af de boligsociale indsatser, er det derfor estimerne for ”Indsatsgruppe $\times$

2008” og ”Indsatsgruppe × 2009”, der er de interessante (angivet med **fed** skrift i tabellerne).

Tabel 5.1 viser, at de boligsociale indsatser ser ud til at have haft en positiv effekt på sandsynligheden for, at en tilflytter (18-64 år) er i beskæftigelse i 2008 (og i 2009 på et 10-pct.-signifikansniveau).

TABEL 5.1

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for sandsynligheden for, at en tilflytter til en boligafdeling (18-64 år) er i beskæftigelse. 2004-2009. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsgruppe × 2004	0,028
Indsatsgruppe × 2005	0,027
Indsatsgruppe × 2006 (reference)	--
Indsatsgruppe × 2007	0,039
Indsatsgruppe × 2008	0,166 **
Indsatsgruppe × 2009	0,122

Anm.: Beregningsgrundlag: 13.106 tilflyttere til indsatsområderne (gns. for de seks undersøgelsesår) og 3.215 tilflyttere til kontrolområderne (gns. for de seks undersøgelsesår).

Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, en række dummyer for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/konanthjælp, uden for arbejdsmarkedet), antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge, sigtet for hhv. ejendomsforbrydelse, seksual- og voldsforbrydelse, færdselslovsforbrydelse eller særlovsforbrydelse, geografisk region samt antallet af årlige tilflytninger.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

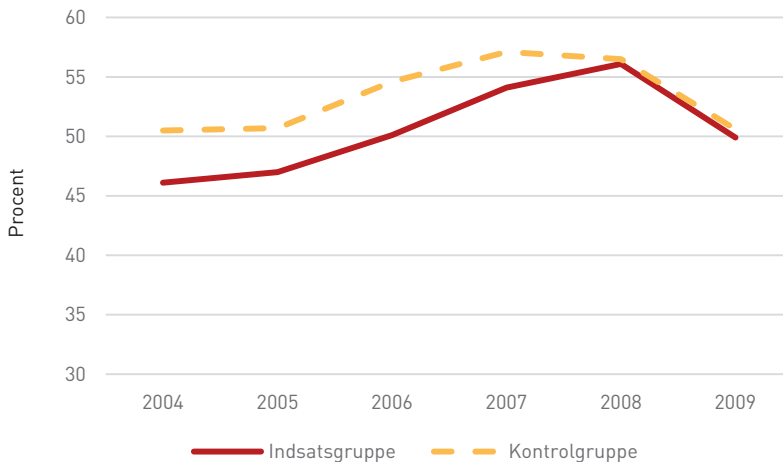
Tabellen viser således, at den gennemsnitlige sandsynlighed for at være i beskæftigelse i forhold til 2006 (referenceåret) med statistisk sikkerhed er øget med hele 16,6 procentpoint i 2008 (estimatet for ”indsatsgruppe × 2008”) blandt tilflytterne til indsatsområderne, set i forhold til tilflytterne til kontrolområderne. Den gennemsnitlige sandsynlighed for at være i beskæftigelse er i forhold til 2006 øget med 12,2 procentpoint i 2009 (estimatet for ”indsatsgruppe × 2009”) blandt tilflytterne til indsatsområderne, set i forhold til tilflytterne til kontrolområderne, hvilket lige netop ikke er statistisk signifikant på et 5-pct.-niveau. Det betyder dog også, at forskellen i den gennemsnitlige beskæftigelsesandsynlighed blandt

tilflytterne til indsatsområderne og kontrolområderne nærmede sig hinanden mellem 2008 og 2009.

Disse udviklinger er illustreret i figur 5.1, der viser andelen af tilflyttere i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse, til henholdsvis indsatsområderne og kontrolområderne i perioden 2004-2009. I modsætning til i effektmålingen er der i figuren ikke kontrolleret for en række baggrunds faktorer, hvorfor udviklingen i figuren ikke helt svarer til udviklingen, vi ser i tabel 4.3. Dog ser vi også af figuren, at andelen af tilflyttere i beskæftigelse har udviklet sig mere positivt fra 2007-2008 (umiddelbart efter indsatsstart) end i kontrolområderne.

FIGUR 5.1

Andelen af tilflyttere til boligafdelinger i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 13.106 tilflyttere til indsatsområderne (gns. for de seks undersøgelsesår) og 3.215 tilflyttere til kontrolområderne (gns. for de seks undersøgelsesår).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Vi finder også en kortsigtet positiv effekt på sandsynligheden for, at en tilflytter (18-64 år) er på dagpenge eller på kontanthjælp, i den forstand, at den gennemsnitlige sandsynlighed for at være på dagpenge eller på kontanthjælp i forhold til 2006 (referenceåret) med statistisk sikkerhed er faldet med hele 18,6 procentpoint i 2008 (estimeret for "indsatsgruppe $\times$ 2008") blandt tilflytterne til indsatsområderne, set i forhold til tilflytterne

til kontrolområderne, jf. tabel 5.2. Effekten er forsvundet i 2009. Forskellen i den gennemsnitlige sandsynlighed for at være på dagpenge/kontanthjælp i forhold til 2006 mellem tilflytterne til henholdsvis indsatsområderne og kontrolområderne i 2009 er ikke statistisk signifikant.

TABEL 5.2

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for sandsynligheden for, at en tilflytter til en boligafdeling (18-64 år) er på dagpenge eller på kontanthjælp. 2004-2009. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsgruppe × 2004	-0,036
Indsatsgruppe × 2005	-0,150 *
Indsatsgruppe × 2006 (reference)	--
Indsatsgruppe × 2007	-0,110
Indsatsgruppe × 2008	-0,186 *
Indsatsgruppe × 2009	-0,105

Anm.: Beregningsgrundlag: 13.106 tilflyttere til indsatsområderne (gns. for de seks undersøgelsesår) og 3.215 tilflyttere til kontrolområderne (gns. for de seks undersøgelsesår).

Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², ikke-vestlig oprindelse, gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, en række dummyer for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/kontanthjælp, uden for arbejdsmarkedet), antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge, sigtet for hhv. ejendomsforbrydelse, seksual- og voldsforbrydelse, færdselslovsforbrydelse eller særlovsforbrydelse, geografisk region samt antallet af årlige tilflytninger.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

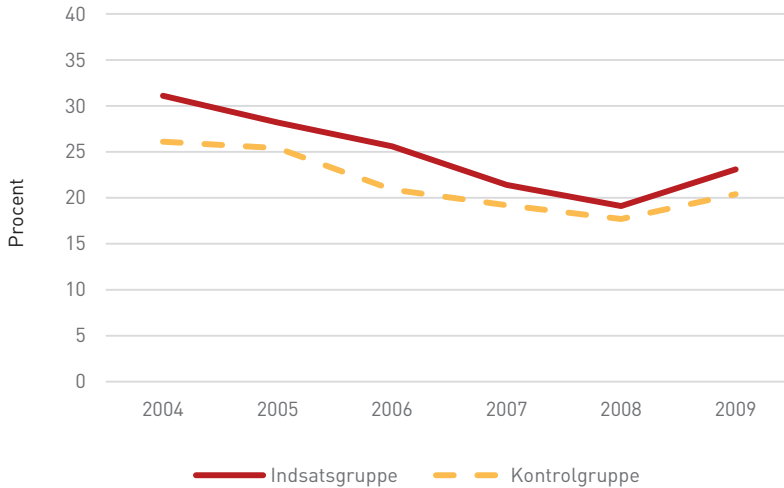
Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Dette er forsøgt illustreret i figur 5.2 ved at vise andelen af tilflyttere i alderen 18-64 år, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, til henholdsvis indsatsområderne og kontrolområderne i perioden 2004-2009. Figuren viser (uden kontrol for en række baggrundsfaktorer), at andelen af tilflyttere, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, udviklede sig i positiv retning, altså mod en lavere andel, i hele perioden 2004-2008, men at denne udvikling var mere markant mellem 2006 og 2008 for tilflytterne til indsatsområderne end for tilflytterne til kontrolområderne, svarende til, at vi fandt en effekt for 2008 i tabel 5.2.

FIGUR 5.2

Andelen af tilflyttere til boligafdelinger i alderen 18-64 år, der er på dagpenge eller på kontanthjælp. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 13.106 tilflyttere til indsatsområderne (gns. for de seks undersøgelsesår) og 3.215 tilflyttere til kontrolområderne (gns. for de seks undersøgelsesår).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Vi har også undersøgt den gennemsnitlige årlige disponible indkomst blandt tilflyttere, men finder her ingen effekt af de boligsociale indsatser.

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ KRIMINALITETSTILBØJELIGHEDEN BLANDT TILFLYTTERE

Når vi ser på kriminalitetstilbøjeligheden blandt tilflyttere – både i form af den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en ung tilflytter (15-29-år) i løbet af det seneste år er blevet henholdsvis sigtet for en (specifik) forbrydelse og blevet dømt for en forbrydelse – finder vi ingen effekter af de boligsociale indsatser (ej vist).

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ SANDSYNLIGHEDEN FOR, AT TILFLYTTERNE HAR IKKE-VESTLIG OPRINDELSE

Vi finder heller ingen effekt på den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en tilflytter har en ikke-vestlig oprindelse (ej vist).

EFFEKTER AF BOLIGSOCIALE INDSATSER PÅ DEMOGRAFISKE OG SOCIO-ØKONOMISKE FORHOLD BLANDT FRAFLYTTERNE

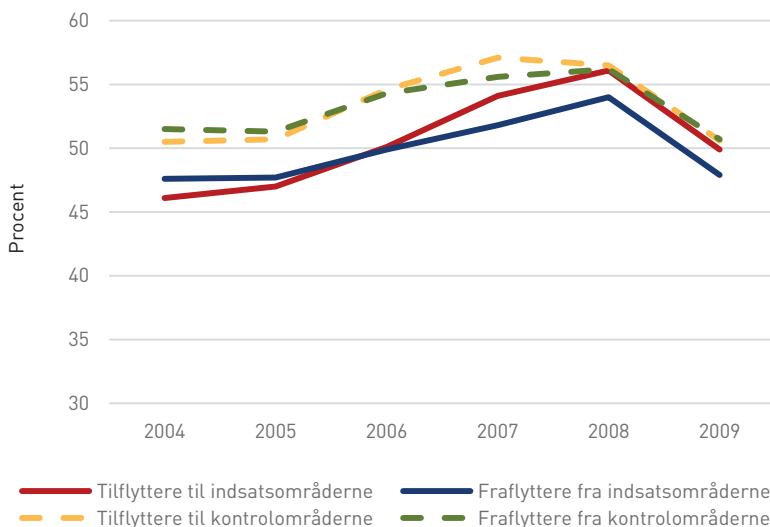
For at få en bedre fornemmelse af, om de boligsociale indsatser har virket efter hensigten, det vil sige at de har medført tilflytning af mere ressourcestærke personer uden samtidig at have medført en effekt på, hvem der fraflytter, har vi foretaget lignende effektanalyser på fraflytterne på de samme udfaldsmål som for tilflytterne. Vi har med andre ord sammenlignet fraflytterne fra de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007 (indsatsområderne), med fraflytterne fra de boligafdelinger, der først modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010 (kontrolområderne).

Blandt fraflytterne finder vi ingen effekter, hverken når det drejer sig om arbejdsmarkedstilknytning, indkomst eller kriminalitetstilbøjelighed (ej vist).

Figur 5.3 svarer til figur 5.1, men hvor andelen i beskæftigelse også er illustreret for fraflytterne (18-64 år) fra henholdsvis indsatsområderne og kontrolområderne. I modsætning til tilflytterne, for hvem vi tidligere fandt, at beskæftigelsesandelen udviklede sig forskelligt fra 2007 til 2008 i henholdsvis indsatsområderne og kontrolområderne (illustreret ved forskellen mellem den røde og den gule linje i figur 5.1 og figur 5.3), ser vi, at beskæftigelsesudviklingen er tilnærmelsesvis ens for fraflytterne fra henholdsvis indsatsområderne og kontrolområderne i hele undersøgelsesperioden 2004-2009 (illustreret ved forskellen mellem den blå og den grønne linje i figur 5.3) svarende til, at vi ingen effekt finder for fraflytterne.

FIGUR 5.3

Andelen af tilflyttere til og fraflyttere fra boligafdelinger i alderen 18-64 år, der er i beskæftigelse. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 13.106 tilflyttere til indsatsområderne (gns. for de seks undersøgelsesår) og 3.215 tilflyttere til kontrolområderne (gns. for de seks undersøgelsesår). 13.235 fraflyttere fra indsatsområderne (gns. for de seks undersøgelsesår) og 3.402 fraflyttere fra kontrolområderne (gns. for de seks undersøgelsesår).

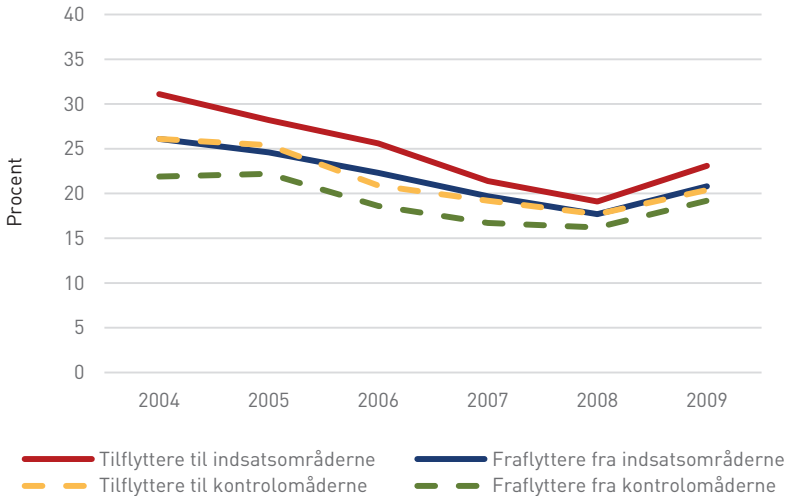
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Det fremgår ligeledes af figur 5.3, at andelen af tilflyttere til indsatsområderne, der er i beskæftigelse, overstiger andelen af fraflyttere fra indsatsområderne, der er i beskæftigelse, fra 2007 og frem, mens beskæftigelsesandelen omvendt var lavere for tilflytterne end for fraflytterne i perioden 2004-2005 (illustreret ved forskellen mellem den røde og den blå linje i figur 5.3). For kontrolområderne er andelen af til- og fraflyttere i beskæftigelse derimod stort set ens over hele undersøgelsesperioden på nær i 2007, hvor tilflytternes beskæftigelsesandel overstiger fraflytternes beskæftigelsesandel, men i mindre skala end for indsatsområderne (illustreret ved forskellen mellem den gule og den grønne linje i figur 5.3). Disse forhold kan altså tilsammen være en medvirkende årsag til, at vi i kapitel 3 fandt en positiv beskæftigelseeffekt på beboersammensætningen i både 2008 og 2009 (effektmåling 1).

På tilsvarende vis illustrerer figur 5.4 forskellen mellem andelen af dagpenge- eller kontanthjælpsmodtagere blandt til- og fraflytterne henholdsvis til og fra indsatsområderne og kontrolområderne.

FIGUR 5.4

Andelen af tilflyttere til og fraflyttere fra boligafdelinger i alderen 18-64 år, der er på dagpenge eller på kontanthjælp. Særskilt for indsatsgruppe og kontrolgruppe. 2004-2009. Procent.

Anm.: Beregningsgrundlag: 13.106 tilflyttere til indsatsområderne (gns. for de seks undersøgelsesår) og 3.215 tilflyttere til kontrolområderne (gns. for de seks undersøgelsesår). 13.235 fraflyttere fra indsatsområderne (gns. for de seks undersøgelsesår) og 3.402 fraflyttere fra kontrolområderne (gns. for de seks undersøgelsesår).
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

For det første kan vi se, at forskellen i andelen af dagpenge-/kontanthjælpsmodtagere blandt fraflytterne indsnævres over tid (illustreret ved forskellen mellem den blå og den grønne linje i figur 5.4), men altså ikke nok til, at der er en effekt, jf. ovenfor. For det andet ser vi, at andelen af dagpenge- eller kontanthjælpsmodtagere gennem hele undersøgelsesperioden er større blandt tilflytterne end blandt fraflytterne – det gælder både indsats- og kontrolområderne. Dog indsnævres forskellen i 2007 og 2008 i indsatsområderne (illustreret ved forskellen mellem den røde og den blå linje i figur 5.4), mens der tilsyneladende først sker noget i kontrolområderne senere og i mindre skala (illustreret ved forskellen mellem den gule og den grønne linje i figur 5.4). Dette kan altså

være en del af forklaringen på, at vi i kapitel 3 fandt en effekt på andelen af beboere, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, på kort sigt (effektmåling 1), altså at denne andel, set i forhold til kontrolområderne, var blevet mindre i indsatsområderne efter indsatsstart. Figur 5.4 viser dog, som nævnt, at dette ikke er ensbetydende med, at det ser godt ud i indsatsområderne på dette punkt – andelen af tilflyttere, der er på dagpenge eller på kontanthjælp er således stadig større end andelen af fraflyttere, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, gennem hele undersøgelsesperioden.

TABEL 5.3

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for sandsynligheden for, at en tilflytter til en boligafdeling har ikke-vestlig oprindelse. 2004-2009. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsgruppe × 2004	-0,027
Indsatsgruppe × 2005	-0,179 *
Indsatsgruppe × 2006 (reference)	--
Indsatsgruppe × 2007	-0,246 **
Indsatsgruppe × 2008	-0,186 *
Indsatsgruppe × 2009	-0,080

Anm.: Beregningsgrundlag: 20.823 fraflyttere fra indsatsområderne (gns. for de seks undersøgelsesår) og 5.124 fraflyttere til kontrolområderne (gns. for de seks undersøgelsesår).

Dummy-variablen for indsatsgruppen (vs. kontrolgruppen) og dummy-variablene for de enkelte år er udeladt af tabellen. Der er desuden kontrolleret for følgende baggrundsvariable (heller ikke vist): køn, alder, alder², gift/samlevende, hjemmeboende børn, kompetencegivende uddannelse, en række dummyer for arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, på dagpenge/kontanthjælp, uden for arbejdsmarkedet), antal kontakter til almen læge, kontakt til speciallæge, sigtet for hhv. ejendomsforbrydelse, seksual- og voldsforbrydelse, færdselslovsforbrydelse eller særlovsforbrydelse, geografisk region samt antallet af årlige fraflytninger.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

Mens vi ingen effekter finder blandt fraflytterne, hvad angår arbejdsmarkedstilknytning, indkomst eller kriminalitetstilbøjelighed, finder vi til gengæld en effekt på den gennemsnitlige sandsynlighed for, at en fraflytter har ikke-vestlig oprindelse. Den gennemsnitlige sandsynlighed for at have ikke-vestlig oprindelse er med statistisk sikkerhed faldet med 18,6 procentpoint i 2008 (estimatet for ”indsatsgruppe × 2008”) i forhold til 2006 (referenceåret) blandt fraflytterne til indsatsområderne, set i forhold

til fraflytterne fra kontrolområderne, jf. tabel 5.3. Det fremgår af tabellen, at effekten er endog endnu større allerede fra 2006 til 2007, og at den ikke længere er statistisk signifikant i 2009. Der kan således til en vis grad sættes spørgsmålstegn ved, om denne udvikling er et produkt af de boligsociale indsatser. Tabellen viser samtidig, at ”common trends”-forudsætningen ikke er opfyldt (estimatet for ”indsatsgruppe $\times$ 2005” er således negativt og statistisk signifikant).

OPSAMLING

I dette kapitel har vi beskæftiget os med effekterne af de boligsociale indsatser i forhold til, hvem der flytter til og fra de udsatte boligområder, målt ved en række demografiske og socioøkonomiske forhold. Vi har alene fundet det hensigtsmæssigt at evaluere effekterne på kort sigt ved at sammenligne udviklingen i beboersammensætningen i de boligafdelinger, der modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med første bevillingsrunde i 2007, med de boligafdelinger, der først modtog en boligsocial bevilling i forbindelse med tredje bevillingsrunde i 2010 (effektmåling 1).

Hovedresultaterne i dette kapitel er:

HOVEDRESULTATER

- De boligsociale indsatser, der er blevet givet i forbindelse med helhedsplanerne under 2006-2010-puljen, ser ud til at have givet anledning til mere ressourcestærke tilflyttere, hvad angår arbejdsmarkeds-tilknytning – i hvert fald på helt kort sigt. Vi finder således i effekt-måling 1, at sandsynligheden for, at en tilflytter (18-64 år) til indsatsområderne er i beskæftigelse, er statistisk signifikant større i 2008 end i 2006. Samtidig er sandsynligheden for, at en tilflytter (18-64 år) til indsatsområderne er på dagpenge eller på kontanthjælp statistisk signifikant mindre i 2008 end i 2006. I begge tilfælde er effekterne imidlertid forsvundet igen i 2009.
- Vi finder ingen kortsigtede effekter i effektmåling 1 på hverken tilflytternes årlige disponible indkomst, deres kriminalitetstilbøjelighed, målt ved den gennemsnitlige sandsynlighed for at være blevet hen-

holdsvis sigtet eller dømt for en række kriminelle forhold, eller når det kommer til, om tilflytteren har ikke-vestlig oprindelse.

- Modsat for tilflytterne finder vi ingen effekter for fraflytterne i effektmåling 1 på nær med hensyn til, om de har ikke-vestlig oprindelse. Sandsynligheden for henholdsvis at være beskæftiget, at være på dagpenge/kontanthjælp, at være blevet sigtet eller dømt for en række kriminelle forhold samt den gennemsnitlige årlige disponible indkomst har ikke udviklet sig statistisk signifikant anderledes efter indsatsstarten for fraflytterne (18-64 år) fra indsatsområderne. Derimod er den gennemsnitlige sandsynlighed for at have ikke-vestlig oprindelse faldet statistisk signifikant umiddelbart efter indsatsstarten blandt fraflyttere fra indsatsområderne i effektmåling 1. Denne forskel i udvikling er dog kortvarig, idet vi ingen effekt finder i 2009.

På baggrund af resultaterne kan vi forsigtigt konkludere, at noget tyder på, at der er en række kortsigtede effekter af de boligsociale indsatser på tilflytternes arbejdsmarkedstilknytning i 2008, mens der ingen effekter findes for fraflytternes arbejdsmarkedstilknytning. Dette stemmer umiddelbart overens med de kortvarige, positive effekter, vi fandt på beboersammensætningen vedrørende arbejdsmarkedstilknytning i kapitel 3. Effekterne for tilflytterne er dog allerede forsvundet igen i 2009.

Som i analyserne af beboersammensætningen og beboernes livssituation må vi også for analyserne af til- og fraflyttere tage det forbehold i forhold til de ovenstående effekter/resultater, at vi ikke har oplysninger om, hvor omfangsrige de konkrete aktiviteter, som er blevet udmøntet i forbindelse med de boligsociale indsatser, har været i hver enkelt helhedsplan, jf. kapitel 2. Vi har derfor heller ikke noget solidt begreb om, i hvilket omfang de boligsociale indsatser har kunnet påvirke beslutningen om dels at tiltrække mere ressourcestærke personer til områderne, dels at afholde ressourcestærke beboere fra at flytte fra områderne. Der kan således være (mange) andre årsager til, at man vælger/har valgt at til- eller fraflytte et område, som ikke nødvendigvis har noget med de boligsociale indsatser at gøre.

UDVIKLINGEN I BEBOERNES LIVSSITUATION – BEBOERNES EGNE VURDERINGER AF BOLIGOMRÅDET

De boligsociale indsatser har til hensigt at forebygge og modvirke en negativ udvikling i udsatte boligområder. I dette kapitel undersøger vi udviklingen i beboernes egne vurderinger af deres boligområde før og efter, at indsatser på baggrund af de boligsociale bevillinger er igangsat.

Vi har taget udgangspunkt i beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje. Analyserne er baseret på en spørgeskemaundersøgelse, foretaget blandt beboere i 14 udvalgte almene boligområder, som fik en boligsocial bevilling i 2010 i forbindelse med tredje bevillingsrunde.⁴² Der har været to interviewrunder: første runde i 2010 og anden runde i 2015. Første runde blev gennemført i begyndelsen af 2010 og kan derfor betragtes som en formåling, mens anden runde i 2015 kan betragtes som en eftermåling.

På baggrund af spørgeskemaundersøgelsen kan vi belyse beboernes vurdering af deres boligområde ud fra følgende temaer:

- Relationer til andre beboere i boligområdet
- Forholdet mellem beboerne og de personer, der arbejder for boligområdets beboere
- Tryghed og trivsel i boligområdet
- Deltagelse i aktiviteter i boligområdet.

---

42. Bilagstabel B1.4 viser nogle overordnede karakteristika ved hvert af de 14 boligområder.

I analyserne fokuserer vi på de beboere, der både er interviewet i 2010 og 2015, da det fx gør det muligt at belyse, om de enkelte beboere har en mere positiv vurdering af deres boligområde efter end før de boligsociale indsatser. I alt 617 beboere har besvaret spørgeskemaet i både 2010 og 2015.

I dette kapitel tager vi – på samme vis som i kapitel 4, hvor vi analyserede effekterne af de boligsociale indsatser på beboernes socio-økonomiske forhold – altså udgangspunkt i de personer, der har boet i det samme boligområde både før og efter indsatsen. Men mens vi i kapitel 4 så på meget individuelle forhold (fx om den enkelte beboer er i beskæftigelse eller ej), ser vi i dette kapitel på beboernes oplevelse af deres boligområde og deres relationer til andre personer og deltagelse i aktiviteter i boligområdet. Der er dog formentlig en sammenhæng mellem disse forskellige typer af udfaldsmål. Beboernes deltagelse i de forskellige aktiviteter kan – ud over at øge deres livskvalitet og forbedre relationerne i boligområdet – også påvirke den enkeltes situation i forhold til at have bedre muligheder i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. Endvidere har forbedrede relationer mellem de forskellige personer i boligområdet og forbedrede vurderinger af tryghed og trivsel i boligområdet formentlig betydning for til- og fraflytninger og for beboersammensætningen, som vi har set på i henholdsvis kapitel 5 og 3.

I det efterfølgende undersøger vi udviklingen i beboernes vurderinger af deres boligområde ved at sammenligne beboernes fordelinger på en række udfaldsmål i 2010 og 2015. Vi tester forskellene på fordelinger i de to år ved brug af chi square-test. Udfordringen i en før- og eftermåling, som vi anvender her, er, at der ikke tages højde for, hvordan gruppen ville have udviklet sig, hvis ikke den havde modtaget en indsats, og det vil sige, at det er svært at slutte, at det er indsatsen, der er årsagen til eventuelle ændringer over tid.⁴³

Bilag 1 indeholder en beskrivelse af spørgeskemaundersøgelsen blandt beboerne og viser blandt andet resultaterne af en bortfaldsanalyse. Bortfald i en spørgeskemaundersøgelse kan påvirke undersøgelsens repræsentativitet. Hvis de beboere, der ikke besvarer spørgeskemaet, på en række relevante karakteristika adskiller sig væsentligt fra de beboere, der besvarer spørgeskemaet, kan det betyde, at beboerne, som indgår i undersøgelsens datagrundlag, ikke er repræsentative for populationen af

---

43. Som beskrevet i kapitel 2 har vi desuden undersøgt, om størrelsen af bevillingen har en effekt på beboernes vurdering af deres boligområde, men har ikke fundet nogen effekter.

beboere. Bortfaldsanalysen viser blandt andet, at beboere med svag socioøkonomisk baggrund, beboere med anden etnisk oprindelse end dansk samt mænd er underrepræsenterede blandt de beboere, der har besvaret spørgeskemaet i både 2010 og 2015. Det skal vi være opmærksomme på, når vi fortolker resultaterne.

RELATIONER TIL ANDRE BEBOERE I BOLIGOMRÅDET

Vi har først set på udviklingen i beboernes relationer til andre beboere i boligområdet. Beboerne er blandt andet blevet spurgt, om de har familie og venner i boligområdet, om de dyrker fritidsaktiviteter eller laver praktiske ting sammen med andre beboere, om de mener, der er en god sammensætning af beboere i boligområdet med hensyn til etnicitet og social baggrund, om man i boligområdet tager sig godt af socialt udsatte grupper, og om der er konflikter mellem beboerne. Fordelingen på disse spørgsmål i år 2010 og 2015 fremgår af bilagstabel B3.1 i bilag 3.

For næsten alle spørgsmål er der sket en positiv udvikling mellem 2010 og 2015, således at beboerne har flere relationer i området eller mere positive opfattelser af relationerne i 2015 end i 2010. I de fleste tilfælde er forskellen mellem 2010 og 2015 dog så lille, at den ikke er statistisk signifikant. Det vil sige, at vi ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan sige, at forskellen mellem 2010 og 2015 ikke blot er tilfældig, jf. bilagstabel B3.1.

I tabel 6.1 er vist fordelingerne for de tre spørgsmål, hvor vi finder en statistisk signifikant forskel mellem 2010 og 2015. Andelen, som dyrker fritidsaktiviteter eller laver praktiske ting sammen med andre beboere, er steget fra 20 pct. i 2010 til 35 pct. i 2015 (deltagelse i aktiviteter i boligområdet vender vi tilbage til senere i dette kapitel). En større andel af beboerne i 2015 end i 2010 mener endvidere, at der er en god sammensætning af beboere med forskellige sociale baggrunde (85 mod 78 pct.), og at man tager sig godt af socialt udsatte grupper i boligområdet (83 mod 60 pct.). Vi kan dog ikke på baggrund af tabel 6.1 slutte, hvorvidt denne udvikling hænger sammen med, at der rent faktisk er sket en ændring af beboersammensætningen, og at man tager sig bedre af de socialt udsatte grupper, eller om den hænger sammen med, at flere beboere alt andet lige har fået en mere positiv opfattelse af beboere med anden social baggrund som en mere generel tidstrend. Vi kan som tidligere

nævnt heller ikke direkte slutte, at det har noget med de boligsociale bevillinger at gøre, da alle de 14 boligområder har fået en bevilling. Vi har således ikke en kontrolgruppe uden boligsocial bevilling at sammenligne denne udvikling med. Under alle omstændigheder er der dog tale om en positiv udvikling, hvor beboerne har fået flere relationer med andre beboere og en mere positiv opfattelse af beboersammensætningen.

TABEL 6.1

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, om de er enige i en række udsagn om relationer til andre beboere i boligområdet. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	
<i>Du dyrker fritidsaktiviteter eller laver praktiske ting sammen med andre beboere:</i>			
Enig	20	35	***
Uenig	80	65	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	617	615	
<i>Der er en god sammensætning af beboere med forskellige sociale baggrunde i dit boligområde:</i>			
Enig	78	85	***
Uenig	22	15	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	487	517	
<i>Man tager sig godt af socialt udsatte grupper i dit boligområde:</i>			
Enig	60	83	***
Uenig	40	17	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	324	418	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1 procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test.

Udsagnet "enig" dækker over svarene "Helt enig" og "Delvist enig", mens udsagnet "Uenig" dækker over svarene "Helt uenig" og "Delvist uenig".

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

Som nævnt i indledningen til dette kapitel er 617 personer interviewet i både 2010 og 2015. Flere af interviewpersonerne har svaret "ved ikke" på nogle af spørgsmålene. Har en beboer svaret "ved ikke" på et spørgsmål, indgår personens svar ikke i svarfordelingen på det givne spørgsmål, som vi viser i denne rapport. Derfor er antallet af personer, der indgår i tabellerne, typisk lavere end 617. Interessant er det dog, at vi typisk finder, at flere af beboerne har svaret på spørgsmålene (det vil sige svaret andet end "ved ikke") i 2015 end i 2010. En mulig fortolkning af

den højere andel, som ikke svarer ”ved ikke”, kan være, at beboerne er mere engagerede i deres boligområde i 2015 end i 2010 – muligvis som følge af de boligsociale indsatser – og derfor har en holdning til spørgsmålene, fx når det gælder spørgsmålet om, hvorvidt man tager sig nok af socialt udsatte grupper i boligområdet.

FORHOLDET MELLEM BEBOERE OG DE PERSONER, DER ARBEJDER FOR BOLIGOMRÅDETS BEBOERE

Beboerne er også blevet spurgt om deres vurdering af forholdet mellem beboerne og de personer, der arbejder for boligområdet (gårdmænd og viceværter, boligsociale medarbejdere, afdelingsbestyrelsen og boligorganisationen).

TABEL 6.2

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, hvor enige de er i to udsagn om forholdet mellem beboerne og de personer, der arbejder for boligområdets beboere. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015
<i>De fleste beboere synes, at de boligsociale medarbejdere (fx beboerrådgivere) er ventlige og lette at tale med:</i>		
Helt enig	67	76 ***
Delvist enig	23	21
Delvist uenig	5	2
Helt uenig	5	2
I alt, personer	100	101
I alt, personer	237	461
<i>Hvis beboerne ønsker at have indflydelse på ændringer eller nye aktiviteter, har de også indflydelse:</i>		
Helt enig	57	59 *
Delvist enig	31	30
Delvist uenig	7	6
Helt uenig	6	5
I alt, procent	101	100
I alt, personer	497	527

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1 procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere

I tabel 6.2 viser vi fordelingerne for de to spørgsmål, hvor vi finder en statistisk signifikant forskel mellem 2010 og 2015. Fordelingerne for de øvrige spørgsmål omkring forholdet mellem beboere og de personer, der arbejder for boligområdet, er vist i bilagstabel B3.2 i bilag 3.

I 2015 var 90 pct. af beboerne helt eller delvist enige i, at de boligsociale medarbejdere er venlige og lette at tale med, hvilket er en stigning på 7 procentpoint i forhold til 2010. Der er endvidere en noget større andel af beboerne, som har besvaret dette spørgsmål i 2015 end i 2010 (461 mod 237), hvilket formentlig hænger sammen med, at flere beboere har været i kontakt med boligsociale medarbejdere på grund af det øgede aktivitetsniveau i boligområdet som følge af helhedsplanen, finansieret af 2006-2010-puljen. Tabel 6.2 viser endvidere en svag stigning fra 2010 til 2015 i andelen af beboere, der mener, at beboerne har indflydelse på ændringer eller nye aktiviteter, hvis de ønsker det.

TRYGHED OG TRIVSEL I BOLIGOMRÅDET

Hvorvidt beboerne er trygge ved at færdes alene i deres boligområde, fremgår af tabel 6.3. Både i 2010 og 2015 er næsten alle beboerne trygge ved at færdes alene i boligområdet om dagen. Det er dog et mindretal af beboerne, som ikke er trygge ved at færdes alene i boligområdet, når det er mørkt. I 2010 var 21 pct. af beboerne ikke trygge ved at færdes i området, når det er mørkt, mens denne andel er faldet til 15 pct. i 2015.

Hvor trygge beboerne føler sig i boligområdet, kan blandt andet hænge sammen med deres oplevelser af hærværk og anden kriminalitet. Andelen af beboere, der oplever problemer med hærværk i boligområdet, er faldet fra 2010 til 2015. Fx var der flere, som *slet ikke* oplevede problemer med hærværk i 2015 (42 pct.) end i 2010 (36 pct.), jf. tabel 6.4.

TABEL 6.3

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, hvor enige de er i, at de er trygge ved at færdes alene i boligområdet henholdsvis om dagen, og når det er mørkt. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	
<i>Du er tryk ved at færdes alene i dit boligområde om dagen:</i>			
Helt enig	94	94	
Delvist enig	3	5	(0,100)
Delvist uenig	1	0	
Helt uenig	1	0	
I alt, procent	99	99	
I alt, personer	615	616	
<i>Du er tryk ved at færdes alene i dit boligområde, når det er mørkt:</i>			
Helt enig	65	73 **	
Delvist enig	14	12	(0,010)
Delvist uenig	8	7	
Helt uenig	13	8	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	614	609	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1 procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere

TABEL 6.4

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter i hvor høj grad de oplever, at der er problemer med hærværk i boligområdet.¹ 2010 og 2015. Procent.

<i>I hvor høj grad synes du, der er problemer med hærværk i boligområdet</i>	2010	2015	
I høj grad	9	6 *	
I nogen grad	27	23	(0,058)
I mindre grad	28	29	
Slet ikke et problem	36	42	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	604	612	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1 procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi

1. Med "hærværk" menes ødelæggelse af ting, graffiti, afbrænding og lignende.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

Andelen, der har kendskab til, at der er foregået kriminalitet som fx tyveri, indbrud eller vold i boligområdet, er også faldet fra 2010 til 2015. I 2010 havde 30 pct. kendskab til, at der var foregået kriminalitet inden for

de tre seneste måneder, mod 21 pct. i 2015, jf. tabel 6.5. Ligeledes er andelen, der har oplevet, at de selv eller deres familie har været udsat for tyveri, vold eller trusler i boligområdet inden for de to seneste år, faldet fra 20 pct. i 2010 til 13 pct. i 2015, jf. tabel 6.6.

TABEL 6.5

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, om de har kendskab til, at der er foregået kriminalitet som fx tyveri, indbrud eller vold i deres boligområde i de seneste tre måneder. 2010 og 2015. Procent.

<i>Kendskab til kriminalitet i området:</i>	2010	2015	
Ja	30	21***	
Nej	70	79	(0,001)
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	610	608	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi
Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

TABEL 6.6

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, om de eller deres familie inden for de seneste to år har været udsat for tyveri, vold, trusler eller lignende, når de færdedes i boligområdet. 2010 og 2015. Procent.

<i>Beboer eller familie har været udsat for tyveri, vold, trusler eller lign.:</i>	2010	2015	
Ja	20	13***	
Nej	80	87	(0,001)
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	613	614	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi
Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

Ovenstående (tabel 6.3-tabel 6.6) viser, at beboerne i højere grad føler sig trygge i deres boligområde og oplever mindre hærværk og anden kriminalitet i 2015 end i 2010. De oplever dog tilsyneladende ikke, at dette har smittet af på boligområdets ry: I begge år er andelen, der mener, at deres boligområde har et dårligt ry, omkring 20 pct., mens andelen, der mener, at deres boligområde har et godt ry, er omkring 35 pct., jf. tabel 6.7. Til gengæld er der flere i 2015 end i 2010, som vurderer, at deres boligområ-

de er bedre end dets ry (43 mod 32 pct.), jf. tabel 6.8. Det vil sige, at flere af beboerne faktisk oplever, at deres boligområde er blevet bedre fra 2010 til 2015.

TABEL 6.7

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter egen vurdering af boligområdets ry på interviewtidspunktet. 2010 og 2015. Procent.

<i>Boligområdet har et...</i>	2010	2015	
... dårligt ry	20	19	
... nogenlunde ry	43	45	(0,820)
... godt ry	36	35	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	575	565	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi
Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

TABEL 6.8

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter egen vurdering af, om boligområdet er bedre eller værre end det ry, det har. 2010 og 2015. Procent.

<i>Boligområdet er...</i>	2010	2015	
... bedre end det ry, det har	32	43***	
... værre end det ry, det har	4	6	(0,000)
... som sit rygte	64	51	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	566	542	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi
Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere

DELTAGELSE I AKTIVITETER I BOLIGOMRÅDET

Flere af familierne deltager i aktiviteter i deres boligområde i 2015 end i 2010. Det gælder for alle de aktiviteter, som er vist i tabel 6.9. Fx er der 39 pct. i 2015, der oplyser, at de har deltaget i sociale eller kulturelle aktiviteter inden for det seneste år, mod 26 pct. i 2010, og 64 pct., der i 2015

oplyser, at de inden for det seneste år har deltaget i beboermøder, mod 47 pct. i 2010.

TABEL 6.9

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, om de eller deres familie har deltaget i en række aktiviteter i deres boligområde inden for det seneste år. 2010 og 2015. Procent.¹

<i>Har du eller nogen i din familie inden for det seneste år deltaget i...</i>	2010	2015
<i>... beboerfester:</i>		
Ja	22	37 ***
Nej	78	63
I alt, procent	100	100
I alt, personer	528	595
<i>... sportslige aktiviteter for beboerne:</i>		
Ja	7	13 ***
Nej	93	87
I alt, procent	100	100
I alt, personer	502	596
<i>... kulturelle eller sociale aktiviteter:</i>		
Ja	26	39 ***
Nej	74	61
I alt, procent	100	100
I alt, personer	549	607
<i>... beboeraktiviteter for og med børn:</i>		
Ja	18	22 **
Nej	82	78
I alt, procent	100	100
I alt, personer	565	606
<i>... informationsaktiviteter (fx beboerblad):</i>		
Ja	9	26 ***
Nej	91	74
I alt, procent	100	100
I alt, personer	567	607
<i>... beboermøder:</i>		
Ja	47	64 ***
Nej	53	36
I alt, procent	100	100
I alt, personer	614	615
<i>... afdelingsbestyrelsesmøde:</i>		
Ja	17	30 ***
Nej	83	70
I alt, procent	100	100
I alt, personer	611	613

(Tabellen fortsættes)

TABEL 6.9 FORTSAT

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, om de eller deres familie har deltaget i en række aktiviteter i deres boligområde inden for det seneste år. 2010 og 2015. Procent.¹

<i>Har du eller nogen i din familie inden for det seneste år deltaget i ...</i>	2010	2015
<i>... andre aktiviteter:</i>		
Ja	10	15 *
Nej	90	85
I alt, procent	100	100
I alt, personer	582	613

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test.

1. Bilagstabel 3.3 viser fordelingerne på mere detaljerede svarkategorier.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

Det gælder for alle de aktiviteter, som er vist i tabel 6.9. Fx er der 39 pct. i 2015, der oplyser, at de har deltaget i sociale eller kulturelle aktiviteter inden for det seneste år, mod 26 pct. i 2010, og 64 pct., der i 2015 oplyser, at de inden for det seneste år har deltaget i beboermøder, mod 47 pct. i 2010.

Hvor mange forskellige typer af aktiviteter den enkelte og dennes familie har deltaget i, fremgår af figur 6.1. Der er taget udgangspunkt i de otte typer af aktiviteter, som er vist i tabel 6.9. Mens 40 pct. i 2010 og 22 pct. i 2015 ikke har deltaget i nogen form for aktivitet, deltager 43 pct. i 2015 og 21 pct. i 2010 i 3-8 forskellige typer af aktiviteter. Tallene i figur 6.1 understreger dermed, at beboerne oftere deltager i aktiviteter i deres boligområde i 2015 end i 2010.

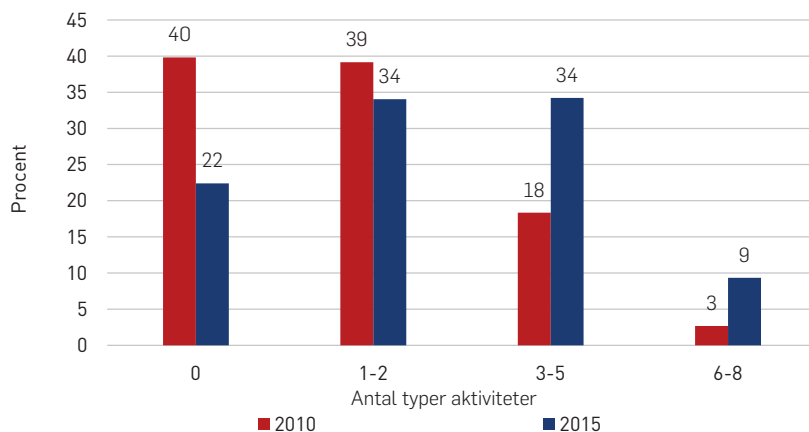
Beboerne deltager ikke kun oftere i aktiviteterne. De er også oftere med til at stå for aktiviteterne. Andelen af beboere, der har været med til at tilrettelægge eller gennemføre aktiviteter i boligområdet inden for det seneste år, er nemlig også steget: Andelen var 18 pct. i 2015 mod 12 pct. i 2010, jf. tabel 6.10.

Det ser altså ud, som om aktivitetsniveauet i boligområdet er steget fra 2010 til 2015, men oplever beboerne så også i højere grad, at der er nok tilbud i boligområdet? Af tabel 6.11 fremgår det, om beboerne oplever, at der er nok aktiviteter i området for henholdsvis børn og unge, ældre, etniske minoriteter og beboere uden arbejde. Andelen, som mener, at der er for få aktiviteter for de nævnte beboergrupper, er faldet meget

fra 2010 til 2015. Fx var det 44 pct. i 2010 mod 21 pct. i 2015, som oplevede, at der var for få tilbud til børn og unge i boligområdet.

FIGUR 6.1

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, hvor mange typer af aktiviteter¹ i boligområdet de har deltaget i inden for det seneste år. 2010 og 2015. Procent.

Anm.: Der er forskel på beboerne i fordelingerne i 2010 og 2015 på et 1-procent-signifikansniveau.

1. Der er tale om de otte typer af aktiviteter, som er vist i tabel 6.9.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

TABEL 6.10

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, om de inden for det seneste år har været med til at tilrettelægge og/eller gennemføre aktiviteter i boligområdet. 2010 og 2015. Procent.

Har været med til at tilrettelægge eller gennemføre aktiviteter:	2010	2015
Ja	12	18 ***
Nej	88	82 (0,005)
I alt, procent	100	100
I alt, personer	603	588

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere

TABEL 6.11

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, om de oplever, at der er aktiviteter nok i området for fire grupper af beboere. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	
<i>Er der fritidstilbud nok til børn og unge i boligområdet:</i>			
Ja	56	79***	
Nej	44	21	(0,000)
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	420	446	
<i>Er der aktiviteter nok for ældre i dit boligområde:</i>			
Ja	60	78***	
Nej	40	22	(0,000)
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	367	433	
<i>Er der aktiviteter nok for etniske minoriteter i dit boligområde:</i>			
Ja	50	83***	
Nej	50	17	(0,000)
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	273	322	
<i>Er der aktiviteter nok for beboere uden arbejde i dit boligområde:</i>			
Ja	48	79***	
Nej	52	21	(0,000)
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	254	298	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi
Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

OPSAMLING

I dette kapitel har vi set på udviklingen i beboernes egen vurdering af deres boligområde, før og efter at en række boligsociale indsatser er igangsat. Vi har taget udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse blandt beboere i 14 udvalgte almene boligområder, som alle fik en boligsocial bevilling i 2010 i forbindelse med tredje bevillingsrunde under Landbyggefondens 2006-2010-pulje. Vores data har bestået af to målinger af beboernes vurdering af deres boligområde: en førmåling i 2010 og en eftermåling i 2015. Vi har derimod ikke haft nogen kontrolgruppe, bestående af beboere i en række ellers sammenlignelige almene boligom-

råder uden en boligsocial bevilling under 2006-2010-puljen at sammenligne udviklingen med.

Udfordringen i en sådan før- og eftermåling, som vi anvender her, er således, at der ikke kan tages højde for, hvordan gruppen ville have udviklet sig, hvis ikke den havde modtaget en indsats, og det vil sige, at det er svært at slutte, at det er de boligsociale indsatser, der er årsagen til eventuelle ændringer over tid.

HOVEDRESULTATER

- Flere af beboerne deltager i aktiviteter i boligområdet i 2015 end i 2010. Det gælder meget forskellige aktiviteter som beboerfester, sportslige aktiviteter, kulturelle og sociale aktiviteter og beboermøder. 40 pct. af beboerne deltog ikke i aktiviteter i boligområdet i 2010, mens den tilsvarende andel var faldet til 22 pct. i 2015.
- Et andet udtryk for det højere aktivitetsniveau i boligområderne er, at andelen, som mener, at der er for få aktiviteter til børn og unge, ældre, etniske minoriteter og personer uden arbejde, er faldet markant fra 2010 til 2015. Fx var det 44 pct. i 2010 mod 21 pct. i 2015, som oplevede, at der var for få tilbud til børn og unge i boligområdet.
- Ud over at beboerne har fået flere relationer til de andre beboere i boligområdet fra 2010 til 2015, har de også fået et mere positivt syn på beboersammensætningen og på, hvordan man tager sig af socialt udsatte grupper i boligområdet. I 2010 var det 60 pct., der mente, at man tog sig godt af socialt udsatte grupper i boligområdet, mens den tilsvarende andel i 2015 var 83 pct.
- Beboerne har generelt et positivt syn på de personer, der arbejder for boligområdet (gårdmænd og viceværter, boligsociale medarbejdere, afdelingsbestyrelsen og boligorganisationen), og det er i et vist omfang blevet forbedret fra 2010 til 2015. Andelen, der er helt enige i, at de boligsociale medarbejdere er venlige og lette at tale med, er fx steget fra 67 pct. i 2010 til 76 pct. i 2015. Vi ser også en svag stigning fra 2010 til 2015 i andelen af beboere, der mener, at beboerne har indflydelse på ændringer eller nye aktiviteter, hvis de ønsker det.
- Beboerne føler sig i højere grad trygge i deres boligområde og oplever mindre hærværk og anden kriminalitet i 2015 end i 2010. Fx var

21 pct. af beboerne i 2010 ikke trykke ved at færdes alene i boligområdet, når det er mørkt. Den tilsvarende andel i 2015 er 15 pct.

- Der er ikke sket ændringer i beboernes opfattelse af deres boligområdes ry. I både 2010 og 2015 var andelen, der mener, at deres boligområde har et dårligt ry, omkring 20 pct., og andelen, der mener, at deres boligområde har et godt ry, omkring 35 pct. Til gengæld er der flere i 2015 end i 2010, som vurderer, at deres boligområde er bedre end dets ry (43 mod 32 pct.). Det vil sige, at flere af beboerne faktisk har oplevet, at deres boligområde blev bedre fra 2010 til 2015.

Alt i alt ser der ud til at have været en ganske entydig positiv udvikling i de boligområder, der fik en boligsocial indsats i forbindelse med Landsbyggefondens 2006-2010-pulje, på de forhold, vi har undersøgt i dette kapitel. Da vi som nævnt ikke har haft en kontrolgruppe, er det imidlertid meget svært at afgøre, om de udviklinger, vi har set, skyldes de boligsociale indsatser eller andre forhold, og dermed hvorvidt vi ville have set samme udvikling uden en boligsocial indsats. En del af det øgede aktivitetsniveau i boligområderne, som vi kan læse ud af tallene, er dog formentlig igangsat i forbindelse med helhedsplanerne.

Det er også vigtigt at huske i forbindelse med tolkningen af resultaterne, at vi har set på en selekteret gruppe af beboere. Dels har vi kun set på de beboere, der har boet i samme boligområde i mindst fem år, og de kan meget vel adskille sig fra de beboere, som bor/har boet i deres boligområde i en kortere periode. Dels har bortfaldsanalysen blandt andet vist, at beboere med en svag socioøkonomisk baggrund, beboere med en anden etnisk oprindelse end dansk samt mænd er underrepræsenterede blandt de beboere, der har besvaret spørgeskemaet. Man kan fx forestille sig, at beboere med svag socioøkonomisk baggrund generelt vil deltage mindre i aktiviteterne i boligområdet end de mere ressourcestærke beboere. I så fald vil vi overvurdere andelen af beboere, som har deltaget i aktiviteterne. Om vi har overvurderet eller undervurderet den positive udvikling i beboernes oplevelse af deres boligområde afhænger af, om fx beboere med svag socioøkonomisk baggrund har oplevet en mere eller mindre positiv udvikling end de øvrige beboere, og vi har ikke haft mulighed for at vide, om det er tilfældet.

BILAG

BILAG 1 SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE BLANDT BEBOERE

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen blandt beboere har været at give viden om, hvordan beboerne i udsatte boligområder, som har fået en helhedsplan under 2006-2010-puljen, vurderer deres boligområde, og i hvor høj grad de deltager i aktiviteter i boligområdet. Vi måler beboernes vurdering af boligområdet og deres deltagelse i aktiviteter både før og efter, at boligområdet har fået bevillingen/indsatserne, og kan dermed undersøge, om deres vurdering er blevet mere positiv, og om de oftere deltager i aktiviteter i boligområdet efter indsatserne. I det følgende beskrives stikprøve, dataindsamling, svarprocent og en analyse af skævheder i bortfaldet.

STIKPRØVE, DATAINDSAMLING, SVARPROCENT OG BORTFALD

Til spørgeskemaundersøgelsen er udvalgt 14 boligområder, som i 2010 fik en boligsocial bevilling under Landsbyggefondens 2006-2010-pulje, altså i forbindelse med tredje bevillingsrunde. For hvert boligområde er der efterfølgende udvalgt et antal beboere til interview. De beboere, som er blevet boende i området fra 2010 til 2015, er blevet udvalgt til interview igen i 2015. Til erstatning for beboere, der er fraflyttet området fra 2010 til 2015, er ny lejere udtrukket til interview i 2015.

Dataindsamlingen er gennemført som telefoninterview med besøgsopfølgning. Besøgsopfølgning er anvendt blandt beboere, som ikke havde et telefonnummer, eller som foretrak et besøgsinterview. Interviewperioden i 2010 løb fra primo februar til primo april. Dataindsamlingen i 2010 kan dermed betragtes som en formåling og dataindsamlingen i 2015 som en eftermåling i forhold til indsatserne i forbindelse med den boligsociale bevilling.

I denne rapport fokuserer vi på de beboere, der er interviewet i både 2010 og 2015. Størrelsen på stikprøve, svarprocent og årsager til manglende besvarelser er vist i bilagstabel B1.1. Der blev som udgangspunkt udvalgt 4.832 beboere til interview i 2010, og heraf besvarede 2.017 beboere spørgeskemaet, svarende til en svarprocent på 42. Målet var at opnå omkring 2.000 besvarelser, og da man havde opnået dette mål, blev 558 interview ”tilbagekaldt”.⁴⁴ Det fremgår af bilagstabellen, at de vigtigste årsager til, at det ikke lykkedes at opnå interview var, at be-

---

44. Tager vi disse 558 personer ud af beregningen af svarprocenten, får vi en svarprocent på 48.

boeren nægtede at deltage (17 pct.), at det ikke lykkedes at komme i kontakt med beboeren (11 pct.), og at beboeren var flyttet (8 pct.).

BILAGSTABEL B1.1

Spørgeskemaundersøgelsens stikprøver, fordelt efter besvarelser og årsag til manglende besvarelse. Antal og procent.

	2010-stikprøve		Stikprøve til geninterview ¹	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Interview helt/delvist gennemført:	2.046	42,3	617	57,6
helt gennemført	2.027	41,9	616	57,5
delvist gennemført	19	0,4	1	0,1
Nægter	837	17,3	200	18,7
Sygdom	67	1,4	19	1,8
Bortrejst/hospital	48	1,0	18	1,7
Ikke truffet	517	10,7	129	12,0
Flyttet	360	7,5	17	1,6
Handicap	30	0,6	6	0,6
Andet, herunder sprogvanskeligheder	210	4,4	63	5,9
Flyttet til udland/død	9	0,2	2	0,2
Interview tilbagekaldt/stoppet	558	11,6	0	0,0
Uoplyst	150	3,1	1	0,1
I alt	4.832	100,1	1.072	100,2

1. Stikprøve til geninterview omfatter de personer, der blev interviewet i 2010, og som også er blevet udvalgt til interview i 2015.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

Af de 2.046 beboere, der besvarede spørgeskemaet i 2010, forsøgte vi at geninterviewe 1.072 beboere i 2015. Der blev opnået interview med 617 af disse beboere, svarende til en svarprocent på 58. De 617 beboere, som er interviewet både i 2010 og 2015, kalder vi ”paneldeltagere”.

Bortfald i en spørgeskemaundersøgelse kan påvirke undersøgelsens repræsentativitet. Hvis de beboere, der ikke besvarer spørgeskemaet, på en række relevante karakteristika adskiller sig væsentligt fra de beboere, der besvarer spørgeskemaet, kan det betyde, at beboerne, som indgår i undersøgelsens datagrundlag, ikke er repræsentative for populationen af beboere. I det følgende ser vi nærmere på, hvordan bortfaldet adskiller sig fra deltagerne på en række individkarakteristika.

Først ser vi på, om beboerne, der henholdsvis har besvaret og ikke besvaret spørgeskemaet i 2010, adskiller sig fra hinanden på en række demografiske og socioøkonomiske karakteristika, jf. bilagstabel B1.2. Som det fremgår af tabellen, er bortfaldet skævt. Beboerne, som ikke har

besvaret spørgeskemaet, er socioøkonomisk svagere (lavere husstandsindkomst og i mindre omfang i beskæftigelse), har oftere en anden etnisk oprindelse end dansk, er oftere mænd og har oftere hjemmeboende børn end beboerne, som har besvaret spørgeskemaet.

BILAGSTABEL B1.2

Andelen af beboere med udvalgte karakteristika blandt beboere, som har deltaget i spørgeskemaundersøgelse i 2010, og beboere, som er en del af bortfaldet i 2010. Procent.

Karakteristika:	Bortfald 2010	Deltagere 2010
Mænd	52,6	45,0 ***
Alder (gennemsnit)	45,1	47,4 ***
Anden etnisk oprindelse end dansk	37,1	26,3 ***
Samlevende/gift (18 år eller ældre)	38,3	40,0
Hjemmeboende børn	46,9	60,0 ***
<i>Socioøkonomisk status</i>		
Lønmodtagere/ selvstændige (18-64 år)	45,6	51,0 ***
Dagpenge-/ kontanthjælpsmodtagere (18-64 år)	21,6	19,3
Uden for arbejdsmarkedet (18-64 år)	32,8	29,7 *
Husstandsækvivaleret indkomst (18-64 år) (gennemsnit i kr.)	163.589	169.333 **
Antal obs.	2.786	2.046

Anm.: * Angiver signifikans på et 5-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 1-procent-niveau og *** signifikans på et 0,1 procent-niveau. Forskellene er testet med t-test.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere og data fra Danmarks Statistik.

Af bilagstabel B1.3 fremgår det, hvorvidt paneldeltagerne i 2010 og 2015 adskiller sig fra de deltagere i 2010, som ikke er med i panelet. Paneldeltagerne er lidt stærkere socioøkonomisk set, ældre og er oftere kvinder end de deltagere i 2010, som ikke er med i panelet. Forskellene i forhold til det oprindelige bortfald i 2010 er derfor også større for panelet end for alle deltagerne i 2010, jf. bilagstabel B1.2 og B1.3.

BILAGSTABEL B1.3

Andelen af beboere med udvalgte karakteristika blandt beboere, som har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen i både 2010 og 2015, beboere, som er en del af bortfaldet i 2010, og beboere, som har deltaget i 2010, men som ikke har deltaget i 2015. Procent.

Karakteristika:	Paneldeltagere 2010 og 2015	Bortfald 2010	Deltagere 2010, som ikke er i panelet
Mænd	40,8	52,6 ***	46,8 *
Alder (gennemsnit)	51,8	45,1 ***	45,4 ***
Anden etnisk oprindelse end dansk	24	37,1 ***	27,3
Samlevende/gift (18 år eller ældre)	40	38,3	40
Hjemmeboende børn (18 år eller ældre)	63,2	46,9 ***	58,7
<i>Socioøkonomisk status</i>			
Lønmodtagere/ selvstændige (18-64 år)	51,4	45,6 *	50,8
Dagpenge-/ kontant-hjælpsmodtagere (18-64 år)	15,6	21,6 **	20,9 *
Uden for arbejdsmarkedet (18-64 år)	33,1	32,8	28,3
Husstandsækvivaleret indkomst (18-64 år) (gennemsnit i kr.)	175.269	163.589 ***	166.922 **
Antal obs.	617	2.786	1.429

Anm.: * Angiver signifikans på et 5-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 1-procent-niveau og *** signifikans på et 0,1-procent-niveau. Forskellene er testet med t-test. "Bortfald 2010" og "Deltagere 2010, som ikke er i panelet" er begge sammenlignet med "Paneldeltagere 2010 og 2015".

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere og data fra Danmarks Statistik

Alt i alt kan man på baggrund af ovenstående konkludere, at personer med svag socioøkonomisk baggrund, personer med anden etnisk oprindelse end dansk og mænd er underrepræsenterede blandt paneldeltagerne. Det skal vi være opmærksomme på, når vi fortolker resultaterne.

Bilagstabel B4.1 viser sammenhængen mellem bevillingens størrelse (pr. beboer) og boligområdernes beboersammensætning i de boligområder, der er udvalgt til spørgeskemaundersøgelsen.

BILAGSTABEL B1.4

Andelen af beboere med udvalgte karakteristika samt mellem bevillingens størrelse (pr. beboer) i boligområder, der har modtaget bevilling fra Landsbyggefondens 2006-2010-pulje og som er udvalgt til spørgeskemaundersøgelsen. Særskilt for boligområder og ordnet efter indsatsens størrelse. Kroner og procent.

Karakteristika:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Indsatsstørrelse pr. beboer (gennemsnit i kr.)	2.518	3.093	3.431	4.083	4.202	5.237	5.239	5.779	6.222	6.388	8.143	10.689	11.774	16.086
Mænd	42,8	50,8	47,8	50,8	51,1	49,1	48,2	54,6	50,9	50,1	54,8	50,4	48,2	46,4
Alder (gennemsnit)	34,5	33,4	33,9	35,5	36,7	35,3	31,4	35,2	42,1	27,9	38,5	36,3	38,7	38,8
Anden etnisk oprindelse end dansk	6,5	58,9	10,9	39,9	24,3	31,1	41,7	12,4	47,2	30,2	41,4	43,6	30,6	42,6
Samlevende/gift (18 år eller ældre)	41,3	46,7	39,5	50,5	49,6	40,7	37,3	47,3	20,3	40,7	35,7	28,6	39,2	33,2
Hjemmeboende børn (18 år eller ældre)	44,1	35,2	40,7	40	35,7	30,8	31,2	50,2	14,8	43,0	22,3	15,7	27,0	17,4
<i>Socioøkonomisk status</i>														
Lønmodtagere/ selvstændige (18-64 år)	56,1	43,6	51,6	42,1	47,8	52,8	43,2	46,7	46,1	43,9	45,0	42,1	35,2	40,6
Dagpenge-/ kontanthjælpsmodtagere (18-64 år)	19,1	23,3	18,6	27,4	24,0	13,1	27,1	12,0	24,9	27,3	23,0	18,1	18,9	22,3
Uden for arbejdsmarkedet (18-64 år)	24,8	33,2	29,8	30,5	28,2	34,1	29,7	41,3	29,0	28,9	32,1	39,8	45,9	37,1
Husstandsækvivaleret indkomst (18-64 år) (gennemsnit i kr.)	178	154	177	161	171	170	154	168	165	150	165	142	156	165
Antal lobs.	979	2.386	578	1.856	1.373	1.338	845	394	652	407	599	690	595	364

Ann.: Tallene 1-14 indikerer de 14 forskellige boligområder, der indgår i spørgeskemaundersøgelsen. Der er taget udgangspunkt i registerdata fra 2010.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere og data fra Danmarks Statistik.

BILAG 2 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 3 OG 4

BILAGSTABEL B2.1

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for andelen af beboere (18-64 år) i beskæftigelse. 2004-2009. Regression med baggrundsvariable på baggrund af DiD-model.

	Estimat
Indsatsområder	-0,016
<i>Binære variable for hvert år</i>	
2004	-0,044 ***
2005	-0,029 ***
2006 (reference)	--
2007	0,012
2008	0,022 **
2009	-0,030 **
<i>Interaktioner</i>	
Indsatsområder × 2004	0,004
Indsatsområder × 2005	-0,003
Indsatsområder × 2006 (reference)	--
Indsatsområder × 2007	0,008
Indsatsområder × 2008	0,023 **
Indsatsområder × 2009	0,035 **
<i>Kontrolvariable (summeret til boligafdelingsniveau)</i>	
Køn	-0,018
Alder	-0,011 ***
Ikke-vestlig oprindelse	-0,126 ***
Ikke enlig	0,095 *
Hjemmeboende børn	-0,735 ***
Kompetencegivende uddannelse	0,259 **
Disponibel indkomst (i 1.000 kr.)	0,000 ***
Andelen af 1-2-værelsesboliger ud af det samlede antal boliger i boligafdelingen	-0,194 ***
Dummy for boligafdeling, hvor andelen af boliger, opført i perioden 1955-1975, er på 50 pct. eller mere	0,011
<i>Geografisk placering</i>	
Københavns Kommune eller Frederiksberg Kommune (reference)	--
Storkøbenhavn (ekskl. Københavns og Frederiksberg kommuner)	0,075 ***
Aarhus, Odense, Aalborg eller Esbjerg kommuner	-0,039 *
Øvrige kommuner	-0,001

Anm.: Beregningsgrundlag: 151 boligafdelinger i indsatsgruppen og 54 i kontrolgruppen.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustere på helhedsplanniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B2.2

Betydningen af de boligsociale indsatser på kort sigt for sandsynligheden for at en beboer (18-64 år) er i beskæftigelse. 2004-2009. Logistisk regression på baggrund af DiD-model.

	Estimat
Indsatsgruppe	-0,037
<i>Binære variable for hvert år¹</i>	
2004	-0,611 ***
2005	-0,243 ***
2006 (reference)	--
2007	0,100 ***
2008	0,219 ***
2009	0,057
<i>Interaktioner²</i>	
Indsatsgruppe × 2004	0,052
Indsatsgruppe × 2005	0,054 *
Indsatsgruppe × 2006 (reference)	--
Indsatsgruppe × 2007	0,008
Indsatsgruppe × 2008	0,026
Indsatsgruppe × 2009	0,090 *
<i>Kontrolvariable</i>	
Køn	0,223
Alder	0,163
Alder ²	-0,002
Ikke-vestlig oprindelse	-1,031
Ikke enlig	0,461
Hjemmeboende børn	0,422
Kompetencegivende uddannelse	0,676
Kontakter til alment praktiserende læge	-0,047
Kontakter til speciallæge	-0,037
<i>Sigtelser</i>	
Sigtelse for ejendomsforbrydelse	-0,975
Sigtelse for seksual- eller voldsforbrydelse	-0,409
Sigtelse for færdselslovsforbrydelse	0,482
Sigtelse for særlovsforbrydelse	-0,403
<i>Geografisk placering</i>	
Københavns Kommune eller Frederiksberg Kommune	-0,062
Storkøbenhavn (ekskl. Københavns og Frederiksberg kommuner)	0,550
Aarhus, Odense, Aalborg eller Esbjerg kommuner	-0,125
Øvrige kommuner (reference)	--

Anm.: Beregningsgrundlag: 34.460 individer i indsatsgruppen og 6.169 individer i kontrolgruppen pr. undersøgelsesår.

Signifikansniveau: * angiver, at forskellen er signifikant på et 5-procent-niveau, ** at den er signifikant på et 1-procent-niveau, og *** at den er signifikant på et 0,1-procent-niveau.

Standardfejlene til brug for udregning af signifikansniveauet er korrigeret ved hjælp af clustre på boligafdelingsniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Landsbyggefonden og Danmarks Statistik.

BILAG 3 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 6

BILAGSTABEL B3.1

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, hvor enige de er i en række udsagn om relationer til andre beboere i boligområdet. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	
<i>Du kan låne af andre beboere, hvis du mangler noget, fx sukker:</i>			
Helt enig	65	67	
Delvist enig	17	17	(0,806)
Delvist uenig	6	5	
Helt uenig	12	11	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	526	526	
<i>Du (og din familie) har gode venner i dit boligområde:</i>			
Helt enig	50	53	(0,488)
Delvist enig	24	22	
Delvist uenig	8	10	
Helt uenig	18	16	
I alt, procent	100	101	
I alt, personer	616	616	
<i>De fleste fra din omgangskreds bor i boligområdet:</i>			
Helt enig	15	14**	
Delvist enig	14	19	(0,029)
Delvist uenig	16	19	
Helt uenig	55	48	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	616	614	
<i>Du dyrker fritidsaktiviteter eller laver praktiske ting sammen med andre beboere:</i>			
Helt enig	11	20***	
Delvist enig	9	15	(0,000)
Delvist uenig	6	9	
Helt uenig	74	56	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	617	615	
<i>Det er vigtigt for dig (og din familie), at du/I hører til i dit boligområde:</i>			
Helt enig	56	59	
Delvist enig	25	23	(0,662)
Delvist uenig	8	8	
Helt uenig	12	10	
I alt, procent	101	100	
I alt, personer	606	602	

(Tabellen fortsættes)

BILAGSTABEL B3.1 FORTSAT

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, hvor enige de er i en række udsagn om relationer til andre beboere i boligområdet. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	
<i>Der er en god sammensætning af beboere med dansk og etnisk minoritetsbaggrund i dit boligområde:</i>			
Helt enig	50	53	
Delvist enig	26	27	(0,107)
Delvist uenig	13	11	
Helt uenig	11	9	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	571	566	
<i>Etniske minoriteter er godt integreret i dit/deres boligområde:</i>			
Helt enig	40	43	
Delvist enig	37	37	(0,124)
Delvist uenig	14	9	
Helt uenig	9	10	
I alt, procent	100	99	
I alt, personer	478	516	
<i>Der er en god sammensætning af beboere med forskellige sociale baggrunde i dit boligområde:</i>			
Helt enig	49	50***	
Delvist enig	28	35	(0,007)
Delvist uenig	11	6	
Helt uenig	11	8	
I alt, procent	99	99	
I alt, personer	487	517	
<i>Man tager sig godt af socialt udsatte grupper i dit boligområde:</i>			
Helt enig	28	45***	
Delvist enig	32	37	(0,000)
Delvist uenig	14	8	
Helt uenig	26	9	
I alt, procent	100	99	
I alt, personer	324	418	
<i>Der er ingen eller kun få konflikter mellem beboerne i dit boligområde:</i>			
Helt enig	52	55	
Delvist enig	27	23	(0,411)
Delvist uenig	10	11	
Helt uenig	11	12	
I alt, procent	100	101	
I alt, personer	576	575	

(Tabellen fortsættes)

BILAGSTABEL B3.1 FORTSAT

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, hvor enige de er i en række udsagn om relationer til andre beboere i boligområdet. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	
<i>Beboerne har den samme indstilling til, hvordan man opfører sig på fællesarealer, i fælleslokaler eller fællesaktiviteter:</i>			
Helt enig	37	41	
Delvist enig	30	33	(0,107)
Delvist uenig	16	12	
Helt uenig	17	14	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	575	577	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi

1. Forskellene i fordelingerne i 2010 og 2015 er testet med chi square-test.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

BILAGSTABEL B3.2

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, hvor enige de er i en række udsagn om forholdet mellem beboere og de personer, der arbejder for boligområdetets beboere. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	
<i>De fleste beboere synes, at gårdmænd og viceværter er venlige og hjælpsomme:</i>			
Helt enig	84	86	
Delvist enig	12	11	(0,846)
Delvist uenig	2	2	
Helt uenig	2	1	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	608	607	
<i>De fleste beboere synes, at de boligsociale medarbejdere (fx beboerrådgivere) er venlige og lette at tale med:</i>			
Helt enig	67	76***	
Delvist enig	23	21	(0,005)
Delvist uenig	5	2	
Helt uenig	5	2	
I alt, procent	100	101	
I alt, personer	237	461	
<i>Afdelingsbestyrelsen lytter til beboernes forslag:</i>			
Helt enig	62	59	
Delvist enig	26	29	(0,724)
Delvist uenig	6	6	
Helt uenig	6	7	
I alt, procent	100	101	
I alt, personer	479	509	
<i>Hvis beboerne ønsker at have indflydelse på ændringer eller nye aktiviteter, har de også indflydelse:</i>			
Helt enig	57	59*	
Delvist enig	31	30	(0,056)
Delvist uenig	7	6	
Helt uenig	6	5	
I alt, procent	101	100	
I alt, personer	497	527	
<i>Det er vigtigt, at beboerne deltager i beboermøder:</i>			
Helt enig	73	75	(0,811)
Delvist enig	21	19	
Delvist uenig	4	4	
Helt uenig	3	2	
I alt, procent	101	100	
I alt, personer	568	580	

(Tabellen fortsættes)

BILAGSTABEL B3.2 FORTSAT

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, hvor enige de er i en række udsagn om forholdet mellem beboere og de personer, der arbejder for boligområdets beboere. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	
<i>Boligorganisationen giver beboerne god information om, hvad der sker i boligområdet:</i>			
Helt enig	69	69	
Delvist enig	18	21	(0,438)
Delvist uenig	6	6	
Helt uenig	7	5	
I alt, procent	100	101	
I alt, personer	583	592	
<i>Boligorganisationen lytter til beboernes forslag:</i>			
Helt enig	55	56	
Delvist enig	34	31	(0,558)
Delvist uenig	6	8	
helt uenig	5	6	
I alt, procent	100	101	
I alt, personer	496	541	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi

1. Forskellene i fordelingerne i 2010 og 2015 er testet med chi square-test.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

BILAGSTABEL B3.3

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, om de eller deres familie har deltaget i en række aktiviteter i deres boligområde inden for det seneste år. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	
<i>Har du eller nogen i din familie inden for det seneste år deltaget i</i>			
<i>... beboerfester:</i>			
Ja, én gang	12	15***	
Ja, flere gange	10	23	(0,000)
Nej	78	63	
I alt, procent	100	101	
I alt, personer	528	595	
<i>... sportslige aktiviteter for beboerne:</i>			
Ja, én gang	1	3***	
Ja, flere gange	6	10	(0,006)
Nej	93	87	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	502	596	
<i>... kulturelle eller sociale aktiviteter:</i>			
Ja, én gang	12	9***	
Ja, flere gange	14	29	(,000)
Nej	74	61	
I alt, procent	100	99	
I alt, personer	549	607	
<i>... beboeraktiviteter for og med børn:</i>			
Ja, én gang	9	9**	
Ja, flere gange	9	14	(0,031)
Nej	82	78	
I alt, procent	100	101	
I alt, personer	565	606	
<i>... informationsaktiviteter (fx beboerblad):</i>			
Ja, én gang	5	7***	
Ja, flere gange	4	19	(0,000)
Nej	91	74	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	567	607	
<i>... beboermøder:</i>			
Ja, én gang	27	21***	
Ja, flere gange	21	43	(0,000)
Nej	53	36	
I alt, procent	101	100	
I alt, personer	614	615	

(Tabellen fortsættes)

BILAGSTABEL B3.3 FORTSAT

Beboere i boligområder, der har fået en boligsocial bevilling, fordelt efter, om de eller deres familie har deltaget i en række aktiviteter i deres boligområde inden for det seneste år. 2010 og 2015. Procent.

	2010	2015	)
<i>... afdelingsbestyrelsesmøde:</i>			
Ja, én gang	7	10***	
Ja, flere gange	10	20	(0,000)
Nej	83	70	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	611	613	
<i>... andre aktiviteter for afdelingens beboere:</i>			
Ja, én gang	5	4*	
Ja, flere gange	5	11	(0,084)
Nej	90	85	
I alt, procent	100	100	
I alt, personer	582	613	

Anm.: * Angiver signifikans på et 10-procent-niveau, ** angiver signifikans på et 5-procent-niveau og *** signifikans på et 1-procent-niveau. Forskellene er testet med chi square-test. Værdien i parentes angiver p-værdi

1. Forskellene i fordelingerne i 2010 og 2015 er testet med chi square-test.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt beboere.

LITTERATUR

- Andersen, H.S. (2006a): *Etniske minoriteters flytninger og boligvalg. En register-analyse*. Hørsholm: Statens Byggeforskningsinstitut, 2006:02.
- Andersen, H.S. (2006b): *Bo sammen eller spredt? Etniske minoriteters boligønsker og motiver for bosætning*. Hørsholm: Statens Byggeforskningsinstitut, 2006:17.
- Andersen, H.S. (2003): *Kvarterløft i Danmark: Integreret byfornyelse i syv danske bydele 1997-2002*. Hørsholm: Statens Byggeforskningsinstitut, H. S. 2003 Hørsholm: Statens Byggeforskningsinstitut. By og Byg Dokumentation; Nr. 040.
- Andersen, H.S. (1999): *Byudvalgets indsats 1993-98. Sammenfattende evaluering*. Hørsholm: Statens Byggeforskningsinstitut.
- Aner, L.G., A. Amilon, A. Høst, I.K. Nielsen, W. Alim & C.L. Rasmussen. (2013): *Boligsociale indsatser og buslejestøtte. Midtvejsevaluering af Landsbyggefondens 2006-2010-pulje*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 12:15.
- Bach, H.B. (2012): *Arbejdsmarkedsparathed og selvforsørgelse*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 12:31.
- Becker, S.O. & A. Ichino (2002): "Estimation of Average Treatment Effects Based on Propensity Scores". *Stata Journal*, 2(4), s. 358- 377.
- Christensen, G. (2015): "A Danish tale of why social mix is so difficult to increase". *Housing Studies*, 30(2), s. 252-271.

- Christensen, G. (2013): *Indsatser i udsatte boligområder. Hvad virker, hvorfor og hvordan?* Kraks Fond Byforskning, 13:01.
- Christensen, G. & L.P. Geerdsen (2016): *Har områdebaserede indsatser en effekt på beboernes tilknytning til arbejdsmarkedet?* Kraks Fond Byforskning.
- Christensen, G., R.C.H. Jørgensen & M.R. Larsen (2015a): *Erfaringer med at ændre socialt mix i udsatte boligområder: Evaluering af brugen af anvisnings- og udlejningsredskaber som led i Landsbyggefondens 2006-10-midler.* København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd 15:45.
- Christensen, G., R.C.H. Jørgensen, M.R. Larsen & T. Jørgensen (2015b): *Kort og klart: Erfaringer med at ændre socialt mix i udsatte boligområder: Evaluering af brugen af anvisnings- og udlejningsredskaber som led i Landsbyggefondens 2006-10-midler.* København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Christensen, G., M.F. Mikkelsen, K.B. Pedersen & A. Amilon (2010): *Boligsociale indsatser og buslejestøtte. Kortlægning og programevaluering af Landsbyggefondens 2006-10-pulje.* København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 10:15.
- COWI (2007): *Byer for Alle.* Evalueringsrapport.
- Damm, A.P. (2014): Neighborhood quality and labor market outcomes: Evidence from quasi-random neighborhood assignment of immigrants. *Journal of Urban Economics* 79 (2014) 139–166.
- Graversen, B.K. (2011): *Tættere på arbejdsmarkedet? København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 11:11.*
- Heckman, J.J., H. Ichimura & P.E. Todd (1997): "Matching as an Econometric Evaluation Estimator: Evidence from Evaluating a Job Training Programme". *Review of Economic Studies*, 64(4), s. 605-54.
- Landsbyggefonden (2006): Tilskud til social og forebyggende indsats i problemramte afdelinger (600 mio. kr.). *LBF orienterer.* Nr. 377. København: Landsbyggefonden.
- Leuven, E. & B. Sianesi (2003): *PSMATCH2: Stata Module to Perform Full Mahalanobis and Propensity Score Matching, Common Support Graphing, and Covariate Imbalance Testing, Statistical Software Components S432001,* Boston College Department of Economics, rev. 11. nov. 2010.
- Livingston, M., A. Kearns & N. Bailey (2013): "Delivering mixed communities: the relationship between housing tenure mix and social

- mix in England's Neighbourhoods". *Housing Studies*, 28(7), s. 1056-1080.
- Nielsen, H., A. Mølgaard & L. Dybdal (2012): *Procesevaluering af boligsociale indsatser. Kvalitativ kortlægning af Landsbyggefondens 2006-2010-pulje med fokus på projektorganisering og samarbejde*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 12:12.
- Rambøll Management Consulting (2014a): *Områdesekretariater – kort fortalt. Erfaringer og anbefalinger fra SFI og Rambøll Management Consultings evaluering af Landsbyggefondens 2006-2010-pulje*.
- Rambøll Management Consulting (2014b): *Rundt om boligsociale indsatser. Erfaringer og anbefalinger fra SFI og Rambøll Management Consultings evaluering af Landsbyggefondens 2006-2010-pulje*.
- Rhod, M., A. M.S. Sonne-Frederiksen & K. Larsen (2014): *Boligsocialt overblik. Strategier, metoder og aktiviteter i Landsbyggefondens 2006-2010-midler*. Hvidovre: Center for Boligsocial Udvikling (CFBU).
- Shadish, W., M.H. Clark & P. Steiner (2008): "Can Nonrandomized Experiments Yield Accurate Answers? A Randomized Experiment Comparing Random to Nonrandom Assignment", *Journal of the American Statistical Association*, 103. s. 1334-1343.
- Søndergaard, N.M. & R.H. Jacobsen (2010). *Hvordan isolerer vi sammenhængen mellem indsats og resultat? Propensity score matching som metode til effektvaluering?* København: Danmarks Evalueringsinstitut.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2015

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Nogle rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 15:01 Ottosen, M.H., M. Lausten, S. Frederiksen & D. Andersen: *Anbragte børn og unges trivsel 2014*. 122 sider. ISBN: 978-87-7119-276-6. e-ISBN: 978-87-7119-277-3. Pris: 120,00 kr.
- 15:02 Benjaminsen, L., T. Dyrvig & T. Gliese: *Livet på hjemløseboformer*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-278-0. e-ISBN: 978-87-7119-279-7. Pris: 140,00 kr.
- 15:03 Gorinas, C. & V. Jakobsen: *Indvandreres og efterkommeres placering på det danske arbejdsmarked*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-280-3. e-ISBN: 978-87-7119-281-0. Pris: 170,00 kr.
- 15:04 Niss, N.K., A. Kierkgaard, A.-K. Højen-Sørensen & A.Aa. Hansen: *Barrierer for tidlig opsporing af alkoholproblemer i børnefamilier. En analyse af barrierer for frontpersonalet*. 145 sider. e-ISBN: 978-87-7119-282-7. Netpublikation

- 15:05 Bengtsson, S., A.L. Rasmussen & S. Gregersen: *Metoder i botilbud*. 208 sider. ISBN: 978-87-7119-283-4. e-ISBN: 978-87-7119- 284-1. Pris: 200,00 kr.
- 15:06 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2014*. 240 sider. ISBN: 978-87-7119-285-8. e-ISBN: 978-87-7119- 286-5. Pris: 240,00 kr.
- 15:07 Dietrichson, J., M. Bøg, T. Filges & A.-M.K. Jørgensen. *Skolerettede indsatser for elever med svag socioøkonomisk baggrund*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-287-2. e-ISBN: 978-87-7119-288-9. Pris: 140,00 kr.
- 15:08 Østergaard, S.V., A.B. Steensgaard, A.T. Hansen, S. Henze-Pedersen & J. Østergaard: *På vej mod ungdomskriminalitet. Hvilke faktorer i barndommen gør en forskel?* 100 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 289-6. Netpublikation.
- 15:09 Keilow, M. & A. Holm: *Udvikling af måleinstrument for elevadfærd og -holdninger. Baseline data fra evaluering af folkeskolereformen*. 56 sider. e-ISBN: 978-87-7119-290-2. Netpublikation.
- 15:10 Albæk, K., H.B. Bach, R. Bille, B.K. Graversen, H. Holt, S. Jensen & A.B. Jonassen: *Evaluering af mentorordningen*. 144 sider. e-ISBN: 978-87-7119-291-9. Netpublikation.
- 15:12 Christensen, E. & S. Baviskar: *Unge i Grønland. Med fokus på seksualitet og seksuelle overgreb*. 128 sider. ISBN: 978-87-7119-293-3. e-ISBN: 978-87-7119- 294-0. Pris: 120,00 kr.
- 15:13 Christensen, E. & S. Baviskar: *Kalaallit nunaanni inuusuttut. Kinguaassiuntinut tunngasut kinguaasiunitigullu innarliisarnerit qitiunneqarlutik*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-295-7. e-ISBN: 978-87-7119-296-4. Pris: 140,00 kr.
- 15:14 Rangvid, B.S., V.M. Jensen & S.S. Nielsen. *Forberedende tilbud og overgang til ungdomsuddannelse*. 99 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 297-1. Netpublikation.
- 15:15 Amilon, A. (red.): *Inkluderende skolemiljøer – elevernes roller*. 288 sider. ISBN: 978-87-7119-304-6. e-ISBN: 978-87-7119- 300-8. Pris: 280,00 kr.
- 15:16 Amilon, A.: *Evaluering af lokale initiativer for førtidspensionister*. 96 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 301-5. Netpublikation
- 15:17: Jakobsen, V.: *Uddannelses- og beskæftigelsesmønstre i årene efter grundskolen. En sammenligning af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige*

- lande og etniske danskere*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-305-3. e-ISBN: 978-87-7119- 306-0. Pris: 140,00 kr.
- 15:18 Christensen, G., A.G. Jeppesen, A.A. Kjør & K. Markwardt: *Udsættelser af lejere – Udvikling og benchmarking. Lejere berørt af foged-sager og udsættelser i perioden 2007-13*. 178 sider, e-ISBN: 978-87-7119-307-7. Netpublikation
- 15:19 Christensen, C.P. & C. Scavenius: *Et felteksperiment med Kærlighed i Kaos. Et forældretræningsprogram til familier med ADHD eller ADHD-lignende vanskeligheder*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-308-4. e-ISBN: 978-87-7119- 309-1. Pris: 90,00 kr.
- 15:20 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse i 2014. Regionale forskelle*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-310-7. e-ISBN: 978-87-7119- 311-4. Pris: 90,00 kr.
- 15:21 Nielsen, C.P., M.D. Munk, M.T. Jensen, K. Karmsteen & A.-M.K. Jørgensen: *Mønsterbryderindsatser på de videregående uddannelser. En forskningskortlægning*. 168 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 312-1. Netpublikation.
- 15:22 Sievertsen, H.H. & C.J. de Montgomery: *Børn i lavindkomstfamilier*. 105 sider. e-ISBN: 978-87-7119-313-8. Netpublikation.
- 15:23 Wendt, R.E. & A.-M.K. Jørgensen: *Forskningskortlægning, kvalitetsvurdering og analyse af udviklingen i skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2013*. 98 sider. E-ISBN:978-87-7119-314-5. Netpublikation.
- 15:24 Termansen, T., T. Dyrvig, N.K. Niss & J.H. Pejtersen: *Unge i misbrugsbehandling*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-315-2. e-ISBN: 978-87-7119- 316-9. Pris: 170,00 kr.
- 15:25 Christensen, E.: *Det har vi lært af NAKUUSA*. 56 sider. e-ISBN: 978-87-7119-317-6. Netpublikation.
- 15:26 Christensen, E.: *Nakuusamit makku ilikkarpavut. NAKuusap meeqaanut isummorsorfiani ilaasortanik apersuineq*. 62 sider. e-ISBN: 978-87-7119-318-3. Netpublikation.
- 15:27 Keilow, M. & A. Holm: *Skalaer til måling af elevtrivsel på erhvervsuddannelserne. En analyse af data fra tidligere trivselsmålinger. Bidrag til Undervisningsministeriets udvikling af elevtrivselsmålinger på erhvervsuddannelserne*. 92 sider. e-ISBN: 978-87-7119-319-0. Netpublikation.
- 15:28 Andersen, D. & B.S. Rangvid: *Skoleudvikling med fokus på sprog i al undervisning. Implementering og elevresultater af udviklingsprogram til*

- styrkelse af tosprogede elevers faglighed i de 2 første år.* 116 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 320-6. Netpublikation.
- 15:29 Baviskar, S: *Grønlandere i Danmark. En registerbaseret kortlægning.* 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 321-3. Netpublikation.
- 15:30 Siren, A., R.N. Brunner & R.C.H. Jørgensen: *"Øvelse gør mester" i Næstved Kommune. Evaluering af livskvalitet i forbindelse med et rehabiliteringsforløb på plejecentre.* 71 sider. e-ISBN: 978-87-7119-322-0. Netpublikation.
- 15:31 Holt, H., M. Larsen, H.B. Bach & S. Jensen: *Borgere I fleksjob efter reformen.* 208 sider. ISBN: 978-87-7119-323-7. e-ISBN: 978-87-7119- 324-4. Pris: 200,00 kr.
- 15:32 Keilow, M., M. Friis-Hansen, R.M. Kristensen & A. Holm: *Effekter af klasseledelse på elevers læring og trivsel.* 176 sider. ISBN: 978-87-7119-325-1. e-ISBN: 978-87-7119-326-8. Pris: 170,00 kr.
- 15:33 Christensen, E: *3-5 år efter ophold i Mælkebøtten – en opfølgning af 26 børn og unge.* 64 sider. ISBN: 978-87-7119-327-5. e-ISBN: 978-87-7119-328-2. Pris: 60,00 kr.
- 15:34 Christensen, E: *Meeqqanik inuusuttunillu 26-nik malinnaaqinneq - Mælkebøttenimit nuunnerinit ukint 3-5 kingorna.* 64 sider. ISBN: 978-87-7119-329-9. e-ISBN: 978-87-7119- 330-5. Pris: 60,00 kr.
- 15:35 Benjaminsen, L. & H.H. Lauritzen: *Hjemløshed i Danmark 2015. National kortlægning.* 208 sider. ISBN: 978-87-7119-333-6. e-ISBN: 978-87-7119-334-3. Pris: 200,00 kr.
- 15:36 Nielsen, C.P., A.T. Hansen, V.M. Jensen & K.S. Arendt: *Folkeskolereformen. Beskrivelse af 2. dataindsamling blandt elever.* 137 sider. E-ISBN: 978-87-7119-335-0. Netpublikation.
- 15:37 Jensen, M.T., K. Karmsteen, A.-M.K. Jørgensen & S.B. Rayce: *Psychosocial Function and Health in Veteran Families - A Gap Map of Publications within the Field.* 220 sider. e-ISBN: 978-87-7119-336-7. Netpublikation.
- 15:38 Sievertsen, H.H: *En god start – betydningen af alder ved skolestart for barnets udvikling.* 83 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 337-4. Netpublikation.
- 15:39 Mehlsen, L., H. Holt, H.B. Bach & C. Törnfeldt: *Ressourceforløb. Koordinerende sagsbehandlers og borgeres erfaringer.* 108 sider. ISBN: 978-87-7119-338-1. Pris: 200,00 kr.

- 15:40 Kjer, M.G., S. Baviskar & S.C. Winter: *Skoleledelse I folkeskolereformens første år. En kortlægning*. 140 sider. e-ISBN: 978-87-7119-340-4. Netpublikation.
- 15:41 Benjaminsen, L., S.B. Andrade, D. Andersen, M.H. Enemark & J.F. Birkelund: *Familiebaggrund og social marginalisering i Danmark. En registerbaseret kortlægning*. 336 sider. ISBN: 978-87-7119-341-1. e-ISBN: 978-87-7119-342-8. Pris: 330,00 kr.
- 15:42 Lausten, M., S. Frederiksen, R.F. Olsen, A.A. Nielsen & T.T. Bengtsson: *Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer – del II. Rapport fra tredje dataindsamling af forløbsundersøgelsen af anbragte børn født i 1995*. 128 sider. ISBN: 978-87-7119-343-5. e-ISBN: 978-87-7119-344-2. Pris: 120,00 kr.
- 15:43 Niss, N.K. & I.S. Rasmussen: *Evaluering af satspuljen forebyggende indsatser for overvægtige børn og unge*. 129 sider. e-ISBN: 978-87-7119-345-9. Netpublikation.
- 15:44 Jakobsen, V., M. Larsen & S. Jensen: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2015*. 272 sider. ISBN: 978-87-7119-346-6. e-ISBN: 978-87-7119-347-3. Pris: 270,00 kr.
- 15:45 Christensen, G., R.C.H. Jørgensen & M.R. Larsen: *Erfaringer med at ændre socialt mix i udsatte boligområder. Evaluering af brugen af anvisnings- og udlejningsredskaber som led i Landsbyggefondens 2006-10-midler*. 208 sider. ISBN: 978-87-7119-348-0. e-ISBN: 978-87-7119-349-7. Pris: 200,00 kr.
- 15:46 Mehlsen, L., M.T. Jensen, A.-M.K. Jørgensen, R.E. Wendt & G. Christensen: *Effektfulde indsatser i boligområder til forebyggelse af kriminalitet. En systematisk forskningsoversigt, nr. 1 af 4*. 112 sider. ISBN: 978-87-7119-350-3. e-ISBN: 978-87-7119-351-0. Pris: 110,00 kr.
- 16:01 Skårhøj, A., A.-K. Højen-Sørensen, K. Karmsteen, H. Oldrup & J.H. Pejtersen: *Anbragte unges overgang til voksenlivet. Evaluering af fire efterværnsinitiativer under efterværnspakken*. 160 sider. ISBN: 978-87-7119-352-7. e-ISBN: 978-87-7119-353-4. Pris: 160,00 kr.
- 16:02 Andersen, D., M.B. Holtet, L. Weisbjerg & L.L. Eriksen: *Alkoholbehandling til socialt udsatte borgere. Systemets tilbud i borgerperspektiv*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-354-1. e-ISBN: 978-87-7119-355-8. Pris: 170,00 kr.
- 16:03 Baviskar, S., M.N. Christoffersen, K. Karmsteen, H. Hansen, M. Leth-Espensen, A. Christensen & J. Brauner: *Kontinuitet i anbrin-*

- geler. Evaluering af lovændringer under Barnets reform, delrapport 1.* 128 sider. e-ISBN: 978-87-7119-356-5. Netpublikation.
- 16:04 Niss, N.K., K.I. Dannesboe, C.P. Nielsen & C.P. Christensen: *Evaluering af inklusionsindsatsen i Billund Kommune.* 132 sider. e-ISBN: 978-87-7119-357-2. Netpublikation.
- 16:05 Benjaminsen, L., M.H. Holm & J.F. Birkelund: *Fattigdom og afsavn. Om materielle og sociale afsavn blandt økonomisk fattige og ikke-fattige.* 336 sider. ISBN: 978-87-7119-358-9. e-ISBN: 978-87-7119-359-6. Pris: 320 kr.
- 16:06 Keilow, M., M. Friis-Hansen, S. Henze-Pedersen & S. Ravn: *Inklusionsindsatser i folkeskolen. Resultater fra to lodtrækningsforsøg.* 128 sider. ISBN: 978-87-7119-361-9. e-ISBN: 978-87-7119-362-6. Pris: 130 kr.
- 16:07 Niss, N.K. & I.S. Rasmussen: *Evaluering af satspuljen "Forebyggende indsatser for overvægtige børn og unge". Projekt "Øget udbytte" på Julemærkehjemmene.* 130 sider. e-ISBN: 978-87-7119-363-3. Netpublikation.
- 16:08 Andersen, D, K. Markwardt, L.B. Larsen & M.A. Svendsen: *Vel-færdsteknologi i plejeboliger. Borger, medarbejder og økonomisk perspektiv.* 200 sider. e-ISBN: 978-87-7119-364-0. Netpublikation.
- 16:09 Amilon, A & A.G. Jeppesen: *Økonomisk udsatte pensionister. Levevilkår blandt økonomisk dårligt stillede pensionister.* 98 sider. ISBN: 978-87-7119-365-7. e-ISBN: 978-87-7119-366-4. Pris: 100 kr.
- 16:10 Bille, R.: *Implementering af beskæftigelsespolitik i Danmark.* 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119-369-5. Netpublikation.
- 16:11 Bach, H.B., L. Mehlsen & J. Høgelund.: *Evidens om effekten af indsatser for ledige seniorer.* 62 sider. e-ISBN: 978-87-7119-370-1. Netpublikation.
- 16:12 Mehlsen, L., R.C.H. Jørgensen, M.G. Kjer & V. Jakobsen: *Effektfulde indsatser i boligområder til at forbedre børns skolegang og uddannelse og voksnes arbejdsmarkedsparticipation. En systematisk forskningsoversigt, nr. 2 og 3 af 4.* 172 sider. ISBN: 978-87-7119-371-8. e-ISBN: 978-87-7119-372-5. Pris 170 kr.
- 16:13 Mehlsen, L., R.C.H. Jørgensen, M.G. Kjer & V. Jakobsen: *Effektfulde indsatser i boligområder til at øge børns trivsel og forbedre forældres kompetencer. En systematisk forskningsoversigt, nr. 4 af 4.* 134 sider. ISBN: 978-87-7119-373-2. e-ISBN: 978-87-7119-374-9. Pris: 130 kr.

- 16:14 Højen-Sørensen, A.-K., L. J. Kristiansen, A.-M.K. Jørgensen & R.E. Wendt: *Kortlægning, kvalitetsvurdering og analyse af udviklingen i skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2014*. 107 sider. e-ISBN: 978-87-7119-375-6. Netpublikation.
- 16:15 Larsen, M., H. Holt, M.R. Larsen: *Et kønsopdelt arbejdsmarked. Udviklingstræk, konsekvenser og forklaringer*. 170 sider. ISBN: 978-87-7119-376-3. e-ISBN: 978-87-7119-377-0. Pris: 170 kr.
- 16:16 Oldrup, H., M.N. Christoffersen, I.L. Kristiansen, S.V. Østergaard: *Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016*. 256 sider. ISBN: 978-87-7119-378-7. e-ISBN: 978-87-7119-379-4. Pris: 250,00 kr.
- 16:17 Oldrup, H., S. Frederiksen, S. Henze-Pedersen & R.F. Olsen: *Indsat far udsat barn. Hverdagsliv og trivsel blandt børn af fængslede*. 140 sider. e-ISBN: 978-87-7119-380-0. Netpublikation.
- 16:18 Thomsen, J.-P. (red): *Unge i Danmark – 18 år og på vej til voksenlivet. Årgang 95 – Forløbsundersøgelsen af børn født i 1995*. 288 sider. ISBN: 978-87-7119-383-1. e-ISBN: 978-87-7119-384-8. Pris: 290,00 kr.
- 16:19 Hansen, H, C.P. Christensen & T. Termansen: *Evaluering af Feed-back-Informed Treatment ved Silkeborg Kommunes Familiecenter*. 77 sider. e-ISBN: 978-87-7119-385-5. Netpublikation.
- 16:20 Højen-Sørensen, A.-K., K.S. Kohl, K.M.V. Dahl, H. Oldrup & J.H. Pejtersen: *Lige Muligheder – Udsatte børn og unge. Afsluttende evaluering*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-386-2. e-ISBN: 978-87-7119-387-9. Pris: 180,00 kr.
- 16:21 Bagger, S., K.S. Kohl, M.T. Strande & K. Karmsteen: *Anbragte børns skolegang på intern skole*. 89 sider. e-ISBN: 978-87-7119-388-6. Netpublikation.
- 16:23 Fridberg, T & J.F. Birkeund: *Pengespil og spilleproblemer i Danmark 2005-2016*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-390-9. e-ISBN: 978-87-7119-391-6. Pris: 180,00 kr.
- 16:25 Karmsteen, K., C.J.de Montgomery & J.H. Pejtersen: *Anbragte unges overgang til voksenlivet II. Kvantitativ evaluering af to efterværnsinitiativer under efterværnspakken*. 80 sider. ISBN: 978-87-7119-393-0. e-ISBN: 978-87-7119-394-7. Pris 80,00 kr.
- 16:26 Jensen, D.C., M.J. Pedersen, J.H. Pejtersen & A. Amilon: *Indkredsning af lovende praksis på det specialiserede socialområde*. 128 sider. ISBN: 978-87-7119-395-4. e-ISBN: 978-87-7119-396-1. Pris: 130,00 kr.

16:27 Jakobsen, V. & M.R. Larsen: *Boligsociale indsatser og buslejestøtte. En effektvaluering af Landsbyggfondens 2006-2010-pulje*. 172 sider. ISBN: 978-87-7119-397-8. e-ISBN: 978-87-7119-398-5. Pris: 170,00 kr.

BOLIGSOCIALE INDSATSER OG HUSLEJESTØTTE

EN EFFEKTEVALUERING AF LANDSBYGGEFONDENS 2006-2010-PULJE

Landsbyggefondens 2006-2010-pulje har til formål at øge den sociale sammenhængskraft i udsatte boligområder, dels gennem sociale indsatser og dels ved at øge områdernes konkurrenceevne på boligmarkedet. I perioden 2006-2010 har Landsbyggefonden uddelt 2,2 mia. kr. til boligsociale indsatser og huslejestøtte.

Denne rapport har til formål at undersøge resultaterne og effekterne af de udelte midler under 2006-2010-puljen. Rapporten er den femte og sidste i den evaluering, som SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd har gennemført sammen med Rambøll Management Consulting.

I rapporten undersøges effekterne af indsatserne på beboersammensætningen og beboernes livssituation, samt de socioøkonomiske karakteristika blandt dem, der flytter henholdsvis til og fra boligområderne. Endvidere undersøges beboernes egen vurdering af deres boligområde. Rapporten bygger både på registerdata og på en spørgeskemaundersøgelse blandt beboerne i de støttede områder.